

Tariefmethodologie voor distributie elektriciteit en aardgas gedurende de reguleringsperiode 2017-2020.

Inhoud

1	BEGRIPPENLIJST	6
2	INLEIDING	10
3	TOEPASSINGSGBIED.....	11
	3.1 DISTRIBUTIENETBEHEERDERS.....	11
	3.2 GEWESTGRENDOERSCHRIJDENDE DISTRIBUTIENETBEHEERDERS.....	11
4	ECONOMISCHE REGULERING VAN DISTRIBUTIENETBEHEERDERS	12
	4.1. NATUURLIJK MONOPOLIE.....	12
	4.2. MODELLEN VOOR ECONOMISCHE REGULERING	12
	4.2.1. RENDEMENTSREGULERING.....	12
	4.2.2. INKOMSTENREGULERING	13
	4.2.3. AANVULLENDE PRIKKELS M.B.T. DE OUTPUT.....	14
5	ECONOMISCHE REGULERING IN DE TARIEFMETHODOLOGIE.....	15
	5.1. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN	15
	5.1.1. STIMULEREN VAN EFFICIËNTE BEDRIJFSVOERING.....	15
	5.1.2. ERKENNING VAN PRINCIPE VAN INFORMATIEASYMMETRIE	15
	5.1.3. STABIEL REGULATOIR KADER	15
	5.1.4. ADMINISTRATIEVE EFFICIËNTIE	16
	5.1.5. VERMIJDEN VAN TARIEFSCHOKKEN	16
	5.2. KEUZE VOOR INKOMSTENREGULERING MET UITZONDERING VOOR EXOGENE KOSTEN	16
	5.3. ENDOGENE KOSTEN	20
	5.3.1. AFSCHRIJVINGEN	21
	5.3.2. OPERATIONELE NETTOKOSTEN	22
	5.3.3. KAPITAALKOSTENVERGOEDING	25
	5.4. EXOGENE KOSTEN.....	26
	5.5. REGULATOIRE REKENINGEN	29
	5.5.1. REGULATOIR SALDO VOOR EXOGENE KOSTEN	30
	5.5.2. REGULATOIR SALDO VOOR HET BUDGET ENDOGENE KOSTEN: VOLUMERISICO M.B.T. VERBRUIKSGERELATEERDE TARIEFDRAGERS.....	30
	5.5.3. REGULATOIR SALDO VOOR HET BUDGET ENDOGENE KOSTEN: HERINDEXERING BUDGET	31
	5.5.4. REGULATOIR SALDO M.B.T. DE VENNOOTSCHAPSBELASTING	32
	5.5.5. SCHEMA	32

5.5.6.	REGULATOIRE SALDI BIJ GEWIJZIGDE DISTRIBUTIENETTARIEVEN GEDURENDE HET JAAR-----	33
5.5.7.	SNELHEID VAN AFBOW VAN REGULATOIRE SALDI-----	34
5.5.8.	REGULATOIR ACTIEF/PASSIEF -----	36
5.6.	BEPALING VAN HET TOEGELATEN INKOMEN -----	37
5.6.1.	BUDGET EXOGENE KOSTEN -----	37
5.6.2.	BUDGET UIT TOEGELATEN INKOMEN VOOR ENDOGENE KOSTEN -----	38
5.6.2.1.	WERKWIJZE: TOEKOMSTIGE INKOMSTEN UIT HISTORISCHE KOSTEN-----	38
5.6.2.2.	BENADERING: LINEAIRE EXTRAPOLATIE -----	40
5.6.2.3.	BESCHOUWDE HISTORISCHE PERIODE VOOR REGULERINGSPERIODE 2017-2020: 2011 T.E.M. 2015 40	
5.6.2.4.	INVLOED VAN INFLATIE -----	42
5.6.2.5.	TOEGELATEN INKOMEN VOOR EEN DISTRIBUTIENETBEHEERDER -----	44
5.6.2.6.	X-WAARDE -----	44
5.6.2.7.	UITWERKING IN FORMULES -----	44
5.6.2.7.1.	INFLATIE -----	44
5.6.2.7.2.	TOEGELATEN INKOMEN 2017-----	45
5.6.2.7.3.	X-WAARDE -----	46
5.6.2.7.4.	TOEGELATEN INKOMEN 2018, 2019 EN 2020-----	47
5.6.2.8.	VOORSCHOTREGELING -----	48
5.6.2.9.	REGULATOIR SALDO HERINDEXERING BUDGET ENDOGENE KOSTEN 2017 -----	50
5.6.2.10.	REGULATOIR SALDO HERINDEXERING BUDGET ENDOGENE KOSTEN 2018, 2019 EN 2020-----	51
5.6.2.11.	SALDO M.B.T. OPLAADPUNTEN VOOR ELEKTRISCHE VOERTUIGEN-----	52
5.6.2.11.1.	VOOR DE OPLAADPUNTEN GEÏNSTALLEERD OVEREENKOMSTIG ART. 6.4.2 VAN HET ENERGIEBESLUIT 52	
5.6.2.11.2.	VOOR DE OPLAADPUNTEN GEÏNSTALLEERD OVEREENKOMSTIG ART. 6.4.3 VAN HET ENERGIEBESLUIT 54	
5.7.	[CRITERIA TER VERWERPING VAN KOSTEN-----	57
5.7.1.	MOTIVERING CRITERIA VERWERPING VAN KOSTEN -----	57
5.7.2.	TOEPASSING VAN DE CRITERIA IN DE TARIEFMETHODOLOGIE -----	57
5.7.3.	CRITERIA VOOR DE BEOORDELING VAN HET REDELIJK KARAKTER VAN DE KOSTEN -----	58
5.8.	BIJKOMENDE STIMULANS IN HET GEVAL VAN FUSIE VAN WERKMAATSCHAPPIJEN-----	60
5.8.1.	WERKMAATSCHAPPIJ -----	60
5.8.2.	FUSIE VAN WERKMAATSCHAPPIJEN EN IMPACT OP EFFICIËNTIEPRIKKEL -----	60
5.8.3.	STIMULANS AAN DISTRIBUTIENETBEHEERDERS M.B.T. DE FUSIEWERKMAATSCHAPPIJ -----	61
5.8.4.	[FLUVIUS SYSTEM OPERATOR C.V.B.A.-----	62
5.9.	HET REKENVOLUME -----	62
5.9.1.	VASTSTELLING VAN HET REKENVOLUME -----	62
5.9.2.	UPDATE VAN DE REKENVOLUMES -----	63

5.10.	OPMAAK VAN HET TARIEFVOORSTEL	63
5.10.1.	RAPPORTERINGSMODEL TARIEFVOORSTEL	63
5.10.1.1.	WERKWIJZE	64
5.10.1.1.1.	HOOGTE VAN HET BUDGET VAN DE DISTRIBUTIENETBEHEERDER	64
5.10.1.1.2.	VERDEELSLEUTELS	64
5.10.1.1.2.1.	ALGEMENE REGELS	64
5.10.1.1.2.2.	SPECIFIEKE REGELS	64
5.10.1.1.2.2.1.	ENDOGENE KOSTEN M.B.T. HET BASISTARIEF VOOR HET GEBRUIK VAN HET ELEKTRICITEITSDISTRIBUTIENET	65
5.10.1.1.2.2.2.	KOSTEN VOOR GEBRUIK VAN HET TRANSMISSIENET	66
5.10.1.1.2.2.3.	EXOGENE KOSTEN M.B.T. REG-OPENBAREDIENSTVERPLICHTINGEN EN STEUNCERTIFICATEN	66
5.10.1.1.2.2.4.	EXOGENE KOSTEN VOOR BELASTINGEN, HEFFINGEN, TOESLAGEN, BIJDRAGEN EN RETRIBUTIES	67
5.10.1.1.2.2.5.	EXOGENE KOSTEN GRATIS KWH	67
5.10.1.1.2.2.6.	EXOGENE KOSTEN M.B.T. TERUGNAMES VAN REGULATOIRE REKENINGEN	68
5.10.1.1.2.2.7.	EXOGENE KOSTEN M.B.T. KAPITAALKOSTVERGOEDING VOOR GEGARANDEERDE ACTIVA	69
5.10.1.1.3.	BIJZONDERE VOORWAARDE VOOR WAT BETREFT DE PERIODIEKE DISTRIBUTIENETTARIEVEN AARDGAS	69
5.10.1.1.4.	EVOLUTIE VAN DE MAXIMUMTARIEVEN	69
5.10.1.1.4.1.	MAXIMUMTARIEF VOOR DE PERIODIEKE ELEKTRICITEITSDISTRIBUTIENETTARIEVEN	70
5.10.1.1.4.2.	MAXIMUMTARIEF VOOR DE TRANSMISSIENETTARIEVEN	70
5.10.2.	OPBOUW PERIODIEKE DISTRIBUTIENETTARIEVEN	71
5.11.	LENGTE VAN DE REGULERINGSPERIODE	72
5.12.	KWALITEITSBEWAKING (Q _r -FACTOR)	72
5.13.	NIET-PERIODIEKE DISTRIBUTIENETTARIEVEN	74
6	ALGEMENE TARIEFSTRUCTUUR	75
6.1	NIET-PERIODIEKE DISTRIBUTIENETTARIEVEN	75
6.2	KLANTENGROEPEN	76
6.2.1.	ELEKTRICITEITSDISTRIBUTIE	76
6.2.2.	AARDGASDISTRIBUTIE	76
6.3	PERIODIEKE DISTRIBUTIENETTARIEVEN	77
6.3.1.	ELEKTRICITEITSDISTRIBUTIE	77
6.3.1.1.	PROSUMENTEN	80
6.3.1.1.1.	AFNAME	80
6.3.1.1.1.1.	KLANTENGROEP 'PROSUMENTEN MET TERUGDRAAIENDE TELLER'	81
6.3.1.1.1.2.	PROSUMENTEN MET DIGITALE METER	83
6.3.1.1.2.	INJECTIE	84

6.3.2.	AARDGASDISTRIBUTIE -----	84
7	REGULATORISCHE BOEKHOUDKUNDIGE VOORSCHRIFTEN	88
7.1	JURIDISCH KADER -----	88
7.2	REIKWIJDTE REGULATORISCHE BOEKHOUDKUNDIGE VOORSCHRIFTEN -----	88
7.3	RAPPORT VAN FEITELIJKE BEVINDINGEN DOOR COMMISSARIS -----	88
7.4	AANPASSING VAN DE REGULATORISCHE BOEKHOUDKUNDIGE VOORSCHRIFTEN -----	88
7.5	ALGEMENE BEPALINGEN -----	89
7.6	NOMINALE WAARDEN -----	89
7.7	INTERNE VERREKENPRIJZEN -----	90
7.8	GEREGULEERDE VASTE ACTIVA -----	90
7.9	KOSTEN EN OPBRENGSTEN -----	94
7.10	WAARDERINGSREGELS -----	94
8	RAPPORTERING DOOR DISTRIBUTIENETBEHEEDERS EN COMMISSARIS	96
8.1	PROCEDURE REGULERINGSPERIODE 2017-2020 -----	96
8.2	CORRECTIES O.B.V. RAPPORT VAN FEITELIJKE BEVINDINGEN DOOR COMMISSARIS -----	97
8.3	OPLEGGEN EN VERWERKEN VAN VOORLOPIGE PERIODIEKE DISTRIBUTIENETTARIEVEN -----	97
9	AANPAK INZAKE FUSIES EN (PARTIËLE) SPLITSINGEN	101
9.1.	FUSIE -----	101
9.1.1.	SITUATIE -----	101
9.1.2.	DISTRIBUTIENETTARIEVEN -----	101
9.1.3.	RAPPORTERING EN ATTESTERING -----	101
9.1.4.	KWALITEITSPRIKKEL -----	102
9.2.	GEHELE OF PARTIËLE SPLITSING VAN EEN DISTRIBUTIENETBEHEERDER -----	102
9.2.1.	SITUATIE -----	102
9.2.2.	DISTRIBUTIENETTARIEVEN -----	102
9.2.3.	RAPPORTERING EN ATTESTERING -----	103
9.2.4.	KWALITEITSPRIKKEL -----	104
10	BIJLAGEN	105
10.1	BIJLAGE 1: INVUL- EN AUDITINSTRUCTIE RAPPORTERINGSMODELLEN. -----	105
10.2	BIJLAGE 2: RAPPORT KAPITAALKOSTENVERGOEDING REGULERINGSPERIODE 2017-2020. -----	105
10.3	BIJLAGE 3: VERDEELSLEUTELS [...] [VOOR DE BALANSEN EN RESULTATENREKENING VAN DE DISTRIBUTIENETBEHEEDERS VOLGENS DE OPDELING VAN HUN DISTRIBUTIEACTIVITEIT TUSSEN VLAANDEREN EN WALLONIË] -----	105
10.4	[BIJLAGE 3B: VERDEELSLEUTELS VOOR DE BALANSEN EN RESULTATENREKENING VAN DE BINNEN VLAANDEREN (PARTIEEL) GESPLITSTE DISTRIBUTIENETBEHEEDERS] -----	105
10.5	BIJLAGE 4: RAPPORTERINGSMODEL EXOGENE KOSTEN -----	105
10.6	BIJLAGE 5: JAARLIJKS EX-POST RAPPORTERINGSMODEL ENDOGENE KOSTEN -----	105
10.7	BIJLAGE 6: IN TE DIENEN TOELICHTING BIJ RAPPORTERINGSMODEL ENDOGENE KOSTEN -----	105

10.8	BIJLAGE 7: RAPPORTERINGSMODEL TARIEFVOORSTEL -----	105
10.9	BIJLAGE 8: IN TE DIENEN DOCUMENTEN DOOR DE DISTRIBUTIENETBEHEERDER BIJ ZIJN TARIEFVOORSTEL ---	105
10.10	BIJLAGE 9: RAPPORTERINGSMODEL M.B.T. SALDO VENNOOTSCHAPSBELASTING -----	105
10.11	BIJLAGE 10: DE KWALITEITSPRIKKEL. -----	105
10.12	BIJLAGE 10A: RAPPORTERINGSMODEL KWALITEIT DIENSTVERLENING -----	105
10.13	BIJLAGE 10B: CHECKLIST INTERNE AUDIT -----	105
10.14	BIJLAGE 10C: BEREKENINGSMODEL Q-FACTOREN-----	105
10.15	BIJLAGE 11: REKENBLADEN VREG-----	105
10.16	[BIJLAGE 12: BIJKOMENDE STIMULANS BIJ FUSIE VAN EANDIS SYSTEM OPERATOR CVBA EN INFRAX CVBA TOT FLUVIUS SYSTEM OPERATOR CVBA] -----	105

1 Begrippenlijst

De begrippen en definities vermeld in het Energiedecreet, de daaraan gerelateerde besluiten, het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit en het Technisch Reglement Distributie Gas zijn onverkort van toepassing op deze tekst, en worden niet meer herhaald in deze begrippenlijst.

ACM: de Nederlandse toezichthouder Autoriteit Consument & Markt;

Administratieve geldboete: Een boete die wordt opgelegd door een ambtenaar of een lid van de uitvoerende macht. Een administratieve geldboete wordt dus rechtstreeks door de administratie aan de overtreder opgelegd;

Auditinstructie: Richtlijnen die meer duidelijkheid dienen te geven omtrent de opdracht van de commissaris inzake de attestering van de rapporteringsmodellen;

Bedrijfsrevisor: Is een erkende en beschermde beroepstitel, enkel gedragen door de personen ingeschreven in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren;

Budget: De begroting van de financiële resultaten waarbij verschillende factoren (bv wetgeving, marktomstandigheden, historische evolutie van de financiële resultaten,...) in rekening worden genomen;

Burgerlijke geldboete: Een geldboete die door een rechter/raadsheer van de rechterlijke macht wordt uitgesproken in de gevallen bij de wet bepaald en die niet onderworpen is aan de regels betreffende de strafrechtelijke geldboete;

Commissaris: De rechtspersoon of natuurlijke persoon aan wie de controle van de jaarrekening werd toevertrouwd in overeenstemming met artikel 130 (en volgende) van het Wetboek van Vennootschappen;

CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas;

Directe kosten: De kosten waarvoor bij de toerekening een direct verband kan gelegd worden met een dienst van de distributienetbeheerder;

Distributienetgebruiker: Aardgasdistributienetgebruiker of elektriciteitsdistributienetgebruiker;

Dnb: Afkorting voor 'distributienetbeheerder';

Doorvoer: Overdracht van een netto hoeveelheid energie over een bepaalde tijdsperiode tussen twee distributienetbeheerders via de koppelpunten tussen hun distributienetten;

Energiebesluit: Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid;

Energiedecreet: Decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid;

Exogene kosten: Zoals bepaald in par. 5.4;

Gegarandeerde activa: Het geheel van de voorraden groenestroom- en warmtekrachtcertificaten in bezit van de distributienetbeheerder en zijn bedragen op de regulatoire rekeningen.

Geïmmobiliseerde groenestroom- en warmtekrachtcertificaten: Groenestroom- en warmtekrachtcertificaten die onder toepassing van art 6.4.14/1 en art 6.4.14/2 van het Energiebesluit werden geïmmobiliseerd. De overige groenestroom- en warmtekrachtcertificaten worden in het vervolg van deze methodologie omschreven als niet-geïmmobiliseerde groenestroom- en warmtekrachtcertificaten;

Gereguleerde materiële vaste activa: De materiële vaste activa die eigendom zijn van de distributienetbeheerder en een feitelijk economisch nut hebben voor de distributienetbeheerder bij de uitoefening van zijn gereguleerde activiteiten. Het louter juridisch eigenaar zijn van een materieel vast actief volstaat m.a.w. niet voor opname van het actief in het geheel van de gereguleerde materiële vaste activa;

Indirecte kosten: De kosten waarvoor bij de toerekening geen direct verband kan gelegd worden met de dienst van de distributienetbeheerder en die verdeeld worden met een verdeelsleutel op basis van activiteiten en kostenplaatsen;

Invulinstructie: Richtlijnen die meer duidelijkheid dienen te geven omtrent de interpretatie van de verschillende tabellen die in de rapporteringsmodellen zijn opgenomen en de wijze waarop ze door de distributienetbeheerders dienen te worden ingevuld;

Kostensoort: Een verzameling van kosten gespecificeerd naar ontstaansbron in het bedrijfsproces;

MAR: Minimumindeling van het Algemeen Rekeningenstelsel waarbij de rekeningen geordend zijn op basis van logische principes en de inhoud van de rekeningen nauwkeurig omschreven is. Deze minimumindeling werd vastgelegd door het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel;

Meet- en telactiviteit: Het verzamelen, verwerven, valideren, behandelen en uitwisselen van de meet- en telgegevens;

Endogene kosten: Zoals bepaald in par. 5.3;

Niet-periodieke distributienettarieven: Distributienettarieven die éénmalig worden aangerekend en dit voor de activiteiten zoals bepaald in par. 6.1;

Overige kosten: De categorie van kosten van distributienetbeheerders in hun gereguleerde activiteiten, die in de voorliggende tariefmethodologie door de VREG niet als exogene en ook niet als endogene kosten worden beschouwd en behandeld, bijvoorbeeld de kosten van boetes;

Overwinst: Het verschil tussen de werkelijke winst die een gereguleerde onderneming heeft gerealiseerd en wat wordt verondersteld haar marktconforme, billijke winst te zijn;

Periodieke distributienettarieven: Distributienettarieven die periodiek (maandelijks) worden aangerekend aan de distributienetgebruikers en dit voor de activiteiten zoals bepaald in par. 6.3;

Piekgemeten: waarbij zich op het toegangspunt een meetinrichting van de distributienetbeheerder bevindt met registratie van de piekvermogens;

Prosumert: Elektriciteitsdistributienetgebruiker met toegangspunt voor afname aangesloten op het laagspanningsnetwerk, al dan niet rechtstreeks op een transformator, en met een decentrale productie-eenheid met een maximaal AC-vermogen kleiner dan of gelijk aan 10 kVA die hem in staat stelt elektriciteit te injecteren op het elektriciteitsdistributienet. Indien voor een dergelijke productie-eenheid het maximaal AC-vermogen niet gekend is door de distributienetbeheerder in kVA dient het maximaal AC-vermogen uitgedrukt in kW te worden gehanteerd;

Rapporteringsmodel: Het geheel van documenten, tabellen en gegevens zoals beschreven in par. 8 en de bijhorende invulinstructie (par. 10.1);

Regulatoir actief/passief: De regulatoire rekeningen onder de vorige tariefmethodologieën, volgens de tarieven-KB's 2008 en voorheen. Voor een meer gedetailleerde bespreking verwijzen we naar par. 5.5.8;

Regulatoir risico: het risico dat een wijziging in de wetgeving of de regulering materiële impact heeft op de waarde van een aandeel, een bedrijf, een sector of een markt;

Regulatoire rekeningen: Kosten en opbrengsten die van de resultatenrekening van de distributienetbeheerder werden overgeboekt naar de balans in het kader van het vaststellen van een boekhoudkundig resultaat volgens een tariefmethodologie. Deze term is zowel van toepassing onder de huidige tariefmethodologie als onder de vorige tariefmethodologieën (o.a. volgens de tarieven-KB's 2008). Onder de huidige tariefmethodologie worden deze regulatoire rekeningen als 'regulatoire saldi' gedefinieerd, terwijl deze onder de vorige tariefmethodologieën als 'regulatoir actief/passief' werden gedefinieerd. Voor een meer gedetailleerde bespreking verwijzen we naar par. 5.5;

Regulatoire saldi: De regulatoire rekeningen onder de tariefmethodologie toegepast door de VREG vanaf 2015. Voor een meer gedetailleerde bespreking verwijzen we naar par. 5.5;

Reguleringsperiode: Opeenvolgende kalenderjaren waarvoor de periodieke en niet-periodieke distributienettarieven volgens een tariefmethodologie worden bepaald; de vorige periode verliep over de kalenderjaren 2015-2016;

Rekenvolume: Het afzetvolume voor een tariefdrager (bijvoorbeeld de daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de energieafname, het aantal actieve toegangspunten,...) waarmee de toegelaten inkomsten uit periodieke distributienettarieven voor een bepaald jaar worden vertaald naar periodieke distributienettarieven voor dat jaar;

Richtlijn 2009/28/EG: Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG;

Richtlijn 2009/72/EG: Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG;

Richtlijn 2009/73/EG: Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG;

Sector: De groep van alle distributienetbeheerders binnen eenzelfde gereguleerde activiteit (elektriciteit- of aardgasdistributie);

Sectorinkomsten: Inkomsten gesommeerd over alle distributienetbeheerders binnen eenzelfde gereguleerde activiteit (elektriciteit- of aardgasdistributie);

Sectorkosten: Kosten gesommeerd over alle distributienetbeheerders binnen eenzelfde gereguleerde activiteit (elektriciteit- of aardgasdistributie);

Solidarisering: De jaarlijkse verrekening van de kosten van de groenestroom- en warmtekrachtcertificaten tussen de distributienetbeheerders onderling, zoals beschreven in respectievelijk art 7.1.6. § 2 en art 7.1.7 § 2 van het Energiedecreet;

Stakeholder: Een belanghebbende, persoon of organisatie, die invloed ondervindt van de distributienettarieven;

Strafrechtelijke geldboete: Een boete in de zin van het Strafwetboek. De strafrechtelijke geldboete is een patrimoniale straf die bestaat uit de inning van een geldsom ten voordele van de Staat;

Tariefperiode: Periode waarin het algemeen netgebruik systematisch betrekkelijk hoog (piekuren) dan wel betrekkelijk laag (daluren, zoals tijdens de nacht en het weekend) is;

Tariefvoorstel: Het voorstel van een distributienetbeheerder aan de VREG omvattende alle distributienettarieven voor de volgende tijdspanne (normaal het volgende kalenderjaar) die hij aan de VREG ter goedkeuring dient voor te leggen;

Tarieven-KB's 2008: Het bij wet van 8 januari 2012 opgeheven koninklijk besluit van 2 september 2008 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaalinkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerders van distributienetten voor elektriciteit, zoals bekrachtigd door de wet van 15 december 2009 houdende bekrachtiging van diverse koninklijke besluiten genomen krachtens de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, en het bij wet van 8 januari 2012 opgeheven koninklijk besluit van 2 september 2008 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaal inkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerders van de distributienetten voor aardgas, zoals bekrachtigd bij wet van 15 december 2009 houdende bekrachtiging van diverse koninklijke besluiten genomen krachtens de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen;

Uitbreidingsinvesteringen: De investeringen die betrekking hebben op de aansluiting van nieuwe netgebruikers op het distributienet en versterkingen van het bestaande net om te kunnen voldoen aan een algemene toename van het volume aan vervoerde energie;

VEA: Vlaams Energieagentschap;

Verdeelsleutel: Elke sleutel gebruikt voor de toewijzing van kosten aan prestaties wanneer er geen rechtstreeks oorzakelijk verband bestaat en/of gemeten kan worden tussen de kosten en de prestaties;

Vervaardigingsprijs: Dit begrip is van toepassing op intern vervaardigde activa waarbij alle directe kosten mogen geactiveerd worden;

Vervangingsinvesteringen: Hebben betrekking op het vervangen van activa aan het einde van hun levensduur, investeringen in apparatuur voor de controle van het net en het verzamelen van informatie, verplaatsing van netten en investeringen ten behoeve van het milieu en maatregelen die worden genomen om leveringskwaliteit te verbeteren;

Volumerisico: Het risico over de mate waarin de inkomsten uit de periodieke distributienettarieven zullen afwijken van de verwachte inkomsten, ten gevolge van verschillen tussen werkelijke en verwachte afzetvolumes voor de tariefdragers;

Volumeverschil: Het verschil, na afloop van een periode, tussen de werkelijke en de gebudgetteerde opbrengsten uit de inning van de periodieke distributienettarieven;

Waarderingsregels: Elke onderneming bepaalt de regels die gelden voor de waardering van de inventaris en de jaarrekening. De vaststelling van de waarderingsregels moet rekening houden met de eigen kenmerken van de onderneming en is essentieel de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan van de onderneming. Dit bestuursorgaan zal naargelang de rechtsvorm van de onderneming de raad van bestuur zijn, de zaakvoerder, de ondernemer, de overheid, enz. De waarderingsregels moeten bovendien worden samengevat in de toelichting van de jaarrekening op een wijze die voldoende nauwkeurig is om een inzicht te verkrijgen in de toegepaste waarderingsmethoden.

2 Inleiding

Deze tekst omvat de tariefmethodologie voor distributie elektriciteit en aardgas gedurende de reguleringsperiode 2017-2020.

De VREG stelt een tariefmethodologie op om aldus een stabiele en voorzienbare regulering te bevorderen die bijdrage tot de goede werking van de vrijgemaakte markt en die de distributienetbeheerders in staat stelt de noodzakelijke investeringen in hun distributienetten uit te voeren.

De distributienetbeheerders moeten de tariefmethodologie gebruiken voor het opstellen van hun tariefvoorstellen.

3 Toepassingsgebied

3.1 Distributienetbeheerders

Deze tariefmethodologie resulteert in de Vlaamse distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas van de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders actief in het Vlaams Gewest.

In de 22 enclaves van de gemeente Baarle-Hertog op Nederlands grondgebied treedt momenteel de Nederlandse distributienetbeheerder Enexis BV op als aardgasdistributienetbeheerder. Binnen deze enclaves bevinden zich enclaves van het Nederlandse Baarle-Nassau. Het lokale aardgasdistributienet is sterk verweven met dit van Nederland. Bij beslissing van de VREG van 20 januari 2010 werd Intergas Energie BV onder bepaalde voorwaarden aangewezen als aardgasdistributienetbeheerder voor de gemeente Baarle-Hertog, met uitzondering van de wijk Zondereigen. Intergas Energie BV werd op 1 januari 2012 overgenomen door Enexis BV. De aanwijzingsprocedure van Enexis BV is lopende. De VREG laat de Autoriteit Consument en Markt in Nederland (ACM) de toezichhoudende rol uitoefenen voor de aardgasdistributienetgebruikers in de enclaves aangesloten bij Enexis BV, inclusief de vaststelling van de tariefstructuren en tarieven. De VREG beschouwt de door ACM toegepaste tariefmethodologie als een volwaardig alternatief met voldoende incentives voor de aardgasdistributienetbeheerder tot kostenefficiënt netbeheer.

3.2 Gewestgrensoverschrijdende distributienetbeheerders

De gewestgrensoverschrijdende distributienetbeheerders opereren zowel in het Vlaamse als het Waalse Gewest. Hun activa, passiva, kosten en opbrengsten m.b.t. de elektriciteits- en/of aardgasdistributie worden ten behoeve van de tariefmethodologie verdeeld tussen de gewesten op basis van welbepaalde objectieve, transparante en niet-discriminatoire criteria (zie par 10.3). De verdeling van deze data over beide gewesten maakt onderdeel uit van het rapport van feitelijke bevindingen dat door de commissaris aan de VREG wordt gerapporteerd (zie par 10.1).

4 Economische regulering van distributienetbeheerders

4.1. Natuurlijk monopolie

De elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders bezitten in hun werkgebied het natuurlijk monopolie op de verdeling van elektriciteit en aardgas. Dit monopolie wordt maatschappelijk aanvaard omdat het als de beste oplossing wordt beschouwd. Het zou niet zinvol zijn om meerdere bedrijven toe te laten dergelijke netwerken naast elkaar te laten aanleggen. Anderzijds creëert dit de noodzaak tot economische regulering van deze ondernemingen. Monopolies zijn ongewenst gezien de vele nadelen die ermee geassocieerd worden, zoals te hoge prijzen voor klanten, een weinig efficiënte interne werking en een verminderde productiviteit. Daarnaast verwacht de samenleving dat de energienetwerken veilig, betrouwbaar en betaalbaar zijn. Het is de taak van een regulator om de economische regulering uit te werken, met inachtnaam van de richtlijnen die hieromtrent door de overheid worden opgelegd.

4.2. Modellen voor economische regulering

Algemeen en enigszins vereenvoudigd kan gesteld worden dat men de mogelijkheid heeft om op twee verschillende wijzen de distributienettarieven te reguleren: via rendementsregulering of via inkomsten- (of prijs-)regulering. Hierop wordt in de volgende paragrafen (respectievelijk par. 4.2.1 en par. 4.2.2) bij wijze van inleiding verder ingegaan. Tot slot worden prikkels op basis van geleverde output besproken (par. 4.2.3).

4.2.1. Rendementsregulering

Onder een rendementsregulering, ook bekend als cost-plus-regulering, zullen de distributienettarieven de door de distributienetbeheerder gemaakte en te maken kosten moeten weerspiegelen, waarbij de regulator er op toeziet dat daarin een billijke winstmarge voor het geïnvesteerde kapitaal is opgenomen. De taak van de regulator bestaat er dan in elk teveel aan winst, wat maatschappelijk onaanvaardbaar zou zijn, af te romen en als korting in de volgende distributienettarieven te verwerken of omgekeerd, indien er onvoldoende winst zou zijn, er voor te zorgen dat het tekort aan inkomsten wordt gecompenseerd door een stijging van de daaropvolgende distributienettarieven.

De methode werd vroeger veel gebruikt in de economische regulering van monopolies. De vrees bestond dat de monopolies woekerwinsten zouden genereren en men wou dit verhinderen door de vaststelling van de winst. Men kende dan een gewaarborgde winst toe op het geïnvesteerde kapitaal. De overige kosten werden integraal doorgerekend aan de distributienetgebruikers, met als voordeel voor de distributienetbeheerder dat hij prijsfluctuaties in zijn inputfactoren aan hen kon doorgeven.

Er zijn belangrijke nadelen aan het gebruik van een rendementsregulering. Het belangrijkste is ongetwijfeld het totale gebrek aan prikkel voor de distributienetbeheerder om efficiënt, doelmatig en kostenbewust te presteren. Hij zou misschien op bepaalde kosten kunnen besparen, maar voelt geen behoefte dit aan de regulator mee te delen. Hij heeft de garantie dat alle kosten zullen terugverdiend worden via de nettarieven en dat hij geen boekhoudkundig verlies zal lijden. Alhoewel niet cruciaal in deze beoordeling, kan toch ook de vraag gesteld worden of de kennis over deze situatie een invloed heeft op de houding van zijn leveranciers. Een algemeen gevolg van rendementsregulering is dat de risico's m.b.t. het distributienetbeheer veel minder of niet gedragen worden door de distributienetbeheerder, die nochtans de beslissingen neemt, maar wel door de distributienetgebruikers die de distributienettarieven moeten betalen.

Om inefficiënties bij de distributienetbeheerders tegen te gaan en de tarieven in de mate van het mogelijke onder controle te houden, zal een samenleving bij een rendementsregulering van de regulator verwachten dat

hij de door de distributienetbeheerder gemaakte en gebudgetteerde kosten verwerpt indien deze onredelijk of niet noodzakelijk zijn. Idealiter zou de regulator dan voor iedere distributienetbeheerder en voor iedere gereguleerde activiteit, iedere kost op redelijkheid en noodzakelijkheid moeten onderzoeken. Dit is door de omvang van de taak praktisch zo goed als onmogelijk (tenzij de samenleving de regulator hiervoor de nodige mensen en middelen zou wensen te geven). Bovendien is de beoordeling door de regulator van de redelijkheid en noodzakelijkheid van kosten niet eenduidig en kunnen zijn opmerkingen aanleiding geven tot discussies met de gereguleerde ondernemingen. De regulator zou daarnaast ook verborgen potentiële kostenbesparingen bij de ondernemingen moeten identificeren en vervolgens aan hen opleggen maar hij kampt in zijn relatie met de ondernemingen met een informatieachterstand. Hij moet indringen in de sector, in de verschillende markten en in de werking en de leiding van elk afzonderlijk bedrijf. Indien de regulator dit toezicht grondig uitoefent, zijn de administratieve lasten, zowel bij de regulator als bij de ondernemingen, zeer groot.

De berekeningswijze voor de gegarandeerde winst van de distributienetbeheerder, welke bij een rendementsregulering wordt bepaald op basis van het geïnvesteerd vermogen, blijkt in deze methode cruciaal. Indien het rendement op het geïnvesteerde kapitaal meer dan voldoende hoog is, kan de distributienetbeheerder, in het belang van zijn aandeelhouders, de voorkeur geven aan het nemen van beslissingen die bijdragen aan een toename van de winst door onnodig veel of duur te investeren in het distributienet. Anderzijds stelt de theorie dat indien de winstmarge door de regulator op een te laag niveau zou zijn vastgelegd, de voor de kapitaalmarkt oninteressante vermogensvergoeding zou leiden tot onvoldoende investeringen in het netwerk.

De rendementsregulering zorgt tevens voor een complex administratief proces van vaststelling van de tarieven. De distributienettarieven worden bepaald op basis van een combinatie van enerzijds nieuwe budgetten en anderzijds de verwerking van historische saldi m.b.t. werkelijke kosten en opbrengsten.

4.2.2. Inkomstenregulering

Bij een zuivere inkomstenregulering verkrijgt de distributienetbeheerder zijn inkomsten uit de inning van de distributienettarieven en zijn er geen nacalculaties voor eventuele tekorten of overwinsten. Het niveau van de inkomsten uit de distributienettarieven wordt jaarlijks geïndexeerd met o.a. het inflatiecijfer. De distributienetbeheerder ontvangt aldus een krachtige impuls tot kostenefficiënt netbeheer. Elke euro kostenbesparing resulteert in een euro winstmarge.

De regulator hoeft niet in te dringen in de werking van de distributienetbeheerder om mogelijke efficiëntiewinsten te identificeren en af te dwingen. Hij hoeft de gemaakte of gebudgetteerde kosten niet te beoordelen op redelijkheid en noodzakelijkheid om deze vervolgens te kunnen aanvaarden of verwerpen. De methode erkent m.a.w. de informatieachterstand waarmee de regulator kampt ten opzichte van het management van de onderneming. De administratieve lasten voor zowel regulator als distributienetbeheerder zijn beperkt, o.a. ook wegens het ontbreken van de nacalculaties en bijhorende tariefcorrecties zoals in een rendementsregulering. Tegelijk kan de methode zeer transparant en voorspelbaar zijn voor de distributienetbeheerders die de autonomie en controle over hun eigen werking behouden. Eerder dan de impact van marktprijzen voor inputfactoren rechtstreeks door te rekenen aan de distributienetgebruikers zoals bij rendementsregulering, wordt de distributienetbeheerder hier voor zijn verantwoordelijkheid geplaatst en uitgedaagd om zijn kennis en kunde maximaal uit te breiden en aan te wenden. Hij is immers beter gepositioneerd dan de distributienetgebruikers om op de prijzen van de inputfactoren een invloed uit te oefenen. De regulator kan na afloop van de reguleringsperiode volgens zijn tariefmethode een nieuwe inkomstenplafonnering opleggen, bijvoorbeeld op basis van de prestaties van de distributienetbeheerders in de afgelopen jaren. Indien de distributienetbeheerders de verwachte efficiëntie- en productiviteitswinsten hebben gecreëerd, kunnen deze dan voor de distributienetgebruiker resulteren in een tariefdaling.

Algemeen wordt in deze methode een zogenaamde x-factor als correctie op de jaarlijkse prijsstijging volgens de inflatie ingevoerd. De inkomsten mogen jaarlijks stijgen met een factor '1+inflatie-x'. De waarde x kan aangeven in hoeverre de onderneming een bijkomende inspanning dient te leveren om zijn efficiëntie en

productiviteit te verhogen. Immers, twee distributienetbeheerders kunnen eenzelfde inkomstenplafond hebben maar met elk een verschillende efficiëntie. Het is dan de bedoeling dat het minst efficiënte bedrijf de grootste inspanning doet om zijn kosten te verlagen. Daarnaast kan de regulator vooraf ook een algemene productiviteitsgroei vaststellen of vooropstellen en die toepassen op alle bedrijven. Het is eveneens mogelijk dat de sector van de distributienetbeheerders op een bepaald ogenblik geconfronteerd wordt met stijgende kosten ten gevolge van een nieuwe investeringsgolf en de regulator dit dan vertaalt in een verhoging van het inkomstenplafond.

Indien een onderneming onder dergelijke regulering zou overdrijven in kostenbesparingen, kan dit ten koste gaan van de kwaliteit van de door haar geleverde dienstverlening aan haar distributienetgebruikers. Het is daarom gebruikelijk dat deze methode vervolledigd wordt met een bijkomende financiële beloning (of bestraffing) voor prestaties op het vlak van kwaliteit.

4.2.3. Aanvullende prikkels m.b.t. de output

Een regulator kan binnen de tariefmethodologie financiële prikkels geven aan de gereguleerde ondernemingen m.b.t. hun output. De prikkels kunnen meer algemeen van aard zijn, vanuit een maatschappelijk belang. Dit is bijvoorbeeld het verzekeren van een voldoende aandacht bij de ondernemingen voor de kwaliteit van hun dienstverlening, wanneer zij werken onder een inkomstenplafond. Een prikkel kan ook eenmalig en zeer specifiek zijn, bijvoorbeeld voor het behalen van een specifiek doel in een project. Het vraagt evenwel een evenwichtsoefening door de regulator om de maatschappelijk optimale stimulans vast te stellen. Hij wenst immers te vermijden dat een onderneming d.m.v. hogere distributienettarieven extra zou worden beloond voor prestaties die onder de bestaande regelgeving al evident moeten zijn. Een externe prikkel kan bovendien de uitvoering van een project in een foutieve richting sturen, aangezien het een invloed kan hebben op het beslissingsproces bij de medewerkers. Het behalen van het doel mag niet belangrijker worden dan de manier waarop.

5 Economische regulering in de tariefmethodologie

5.1. Algemene uitgangspunten

Het Energiedecreet voorziet onder diens art. 4.1.32 in richtsnoeren die de VREG in acht dient te nemen bij de opmaak van de tariefmethodologie. Die richtsnoeren waren voor de VREG dan ook een algemeen uitgangspunt voor de opmaak van deze tekst.

In deze paragraaf wenst de VREG te verduidelijken met welke elementen hij verder rekening wenst te houden bij de opmaak van de tariefmethodologie. Met naleving van de voormelde richtsnoeren bouwen deze elementen verder op de gehanteerde aanpak onder de voorgaande tariefmethodologie 2015-2016.

5.1.1. Stimuleren van efficiënte bedrijfsvoering

De VREG is van oordeel dat de distributienetbeheerders passend moeten gestimuleerd worden tot een kostenefficiënte, doelmatige uitvoering van de gereguleerde activiteiten. De tariefmethode zal in de mate van het mogelijke voor deze ondernemingen, die worden gekenmerkt door een natuurlijk monopolie, een vorm van competitieve omgeving nabootsen.

5.1.2. Erkenning van principe van informatieasymmetrie

De methode dient het in de studies en de literatuur algemeen gekende principe van de informatieachterstand van de regulator ten opzichte van de gereguleerde onderneming te erkennen en te respecteren. Het netbedrijf heeft een informatievoorsprong ten opzichte van de regulator. Het weet beter dan wie ook waar processen en procedures intern kunnen geoptimaliseerd worden en er opportuniteiten voor kostenbesparingen liggen. Toch zal de onderneming niet geneigd zijn om deze informatie te delen met de regulator opdat hij de distributienettarieven niet vooraf zou verlagen.

De regulator hoeft bijgevolg bij voorkeur geen uitspraak te doen over de redelijkheid en noodzakelijkheid van gemaakte of gebudgetteerde kosten van een distributienetbeheerder in de uitoefening van zijn gereguleerde activiteiten, mits hij deze eigenschappen op een andere wijze kan afdwingen. De distributienetbeheerder moet dan echter ook zelfstandig de verantwoordelijkheid en de gevolgen kunnen dragen voor zijn acties in de bedrijfsvoering en voor de kosten die hij in dat kader maakt.

Het principe van de informatieasymmetrie leidt er ook toe dat de rapportering van kosten, inkomsten, volumes en andere informatie door de distributienetbeheerders aan de regulator best gebeurt op een gestructureerde manier en best wordt vergezeld van een rapportering door de commissaris.

5.1.3. Stabiel regulator kader

De VREG wenst in zijn beslissingen m.b.t. de tariefmethodologie o.a. rekening te houden met het regulator risico en de invloed op de kapitaalverschaffers. De tariefmethode moet transparant en in de mate van het mogelijke stabiel en voorspelbaar zijn, niet beïnvloed door een ogenblikkelijk moment in een bedrijfs-, product- of procescyclus. Willekeurig en discriminatoir optreden door de regulator met impact op de distributienettarieven moet uitgesloten worden. De methode gaat uit van het principe van bedrijfscontinuïteit. Effecten of resultaten kunnen tijdelijk negatief of positief zijn, afhankelijk van de positie in een cyclus, maar mogen geen tijdelijke aanpassing op maat vragen aan de tariefmethode. Er moet vermeden worden dat

overdreven aandacht voor tijdelijke effecten de stabiliteit, effectiviteit en geloofwaardigheid van de tariefmethode aantasten.

5.1.4. Administratieve efficiëntie

De tariefmethode mag voor de gereguleerde onderneming en de regulator niet tot een overdreven zware administratieve belasting en bijhorende maatschappelijke kostprijs leiden. Het algemeen streven naar efficiëntiewinsten moet dus ook blijken uit de procedures m.b.t. de distributienettarieven.

5.1.5. Vermijden van tariefschokken

De VREG wil trachten te vermijden dat de distributienetgebruikers worden geconfronteerd met grote op- of neerwaartse schokken in hun distributienettarieven. Bedrijven en particulieren hebben immers nood aan vrij stabiele nettarieven op basis waarvan zij voor zichzelf op korte termijn kostenprojecties kunnen maken. Ondanks deze intentie zullen schommelingen in de distributienettarieven niet kunnen uitgesloten worden wanneer deze het gevolg zijn van de loutere toepassing van de tariefmethodologie, als resultaat van bijzondere omstandigheden of ten gevolge van een korte reguleringsperiode. In dat geval zal de VREG overeenkomstig par. 5.1.3 niet willekeurig wensen in te grijpen. De kennis en ervaring kan eventueel wel gebruikt worden bij de verdere ontwikkeling van de methodologie.

5.2. Keuze voor inkomstenregulering met uitzondering voor exogene kosten

De VREG is van oordeel dat een economische regulering noodzakelijk is waarin de distributienetbeheerders een duidelijke incentive krijgen tot kostenefficiënte bedrijfsvoering. Hij wenst de tariefmethodologie dan ook uit te bouwen vertrekkende van het ideaal van een zuivere inkomstenregulering. Deze werkwijze kan grotendeels beschouwd worden als een stabiele verderzetting van de methodiek die gehanteerd werd in de voorafgaande tariefmethodologie 2015-2016. De opeenvolging is ook logisch o.a. omdat de methodiek gebaseerd is op een vorm van nacalculatie.

Exogene kosten

De Vlaamse distributienetbeheerders hebben geen invloed op een aantal kosten, waaronder de kosten voor de aan minimumsteun op te kopen groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en voor de aan elektriciteitsdistributienetgebruikers uit te betalen premies voor rationeel energiegebruik, louter ontstaan vanuit een hun door de overheid opgelegde openbare dienstverplichting. Tevens dient een oplossing gevonden te worden voor de in het verleden, onder de vorige tariefreguleringen tot en met 2014, opgebouwde kosten/opbrengsten in de regulatoire rekeningen. De VREG noemt deze door de distributienetbeheerder niet-beïnvloedbare kosten in zijn tariefmethodologie *exogene kosten*, omdat ze buiten de controle van de distributienetbeheerders liggen. Het is dan noodzakelijk om ze weg te halen uit de inkomstenregulering en op een andere wijze te behandelen.

De voorziene inkomsten uit distributienettarieven ter dekking van de exogene kosten zullen desgevallend jaarlijks kunnen worden bijgestuurd naargelang de evolutie van de exogene kosten en de werkelijke ontvangsten uit de distributienettarieven. De ontstane saldi tussen de werkelijke exogene kosten en de werkelijke opbrengsten ter dekking van de exogene kosten zijn voor rekening van de distributienetgebruikers. Deze mogelijkheid tot jaarlijkse update kan vermijden dat een te groot saldo zich over meerdere jaren zou opbouwen en bij zijn verwerking in de distributienettarieven een tariefschok zou veroorzaken. Het draagt tevens bij aan de transparantie over de impact van nieuwe externe beslissingen m.b.t. de exogene kosten. De exogene kosten worden verder gedetailleerd besproken (par. 5.4).

Endogene kosten

Het inkomen van een distributienetbeheerder uit zijn distributienettarieven zal enerzijds dienen voor zijn exogene kosten en anderzijds voor zijn niet-exogene kosten, verder *endogene kosten* genoemd. Deze laatste kostengroep is onderhevig aan een inkomstenregulering waarin door de VREG een kapitaalkostenvergoeding wordt opgenomen. Welke kosten de endogene kosten zijn, wordt verder in de tekst verduidelijkt (par. 5.3).

Overige kosten

Niet alle kosten van een distributienetbeheerder worden door de VREG beschouwd ter bepaling van zijn toegelaten inkomen. Bijvoorbeeld de kosten van boetes die de distributienetbeheerder moet betalen, mogen niet aan de distributienetgebruikers doorgerekend worden. Deze zijn voor rekening van de distributienetbeheerder. Ook de boekhoudkundige kosten en opbrengsten in het kader van een winstverwerking door de distributienetbeheerder zijn niet relevant. Dit beperkt aantal kosten wordt in de tariefmethodologie *overige kosten* genoemd en worden o.a. vermeld in par. 5.3.2. Aldus kan een opdeling van de kosten van de distributienetbeheerder gemaakt worden volgens Tabel 1.

Tabel 1 Indeling kosten van de distributienetbeheerder in tariefmethodologie

Kosten van de distributienetbeheerder Gereguleerde activiteit		
Exogene kosten	Endogene kosten	Overige kosten
Voor rekening van de distributienetgebruikers	Verrekening naar distributienettarieven via inkomstenregulering	Voor rekening van de distributienetbeheerder

De VREG zal bijgevolg een toegelaten inkomen uit periodieke distributienettarieven bepalen per distributienetbeheerder en per jaar van de reguleringsperiode op basis van een onderscheid tussen exogene, endogene en overige kosten. De inkomsten voor de exogene kosten zijn op maat van de exogene kosten waarmee de individuele distributienetbeheerder wordt geconfronteerd. De inkomsten voor de endogene kosten volgen uit een bevorderende inkomstenregulering toegepast op de groep van distributienetbeheerders binnen eenzelfde activiteit ter stimulering van een efficiënte bedrijfsvoering, zoals verder in de tekst verduidelijkt. De distributienetbeheerder zal het gehele toegelaten inkomen vervolgens omzetten tot een tariefvoorstel voor periodieke distributienettarieven.

Vennootschapsbelasting en voorschotten

De tariefmethodologie voorziet via het toegelaten inkomen voor endogene kosten onder meer in een vergoeding voor de distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributienettarieven voor zijn kapitaalkosten. Dit wordt verder beschreven in bijlage 2 van de tariefmethodologie (par. 10.2). Op dit punt is het vermeldenswaardig dat de VREG uitgaat van een winst voor de distributienetbeheerder na vennootschapsbelasting als vergoeding voor de kost van het eigen vermogen. De VREG voorziet hiernaast een correctie op het endogene inkomen ter correctie van distributienetbeheerder-specifieke elementen die een invloed hebben op de hoogte van de vennootschapsbelasting en bijgevolg op de winst na belasting bedoeld voor aandeelhouders.

Verder geeft deze tariefmethodologie aan de VREG de mogelijkheid om aan het endogene inkomen van de distributienetbeheerder voorschotten op zijn toekomstige endogene inkomsten toe te voegen. De wijze waarop en de voorwaarden waaronder dit kan gebeuren, wordt verder toegelicht in par. 5.6.2.8. Een voorschot wordt afzonderlijk toegevoegd aan het endogene inkomen. De toegekende voorschotten worden op welbepaalde latere tijdstippen teruggenomen.

Uitwerking tot formule

De formule ter berekening van het toegelaten inkomen (EUR) van een distributienetbeheerder i uit zijn periodieke distributienettarieven in het jaar j binnen een lopende reguleringsperiode, vervolgens te vertalen door de distributienetbeheerder naar zijn periodieke distributienettarieven voor dat jaar j , is de volgende (formule 1):

$$TI_{j,i} = TI_{end,j,i,tot} + TI_{ex,j,i} = \sum_{\forall \text{ klanten}} (\sum_{\forall \text{ diensten}} (t_{j,i} \times v_{rp,i}))$$

formule 1

Met hierin:

$TI_{j,i}$ Het door de VREG voor het jaar j voor de distributienetbeheerder i toegelaten totale inkomen uit zijn periodieke distributienettarieven (EUR).

$TI_{end,j,i,tot}$ Het door de VREG voor distributienetbeheerder i in het jaar j toegelaten inkomen (EUR) uit zijn periodieke distributienettarieven voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endoegen worden beschouwd.

Er wordt voor de bepaling van dit inkomen een onderscheid gemaakt tussen het inkomen voor het eerste jaar van de nieuwe reguleringsperiode (2017) en de daaropvolgende jaren:

Voor het eerste jaar van de reguleringsperiode (2017) worden deze inkomsten bepaald uit de recente historische kosten van de distributienetbeheerders, waaronder de door de VREG vastgestelde vermogenskostenvergoeding voor de reguleringsperiode. Dit wordt verder verduidelijkt onder par. 5.3 en par. 5.6. Hierbij wordt een correctie toegevoegd voor de vennootschapsbelasting voor distributienetbeheerder i m.b.t. het jaar 2017, zoals bepaald in par. 4.5.2.1.3 in bijlage 2 van de tariefmethodologie.

$$TI_{end,2017,i,tot} = TI_{end,2017,i} + VNB_{2017,i}$$

formule 2

Met hierin:

$TI_{end,2017,i,tot}$ Het totaal door de VREG voor distributienetbeheerder i m.b.t. het jaar 2017 toegelaten inkomen uit zijn periodieke distributienettarieven voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endoegen worden beschouwd. (EUR)

$TI_{end,2017,i}$ Het basisgedeelte van het door de VREG voor distributienetbeheerder i m.b.t. het jaar 2017 toegelaten inkomen uit zijn periodieke distributienettarieven voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endoegen worden beschouwd, dat nadien jaarlijks zal evolueren volgens de factor $(1+CPI-x+q_i)$. (EUR)

$VNB_{2017,i}$ De ex-ante correctie voor de vennootschapsbelasting van distributienetbeheerder i in jaar 2017, volgens par. 4.5.2.1.3 in bijlage 2 van de tariefmethodologie. Positief of negatief getal. (EUR)

Vanaf het tweede jaar van de reguleringsperiode (2018 t.e.m. 2020), worden deze inkomsten door opeenvolgende indexering principieel¹ afgeleid volgens formule 3. Voor $j=2018$, 2019 of 2020:

¹ Principieel omdat praktisch, wegens de onzekerheid over de toekomstige inflatie, gewerkt zal worden met een ex-ante en een ex-post inkomen volgens verwachte en werkelijke inflatie met het verschil tussen beide als een regulatorisch saldo voor herindexering. Dit wordt verderop in de tekst verduidelijkt (par. 0).

$$TI_{end,j,i,tot} = (TI_{end,j,i}) + VNB_{j,i} + V_{j,i} - TV_{j,i} = (TI_{end,j-1,i} \times (1 + CPI - x + q_i)) + VNB_{j,i} + V_{j,i} - TV_{j,i}$$

formule 3

Met hierin:

$TI_{end,j,i,tot}$ Het totaal door de VREG voor distributienetbeheerder i m.b.t. het jaar j toegelaten inkomen (EUR) uit zijn periodieke distributienettarieven voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endogeen worden beschouwd. (EUR)

$TI_{end,j,i}$ Het basisgedeelte van het door de VREG voor distributienetbeheerder i m.b.t. het jaar j toegelaten inkomen (EUR) uit zijn periodieke distributienettarieven voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endogeen worden beschouwd, dat jaarlijks evolueert volgens de factor $(1+CPI-x+q_i)$. (EUR)

$VNB_{j,i}$ Een ex-ante correctie voor de vennootschapsbelasting van distributienetbeheerder i in jaar j , volgens par. 4.5.2.1.3 in bijlage 2 van de tariefmethodologie. Positief of negatief getal. (EUR)

CPI Het inflatiecijfer van jaar $j-1$ naar jaar j volgens de nationale consumptieprijsindex, maand juli. Omdat deze inflatie nog niet gekend is op het moment van vaststelling van het inkomen in het jaar $j-1$, zal op dat moment nog gewerkt worden met een voorlopige waarde (zie verder onder 0). (-)

x De x -waarde door de VREG vastgesteld per reguleringsperiode, positieve of negatieve waarde, van toepassing op alle distributienetbeheerders (zie verder onder par. 0). (-)

q_i De q -waarde door de VREG vastgesteld voor distributienetbeheerder i en per reguleringsperiode, als prikkel voor de distributienetbeheerder voor het leveren van een kwaliteitsvolle dienstverlening (zie verder bijlage 10, par. 10.11). (-)

$V_{j,i}$ Eventueel voorschot toegekend door de VREG aan distributienetbeheerder i voor zijn inkomsten uit distributienettarieven in jaar j (par. 5.6.2.8). (EUR)

$TV_{j,i}$ Eventuele, geheel of gedeeltelijke, terugname van een eerder toegekend voorschot door de VREG van distributienetbeheerder i voor zijn inkomsten uit distributienettarieven in jaar j (par. 5.6.2.8). Positieve waarde indien afhouding van het inkomen voor het jaar t en negatieve waarde indien toevoeging aan het inkomen voor het jaar t . (EUR)

$TI_{ex,j,i}$ Het door de VREG voor het jaar j voor de distributienetbeheerder i toegelaten inkomen uit zijn periodieke distributienettarieven ter dekking van de kosten van de distributienetbeheerder die in de tariefmethodologie als exogeen worden beschouwd (EUR):

$$TI_{ex,j,i} = TI_{ex,j,budget,i}$$

formule 4

Met hierin:

$T_{ex,j,budget,i}$	<i>Het door de VREG aanvaarde budget van distributienetbeheerder i aan verwachte exogene kosten in het jaar j, dat een geplande afbouw van in het verleden opgebouwde bedragen op regulatoire rekeningen kan omvatten. (EUR)</i>
$t_{j,i}$	<i>Het periodiek distributienettarief van de distributienetbeheerder i voor jaar j voor een bepaalde klantengroep en een bepaalde categorie in de tariefstructuur (zie verder par. 6). (EUR/eenheid van de tariefdrager)</i>
$V_{p,i}$	<i>Het rekenvolume van distributienetbeheerder i voor het periodieke distributienettarief $t_{j,i}$, dit is het vooraf vastgestelde jaarvolume van de overeenstemmende tariefdrager (zie verder par. 5.7). (eenheid van de tariefdrager)</i>

5.3. Endogene kosten

De VREG zal voor de endogene kosten een bevorderende regulering toepassen die de distributienetbeheerder prikkelt tot een duurzaam en kostenbewust beheer van zijn distributienet. Hiertoe zal de VREG per distributienetbeheerder een bepaald toegelaten inkomen uit periodieke distributienettarieven per jaar bepalen ($T_{end,j,i}$ in formule 1).

Het startbudget in het eerste jaar van een nieuwe reguleringsperiode (kalenderjaar 2017 voor deze reguleringsperiode) zal bepaald worden op basis van de recente historische evolutie van de endogene sectorkosten en het aandeel van de individuele distributienetbeheerder daarin. Dit berekeningsproces wordt verder toegelicht (par. 0).

Er zijn drie groepen van endogene kosten:

1. de afschrijvingen
2. de operationele nettokosten
3. de kapitaalkostenvergoeding.

Het zijn kosten die ex-post gerapporteerd worden door de distributienetbeheerders aan de VREG, met een uitzondering van de kapitaalkostenvergoeding, waarvan de hoogte door de regulator wordt vastgesteld.

In formulevorm worden de drie endogene kosten samen weergegeven volgens formule 5 voor een bepaalde distributienetbeheerder i voor een bepaald jaar j uit het recente verleden:

$$TK_{j,i} = AF_{j,i} + OK_{j,i} - OO_{j,i} + KK_{j,i}$$

formule 5

Met hierin:

$TK_{j,i}$	<i>De endogene kosten van distributienetbeheerder i voor het <u>afgelopen</u> jaar j die zullen meegenomen worden in de berekening door de VREG ter bepaling van het toegelaten inkomen per distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributienettarieven voor endogene kosten in het eerste jaar van de <u>volgende</u> reguleringsperiode (2017). (EUR)</i>
$AF_{j,i}$	<i>De afschrijvingen van distributienetbeheerder i op zijn gereguleerde activa in het jaar j (par. 5.3.1). (EUR)</i>
$OK_{j,i}$	<i>De operationele kosten van distributienetbeheerder i voor zijn gereguleerde activiteiten in het jaar j (par. 5.3.2). (EUR)</i>

$OO_{j,i}$	<i>De operationele opbrengsten van distributienetbeheerder i in het jaar j, niet verkregen uit de inning van de periodieke distributienettarieven (par. 5.3.2). (EUR)</i>
$KK_{j,i}$	<i>De door de VREG vastgestelde kapitaalkostenvergoeding voor distributienetbeheerder i gerelateerd aan zijn gereguleerde activa in het jaar j (par. 5.3.3). (EUR)</i>

De hierbij in rekening te brengen afschrijvingen en operationele nettokosten zijn de werkelijke kosten die hun oorsprong vinden in het beschouwde historische kalenderjaar. Vroeger en ook in de tariefmethodologieën van de VREG moeten saldi m.b.t. bepaalde endogene kosten in de boekhouding overgeboekt worden van de resultatenrekening naar de balans en omgekeerd (de regulatorische rekeningen). Hierdoor geeft de resultatenrekening dus geen weerspiegeling van de werkelijke kosten en opbrengsten die in het desbetreffende boekjaar gemaakt werden. Om die reden dienen de waarden in de resultatenrekening te worden gecorrigeerd met deze respectievelijke overboekingen en terugnames tussen de resultatenrekening en de balans om op die manier de werkelijke kosten en opbrengsten van het boekjaar in rekening te nemen.

De drie soorten van kosten worden hieronder verder toegelicht. Meer specifieke informatie is opgenomen in het bijhorende rapporteringsmodel voor de endogene kosten (par. 10.6).

5.3.1. Afschrijvingen

De jaarlijkse (terugneming van) (uitzonderlijke) afschrijvingen en waardeverminderingen van de immateriële en materiële vaste activa door de distributienetbeheerder (MAR klasse 6301, 6302, 6308, 6309, 6601, 6602, 7600 en 7601) gebruikt in de uitoefening van zijn distributieactiviteit, volgens de afschrijvingspercentages in de regulatorische boekhoudkundige voorschriften van de regulator (zie verder par. 7), worden beschouwd als endogene kosten.

Ook de jaarlijkse afboeking van de meerwaarden op de historische indexatie en de initiële waarde van het gereguleerd actief (d.i. de iRAB), eveneens volgens de regulatorische boekhoudkundige voorschriften van de regulator (zie verder par. 7), worden hierbij in beschouwing genomen.

De (terugneming van) (uitzonderlijke) afschrijvingen en waardeverminderingen van de boekhoudkundige rubrieken 'goodwill' (MAR klasse 212 en het aandeel in de hiermee samenhangende MAR klasse 6301, 6308, 6601 en 7600) en 'oprichtingskosten' (MAR klasse 20 en de hiermee samenhangende MAR klasse 6300 en 6600) worden niet in beschouwing genomen. Goodwill en oprichtingskosten zijn namelijk per definitie geen activa die worden aangewend voor distributienetbeheer. Goodwill bijvoorbeeld, wat zou kunnen ontstaan bij de overname van een actief van de ene Vlaamse distributienetbeheerder door een andere Vlaamse distributienetbeheerder, kan aldus niet zorgen voor een stijging van de distributienettarieven bij de overnemer.

5.3.2. Operationele nettokosten

De operationele nettokosten die de distributienetbeheerder heeft gemaakt in het kader van zijn gereguleerde activiteit, d.w.z. de gemaakte operationele kosten met aftrek van de operationele opbrengsten, worden beschouwd als endogene kosten.

Wat betreft de operationele opbrengsten worden logischerwijze de opbrengsten van een distributienetbeheerder uit de inning van zijn periodieke distributienettarieven, waaronder ook de distributienettarieven voor doorvoer, niet in mindering gebracht van zijn operationele kosten. De toegelaten inkomsten dienen immers ter bepaling van de periodieke distributienettarieven, inclusief deze voor doorvoer.

Voor de berekening van de operationele nettokosten wordt ten eerste gebruik gemaakt van de boekhoudkundige klassen vermeld in Tabel 2.

Tabel 2 MAR klassen i.v.m. operationele nettokosten

MAR klassen bevattende operationele kosten en opbrengsten			
Kosten		Opbrengsten	
MAR	Beschrijving	MAR	Beschrijving
60	Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	70	Omzet, exclusief de omzet uit de periodieke distributienettarieven (cfr. supra)
61	Diensten en diverse goederen	71	Wijziging in de voorraad goederen in bewerking, gereed product en bestellingen in uitvoering
62	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	72	Geproduceerde vaste activa
631/4	Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen		
640/8	Andere bedrijfskosten		
649	Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	74	Andere bedrijfsopbrengsten
66	Uitzonderlijke kosten	76	Uitzonderlijke opbrengsten

Ten tweede, indien de hierna volgende kosten en opbrengsten in bovenstaande lijst (Tabel 2) zijn opgenomen, dienen ze te worden verwijderd omdat ze niet worden beschouwd als operationele kosten of opbrengsten voor verdere verwerking in de tariefmethodologie:

1. De kosten die als exogeen worden beschouwd.
  - Deze kosten worden op een andere wijze verwerkt in de tariefmethodologie (par. 5.4);
2. De twee overige soorten endogene kosten:
  - De afschrijvingen (par. 5.3.1), die algemeen niet als operationele kosten beschouwd worden;
  - De financiële kosten en opbrengsten van de distributienetbeheerder evenals zijn transactiekosten m.b.t. het aantrekken en vastleggen van financiering, voor zover deze niet onder MAR-klasse 65 en 75 worden geboekt, waarvoor de VREG de hoogte van de kapitaalkostenvergoeding in de tariefmethodologie voorziet (par. 5.3.3);

3. De burgerlijke geldboetes, administratieve geldboetes en strafrechtelijke geldboetes.
  - De VREG wenst geen toegelaten inkomsten te baseren op deze kosten, die het gevolg zijn van een incorrect handelen door de distributienetbeheerder. Deze kosten zijn voor rekening van de onderneming;
4. De boekhoudkundige aanleg en afbouw van voorzieningen voor risico's en kosten (MAR klasse 635 t.e.m. 637, 662 en 762).
  - De VREG wenst geen invloed van de boekhoudkundige bewegingen rond voorzieningen in de tariefmethodologie ter bepaling van de distributienettarieven. Voorzieningen dienen ter dekking van bepaalde verliezen of kosten waarvan het bedrag nog niet vaststaat. De werkelijke kosten zijn onzeker. De VREG wenst de toegelaten inkomsten consequent te bepalen op basis van de werkelijke kosten in plaats van de voorzieningen hiervoor. Aldus wordt ook de mogelijkheid uitgesloten tot beïnvloeding van de berekening van het toegelaten inkomen (en bijgevolg van de hoogte van de distributienettarieven) door distributienetbeheerders via aanleg en afbouw van voorzieningen;
5. De boekhoudkundige toevoeging en terugname van uitzonderlijke waardeverminderingen op financiële vaste activa (MAR klasse 661 en 761);
  - De financiële vaste activa (MAR klasse 28) worden niet in rekening genomen voor de bepaling van de kapitaalkosten (noch als onderdeel van de gereguleerde vaste activa, noch als onderdeel van het nettobedrijfskapitaal) en bijgevolg wordt ook haar impact op de resultatenrekening niet in beschouwing genomen ter bepaling van het toegelaten inkomen voor de endogene kosten.
6. Onderstaande aan de distributienetbeheerders aangerekende exploitatievergoedingen worden niet in rekening genomen bij de bepaling van de operationele nettokosten:
  - Door Infrac cvba aan de distributienetbeheerders binnen de Infrac groep aangerekende exploitatievergoeding voor immateriële en materiële vaste activa geboekt in de balansen van Infrac cvba;
  - Door Infrac Limburg aan Inter-Energa aangerekende exploitatievergoeding voor immateriële en materiële vaste activa geboekt in de balansen van Infrac Limburg;
  - Door Etiz AGB (Autonoom Gemeentebedrijf Elektriciteit Izegem) aan Infrac West aangerekende exploitatievergoeding voor immateriële en materiële vaste activa geboekt in de balansen van Etiz AGB.

Deze exploitatievergoedingen omvatten zowel de afschrijvingskosten voor de beschouwde activa, die in de balansen van de derde partijen worden geboekt, als een kapitaalkostvergoeding welke gebaseerd is op de RAB. Voor de beschouwde referentieperiode 2011-2015 (zie verder par. 5.6.2.3) wordt deze kapitaalkostvergoeding, zoals vervat in de exploitatievergoeding, vervangen door de kapitaalkostvergoeding die in de bijlage 2 van de tariefmethodologie wordt vastgelegd. Hierbij veronderstelt de VREG aldus deze immateriële en materiële vaste activa als zijnde opgenomen in de immateriële en materiële vaste activa van de distributienetbeheerder die de exploitatievergoeding betaalt. Deze opgenomen activa veroorzaken voor deze distributienetbeheerder in de tariefmethodologie dan volgende endogene kosten: de afschrijvingskosten en de kapitaalkostenvergoeding. Voor de transparantie werden deze correcties door de VREG voorzien in de rapportering van de endogene operationele kosten (tabel 9 in bijlage 5 van de tariefmethodologie). Bijkomend wordt opgemerkt dat de aangerekende exploitatievergoeding ook de aanrekening van exploitatiekosten kan omvatten, dewelke uiteraard wel worden beschouwd ter bepaling van de operationele kosten.

7. De enerzijds door Elia en andere distributienetbeheerders aan de distributienetbeheerder aangerekende bedragen en anderzijds de door de distributienetbeheerder aan zijn toegangshouders

en andere distributienetbeheerders doorgerekende bedragen inzake federale bijdrage elektriciteit, als respectievelijk kosten en opbrengsten m.b.t. federale bijdrage elektriciteit.²

Bovendien wordt er voor gezorgd dat het jaarlijks saldo van de endogene kosten en opbrengsten van een elektriciteitsdistributienetbeheerder m.b.t. zijn oplaadpunten voor elektrische voertuigen, in zijn opdracht geïnstalleerd, gedurende de eerste 10 jaar na de initiële installatie niet in rekening worden genomen, overeenkomstig de bepalingen in par. 5.6.2.11.

De belastingen op het resultaat en de regularisering van belastingen en terugneming van fiscale voorzieningen (MAR klasse 67 en 77), de boekhoudkundige overboekingen naar en onttrekkingen aan de belastingvrije reserves (MAR klasse 68 en 78) en de kosten en opbrengsten in de boekhouding in het kader van de winstverwerking (MAR klasse 69 en 79) zijn niet opgenomen in Tabel 2. De bewegingen m.b.t. de belastingen worden elders beschouwd, bij de vaststelling van de kapitaalkostenvergoeding. De overige bewegingen hebben betrekking op de dividendpolitiek, zoals na winstverwerking, en zijn dan ook niet bruikbaar bij de bepaling van de hoogte van het toegelaten inkomen.

De VREG zal de gerapporteerde operationele kosten en opbrengsten onderzoeken op en desgevallend corrigeren naar aanleiding van wijzigingen in de waarderingsregels van de distributienetbeheerder voor zijn vorderingen en voorraden. De VREG legt geen regulatorische boekhoudkundige voorschriften op wat betreft de waardering van vorderingen en voorraden aangezien dit weinig zinvol is wegens de variëteit aan waarderingsmethodes. Daarom is het nodig dat een distributienetbeheerder die wijzigingen wenst aan te brengen, deze eerst dient voor te leggen aan de VREG vooraleer ze effectief kunnen worden doorgevoerd (par. 7.10), aangezien een dergelijke wijziging normaal een eenmalige extra kost of opbrengst veroorzaakt voor de distributienetbeheerder. Het is een storend element in de door de VREG gehanteerde methodiek ter vaststelling van het toegelaten inkomen voor de volgende reguleringsperiode, gebaseerd op de kosten uit het verleden. Zo'n eenmalige piek kan leiden tot een te hoog of te laag toegelaten inkomen. De VREG vraagt daarom bij de jaarlijkse rapportering van de endogene kosten (par. 10.6) bijkomende informatie op bij de distributienetbeheerders over de eventuele wijzigingen in hun waarderingsregels (par. 10.7), de hoogte van de eenmalige kost of opbrengst die deze wijzigingen hebben veroorzaakt en de opdeling van deze eenmalige extra kost of opbrengst over de voorgaande boekjaren. Overeenkomstig deze verdeling over de boekjaren zal de VREG de eenmalige kost of opbrengst in het jaar van de wijziging vervangen door de gespreide kosten of opbrengsten over die jaren. Dit komt ten goede aan de in de methode ingebouwde nacalculatie. Eveneens overeenkomstig past de VREG de historische waarderingsregels in die jaren aan van de vorderingen en voorraden in de bepaling van de kapitaalkostenvergoeding voor het nettobedrijfskapitaal.

De opbrengsten van de distributienetbeheerder uit zelf ontvangen schadevergoedingen, o.a. via verzekeringen en van derden, worden beschouwd als endogene (negatieve) kosten. Tegelijk zal de VREG ook de kosten van schade aan de installaties van de distributienetbeheerder mee in rekening nemen ter bepaling van de toegelaten inkomsten voor endogene kosten in de volgende reguleringsperiode. Deze redenering past binnen de toegepaste bevorderende regulering. Omdat er gewerkt wordt met een toegelaten inkomen voor endogene kosten per distributienetbeheerder per jaar, ontvangt de distributienetbeheerder een ogenblikkelijke prikkel om de risico's op schade te reduceren. In geval van schade zal hij dan ook een ogenblikkelijke incentive voelen voor een maximale recuperatie van deze kosten van schade bij de schuldenaar. De VREG meent trouwens dat het alternatief scenario met bepaling en afzondering van de kosten van schade, veroorzaakt door derden, niet op een eenduidige en niet-discriminatoire wijze uit de boekhouding van de distributienetbeheerder kan afgeleid worden. De VREG is verder van oordeel dat het niet mogelijk is om, in het geval de distributienetbeheerder een schadevergoeding betaalt aan een distributienetgebruiker, hierbij te veronderstellen dat de distributienetbeheerder die kost later niet zal kunnen recupereren bij de verzekering of een eventuele derde partij, waarbij die kost in de tariefmethodologie dan niet als operationele kost kan erkend worden. Dit vereist immers de absolute zekerheid dat er langs de zijde van de operationele opbrengsten later

² De modaliteiten van de federale bijdrage elektriciteit zijn – in lijn met de federale bevoegdheid in deze materie – op federaal niveau geregeld, zijnde in art. 21bis van de Elektriciteitswet, alsook in het Koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot bepaling van de nadere regels betreffende de federale bijdrage tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt.

geen recuperatie meer zal zijn, zo niet zullen deze operationele opbrengsten in de tariefmethodologie de operationele kosten drukken wat dan leidt tot een onterecht verlaagd toegelaten inkomen voor de distributienetbeheerder m.b.t. zijn endogene kosten in de volgende reguleringsperiode. Wegens de inhoudelijke complexiteit bij afzonderlijke behandeling worden alle kosten en opbrengsten m.b.t. de schadevergoedingen, betaald en ontvangen, bijgevolg beschouwd binnen de endogene kosten, waarbij de distributienetbeheerder dus een prikkel ontvangt om onnodige en onredelijke kosten te vermijden.

Volgens de distributienetbeheerders wordt een groot deel van hun desinvesteringen in het distributienet afgedwongen door externe factoren zoals wet- en regelgeving en verplaatsing van infrastructuur op vraag van een domeinbeheerder. De VREG kiest er voor om de kosten van desinvesteringen mee te nemen in de berekening van het toegelaten inkomen (nl. door beschouwing van MAR klasse 66 en 76) en geen onderscheid te maken tussen de kosten volgens mogelijke oorzaak van de desinvestering. Dit laatste beschouwt de VREG als een administratief te zwaar onderzoek waarvan het resultaat bovendien betwistbaar zou zijn. Op die manier ontvangen de distributienetbeheerders een toegelaten inkomen dat (o.a.) gebaseerd is op de hoogte en de evolutie van hun kosten voor desinvesteringen. Door de inkomstenregulering in deze tariefmethodologie wordt aan de distributienetbeheerder tegelijk een efficiëntieprikkel gegeven om in zijn beslissingen rekening te houden met de mogelijk nadelige financiële impact van zijn desinvesteringen. Teneinde toch een inzicht te behouden in de gebruikte methodiek en daadwerkelijke naleving ervan inzake buitendienst gestelde materiële vaste activa, behoudt de VREG de bestaande periodieke attestering door een bedrijfsrevisor. Hierbij dienen de richtlijnen van de CREG³ en de omzendbrief van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren⁴ gevolgd te worden, tot het moment dat door de VREG eventuele nadere richtlijnen, in samenspraak met het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, worden opgesteld.

5.3.3. Kapitaalkostenvergoeding

In dit onderdeel worden de uitgangspunten van de VREG toegelicht betreffende de bepaling van de kapitaalkostenvergoeding per distributienetbeheerder die wordt meegenomen ter bepaling van de toegelaten inkomens uit de periodieke distributienettarieven voor endogene kosten in het eerste jaar van de volgende reguleringsperiode. Voor de gedetailleerde uitwerking met bepaling van de hoogte van de vergoeding wordt verwezen naar het document van de VREG over de kapitaalkostvergoeding (bijlage 2).

Het is van zeer groot belang dat de kapitaalkostenvergoeding op het juiste niveau wordt vastgelegd. Een te lage vergoeding is voordelig voor de distributienetgebruikers omdat hun distributienettarieven dan lager zijn maar kan er toe leiden dat de distributienetbeheerder moeilijkheden ondervindt in het aantrekken van kapitaal. Hij kan aldus gehinderd worden in de realisatie van nieuwe investeringen of, in het extreme geval, zelfs het onderhoud van zijn distributienet. Een te hoge vergoeding leidt tot te hoge distributienettarieven voor de distributienetgebruikers. De distributienetbeheerders kunnen dan een méér dan marktconforme vergoeding uitbetalen aan hun kapitaalverschaffers in vergelijking met het risico dat deze laatsten lopen voor hun belegging in de distributienetbeheerder. In dat geval zouden de aandeelhouders, vanuit een streven naar winstmaximalisatie, het management van de distributienetbeheerder kunnen aanzetten tot het opnemen van meer kapitaal voor investeringen dan noodzakelijk omdat er in de regulering een verband is tussen de winst en het geïnvesteerde kapitaal.

De vergoeding voor de kapitaalkosten die in de tariefmethodologie wordt meegenomen ter bepaling van de inkomsten, is normatief en wordt dus voor alle distributienetbeheerders op een gelijke, niet-discriminatoire wijze berekend en toegepast. Het is de vergoeding voor een distributienetbeheerder die zich op een efficiënte wijze weet te financieren. Dit vormt voor de distributienetbeheerders een bijkomende prikkel voor kostenefficiëntie. De VREG voorziet dus geen één op één doorrekening van de werkelijke financiële kosten en opbrengsten van de distributienetbeheerder in zijn distributienettarieven. De werkelijke kapitaalkosten van de

³ CREG, richtlijnen (R)110210-CDC-1041, op <http://www.creg.info/pdf/Richtlijnen/R1041NL.pdf>

⁴ IBR, omzendbrief 2011/5, op https://www.ibr-ire.be/nl/regelgeving/rechtsleer/omzendingen/Documents/9561_Omzendbrief-2011-5-bijzonder-commissarisverslag.pdf

distributienetbeheerders verschillen onderling en hun loutere doorrekening aan de distributienetgebruikers zou de efficiëntieprikkel volledig wegnemen.

De vergoeding voor de kapitaalkosten geldt voor de relevante activa op de balans van de distributienetbeheerder gebruikt ter uitvoering van zijn gereguleerde activiteiten. De VREG maakt daarbij een onderscheid tussen de soorten activa van de distributienetbeheerder (gereguleerde vaste activa, nettobedrijfskapitaal, groenestroom- en warmtekrachtcertificaten, regulatorisch actief/passief en regulatorisch saldi) en voorziet voor elke soort zowel een aangepaste kapitaalkostenvergoeding als een aangepaste wijze waarop die vergoeding in de toegelaten inkomsten wordt opgenomen. Aldus wordt voor wat betreft de bepaling van het toegelaten inkomen uit periodieke distributienettarieven m.b.t. de endogene kosten, rekening gehouden met een kapitaalkostenvergoeding voor de gereguleerde vaste activa en voor het nettobedrijfskapitaal.

In formulevorm wordt de kapitaalkost opgenomen in formule 5 als volgt geschreven (formule 6):

$$KK_{j,i} = (RAB_{j,i} + NBK_{j,i}) \times wacc_n$$

formule 6

Met hierin:

- $KK_{j,i}$ De kapitaalkost voor distributienetbeheerder i , op basis van afgelopen jaar j , te gebruiken in de berekening en de vaststelling van het toegelaten inkomen uit periodieke distributienettarieven voor endogene kosten voor elke distributienetbeheerder in het eerste jaar van de volgende reguleringsperiode (2017). (EUR)
- $RAB_{j,i}$ Het gereguleerd actief (de 'Regulatory Asset Base' of 'RAB') van distributienetbeheerder i in het vorige kalenderjaar j , berekend als het gemiddelde van zijn RAB in het begin en op het einde van jaar j . De inhoud van de RAB wordt in detail gespecificeerd in het document van de VREG over de kapitaalkostenvergoeding in bijlage 2. (EUR)
- $NBK_{j,i}$ Het door de VREG aanvaarde nettobedrijfskapitaal van distributienetbeheerder i in het vorige kalenderjaar j , berekend als het gemiddelde van zijn nettobedrijfskapitaal in het begin en op het einde van het jaar j waarbij elk maximaal gelijk is aan $1/14^e$ van de gecorrigeerde omzet. De samenstelling en berekening van het nettobedrijfskapitaal wordt in detail gespecificeerd in het document van de VREG over de kapitaalkostenvergoeding in bijlage 2. (EUR)
- $wacc_n$ De nominale waarde van de door de VREG vastgestelde, over eigen en vreemd vermogen gewogen gemiddelde kapitaalkost (ook 'weighted average cost of capital', of afgekort 'wacc' genoemd) voor de volgende reguleringsperiode 2017-2020. De samenstelling van de wacc wordt in detail gespecificeerd in het document van de VREG over de kapitaalkostenvergoeding in bijlage 2. (-)

5.4. Exogene kosten

Zoals vermeld (par. 5.2), worden de distributienetbeheerders geconfronteerd met een aantal exogene kosten waarop zij geen impact hebben. De term exogeen geeft aan dat zij buiten de invloedssfeer van de distributienetbeheerder liggen. Het zijn kosten die hij op geen enkele manier kan beïnvloeden.

De VREG kan op de exogene kosten geen bevorderende regulering toepassen, net omdat de distributienetbeheerder de exogene kosten niet kan beïnvloeden. Het is dan ook gepast dat deze exogene kosten door de distributienetbeheerder worden doorgerekend aan de distributienetgebruikers, zonder winstmarge. Hiervoor zal er een regulatorisch saldo tussen de werkelijke exogene kosten en de werkelijke

inkomsten uit nettarieven voor de exogene kosten worden gehanteerd. De door de VREG aan een distributienetbeheerder toegelaten inkomsten uit periodieke nettarieven ter dekking van zijn exogene kosten zullen ex-ante gebaseerd zijn op een budget voor exogene kosten (zoals in formule 4 werd aangegeven).

De exogene kosten zijn de volgende:

1. De door de transmissienetbeheerder aangerekende vergoeding voor het gebruik van het transmissienet, alsook de aan- en doorgerekende transmissiekosten in geval van doorvoer, de door de transmissienetbeheerder doorgerekende toeslagen⁵ en de jaarlijkse doorrekening van de aansluitvergoedingen voor activa in eigendom/beheer van Elia die gebruikt worden door de distributienetbeheerder. Deze benadering is dezelfde als in het verleden. De VREG beschouwt de globaliteit van de transmissiekost als een kost die reeds gereguleerd is, waarvoor de CREG de tarieven heeft vastgesteld uitgaande van kosten en inkomsten voor de transmissienetbeheerder. De CREG vraagt daarbij niet dat de distributienetbeheerders deze kosten beïnvloeden. De VREG meent dan ook dat de mogelijke impact van de wijze van aansluiting en van de exploitatie van distributienetten op de kosten van het transmissienet verwaarloosbaar is ten opzichte van de impact die de transmissienetbeheerder zelf heeft op de transmissiekost en het toezicht daarop door de CREG. Voor de distributienetbeheerder zou een bevorderende regelgeving voor zijn transmissiekost een onredelijke opdracht vormen.
[Ter compensatie van het mogelijk gebrek aan stimulans voor kostenbeheersing, zullen de distributienetbeheerders op vraag van en binnen de termijn gesteld door de VREG een rapport opmaken over de koppeling van hun distributienetten met de netten op de hogere spanningsniveaus, waarin zij de kostenefficiëntie van de koppelingen op gedetailleerde wijze beoordelen en de daaruit volgende lopende en geplande investerings- en vervangingsprojecten, evenals eventuele operationele, contractuele en andere maatregelen, ter verbetering van deze efficiëntie, voorstellen.]⁶
2. De belastingen, met uitzondering van een eventuele vennootschapsbelasting⁷, of andere bedragen die geheven worden door publieke overheden en die door de betrokken distributienetbeheerder verschuldigd zijn maar waarvan een derde de financiële last draagt⁸.
3. De lasten voor het niet-gekapitaliseerd aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, die worden betaald aan personeelsleden die een gereguleerde aardgas- en/of elektriciteitsdistributieactiviteit hebben verricht, die verschuldigd zijn krachtens statuten, collectieve arbeidsovereenkomsten of andere voldoende geformaliseerde overeenkomsten, die werden goedgekeurd vóór 30 april 1999, of die worden betaald aan hun rechthebbenden of vergoed aan hun werkgever door een distributienetbeheerder⁹.
4. De nettokosten voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders van de openbaredienstverplichtingen m.b.t. het stimuleren van rationeel energiegebruik (REG), zijnde de REG-premies, de actieverplichtingen energiescans en sociale dakisolatieprojecten:
  1. Voor de REG-premies¹⁰ wordt dit berekend als de netto-kost van de door de Vlaamse overheid vastgestelde premies door de elektriciteitsdistributienetbeheerders te betalen aan distributienetgebruikers voor hun investeringen in rationeel energiegebruik, d.i. de betaalde premies min de hiervoor door de distributienetbeheerder ontvangen vergoeding van het Vlaams Gewest¹¹.

⁵ De federale bijdrage elektriciteit wordt hierbij niet inbegrepen.

⁶ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

⁷ Zie par. 4.5 in bijlage 2.

⁸ Zijn aldus enkel toegelaten tijdens de reguleringsperiode: retributies aan steden en gemeenten en de heffing volgens het Decreet houdende het Grootschalig Referentiebestand."

⁹ Zie Energiedecreet, art. 4.1.32 §1, 11°.

¹⁰ De premies door elke elektriciteitsdistributienetbeheerder te verlenen volgens het Energiebesluit artikels 6.4.1/1 tot en met 6.4.1/5.

¹¹ Volgens het Energiebesluit art. 6.4.1/12 §2.

2. Voor de actieverplichting energiescans¹² zijn dit de kosten die de distributienetbeheerder direct kan toewijzen aan een uitgevoerde energiescan min de ontvangsten door de distributienetbeheerder vanuit de middelen ingeschreven op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap aan forfaitaire vergoeding per overeenkomstige uitgevoerde energiescan¹³.
3. Voor de actieverplichting sociale dakisolatieprojecten¹⁴ zijn dit de bedragen die de elektriciteitsdistributienetbeheerder heeft uitbetaald aan de projectpromotoren van de uitgevoerde dak- of zoldervloerisolaties min de ontvangsten door de distributienetbeheerder vanuit de middelen ingeschreven op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap¹⁵.
5. De kosten bij de decretaal¹⁶ verplichte aankoop, aan minimumsteun, van de aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder aangeboden groenestroom- en warmtekrachtcertificaten afkomstig van op zijn distributienet aangesloten productie-installaties, de opbrengst bij hun verkoop en de wijziging in waardering van hun voorraad in de boekhouding. De kosten en opbrengsten uit de decretaal¹⁷ opgelegde verrekening van de kost van de aankoopverplichting onder de distributienetbeheerders (solidarisering) worden eveneens als exogeen beschouwd. In overeenstemming hiermee dienen ook de inkomsten uit vorderingen door de elektriciteitsdistributienetbeheerders van de Vlaamse Overheid naar aanleiding van de verkoop van voordien geïmmobiliseerde certificaten, overeenkomstig de bepalingen hierover in het Energiebesluit¹⁸, als exogeen te worden beschouwd.
6. De kosten voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders van de tot en met 2015 decretaal¹⁹ verplichte jaarlijkse toekenning aan afnemers aangesloten op het elektriciteitsdistributienet van een hoeveelheid kWh gratis elektriciteit overeenkomstig de eenheidsprijs per kWh per jaar die de VREG heeft bepaald en die door de leveranciers wordt gevorderd van de elektriciteitsdistributienetbeheerders.

De exogene nettokosten m.b.t. de openbare dienstverplichtingen inzake het stimuleren van rationeel energiegebruik, de steun voor certificaten en de gratis kWh werden ook vroeger (onder de tarieven-KB's 2008) via de distributienettarieven doorgerekend aan de distributienetgebruikers. Voor het resterende gedeelte van de kosten voor openbare dienstverplichtingen past de VREG een verrekening in de distributienettarieven toe onder de methodiek van de endogene kosten (beschreven in par. 5.3). De overige kosten m.b.t. openbare dienstverplichtingen zijn o.a. de kosten voor de technische en administratieve ondersteuning betrokken bij de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen, de nettokosten of -opbrengsten uit de aankoop en verkoop van energie als sociale leverancier, de kosten voor dubieuze debiteuren en de afschrijving van budgetmeters. Het is volgens de VREG niet aangewezen om voor deze groep van kosten te werken onder vorm van een gegarandeerde doorrekening van gemaakte kosten aan distributienetgebruikers zoals in een rendementsregulering, om de redenen hierboven verduidelijkt, zoals het volledig ontbreken van een prikkel voor efficiënte bedrijfsvoering en de beperkte invloed die een regulator, die kampt met een informatieachterstand, erop kan uitoefenen. Bovendien zou dergelijk aanpak in de tariefmethodologie een discriminerende en niet-transparante behandeling van kosten binnen eenzelfde kostengroep (bv. personeelskosten) met zich meebrengen. Een onderneming zou aldus intern kosten bij voorkeur kunnen toewijzen aan activiteiten in het kader van openbare dienstverplichtingen.

¹² Volgens het Energiebesluit art. 6.4.1/8.

¹³ Volgens het Energiebesluit art. 6.4.1/12 §3.

¹⁴ Volgens het Energiebesluit art. 6.4.1/9.

¹⁵ Volgens het Energiebesluit art. 6.4.1/12 §4.

¹⁶ Minimumsteun zoals vermeld in het Energiedecreet, Titel VII, Hoofdstuk I, Afdeling III 'Minimumwaarde van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten'.

¹⁷ Volgens Energiedecreet art. 7.1.6 §2 en 7.1.7 §2.

¹⁸ Volgens het Energiebesluit art. 6.4.14/2 §3. De inkomsten uit art 6.4.14/2 §2 (m.b.t. de financieringskosten) worden niet beschouwd.

¹⁹ Gratis hoeveelheid elektriciteit zoals was vermeld in het Energiedecreet.

7. De periodieke distributienettarieven ter dekking van de exogene kosten worden logischerwijze ook gebruikt voor de afbouw van de regulatoire rekeningen (par. 5.5) wanneer de kosten (of opbrengsten) worden toegewezen aan de distributienetgebruikers. De distributienetbeheerder heeft dan recht op deze inkomsten (of omgekeerd hebben de distributienetgebruikers dan recht op een korting) en het is niet zinvol en niet logisch om op de afbouw van de regulatoire rekeningen een bevorderende regulering toe te passen.
8. De distributienetbeheerder zal via het toegelaten inkomen voor exogene kosten de toegelaten kapitaalkostenvergoeding doorrekenen m.b.t. de gegarandeerde activa, nl. de voorraad groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en de bedragen op de regulatoire rekeningen²⁰. De recuperatie van de kapitalen van deze activa (of passiva) wordt door de VREG gegarandeerd en de bijhorende kapitaalkosten bijgevolg eveneens, m.a.w. door opname in het budget voor exogene kosten. De distributienetbeheerder heeft aldus de garantie dat hij ook die kapitaalkostenvergoeding integraal zal vorderen van zijn distributienetgebruikers.
9. De eventuele opbrengsten van de distributienetbeheerder uit niet-recurrente recuperatie van exogene kosten uit bijvoorbeeld fraudezaken, worden hierbij in elk van de respectievelijke rubrieken in mindering gebracht.

5.5. Regulatoire rekeningen

Wanneer beslist wordt tot de afbouw van een regulatoire rekening voor rekening van de distributienetgebruikers, resulteert dit, naargelang het een historisch tekort of een overschot betreft, in respectievelijk een stijging of daling van de toegelaten inkomsten voor exogene kosten.

Onder de tariefmethodologie van de VREG worden bepaalde nieuwe regulatoire rekeningen toegelaten. Om een onderscheid te maken met de regulatoire rekeningen uit het verleden, door de VREG *regulatoir actief/passief* genoemd, worden de nieuwe regulatoire rekeningen in de tariefmethodologie van de VREG *regulatoire saldi* genoemd (Tabel 3).

Tabel 3 Regulatoire rekeningen

Regulatoire rekeningen	
Regulatoir actief/passief ²¹	Regulatoire saldi ²²
Afkomstig van tariefmethodologieën die tot 1/1/2015 van kracht waren (o.a. tarieven-KB's 2008)	Afkomstig van tariefmethodologie VREG vanaf 1/1/2015 van kracht

In deze tariefmethodologie 2017-2020 worden vier regulatoire saldi toegelaten:

- een regulatoir saldo voor exogene kosten (par. 5.5.1) ;
- een regulatoir saldo voor de volumeverschillen (voor verbruiksgerelateerde tariefdragers) m.b.t. inkomsten voor het budget endogene kosten (par. 5.5.2);
- een regulatoir saldo voor herindexering van het budget voor endogene kosten (par. 5.5.3);
- een regulatoir saldo m.b.t. de vennootschapsbelasting (par. 5.5.4).

Allen worden hieronder besproken, met vermelding van hun snelheid van afbouw en de verwerking van het regulatoir actief/passief in de reguleringsperiode 2017-2020 (par. 5.5.8).

²⁰ De hoogte van deze kapitaalkostenvergoeding wordt beschreven in bijlage 2 van de tariefmethodologie.

²¹ Actief/passief: naargelang de distributienetbeheerder een regulatoir actief (actiefzijde van de balans) of passief (passiefzijde van de balans) heeft.

²² Positieve saldi zijn tekorten voor de distributienetbeheerder (actiefzijde van de balans), negatieve waarden zijn overschotten (passiefzijde van de balans).

5.5.1. Regulatorisch saldo voor exogene kosten

De VREG garandeert aan de distributienetbeheerder dat hij zijn exogene kosten volledig zal kunnen doorrekenen aan de distributienetgebruikers. Het resultaat tussen zijn werkelijke exogene kosten in een boekjaar en zijn opbrengsten uit periodieke distributienettarieven m.b.t. exogene kosten moet gelijk zijn aan nul, door overboeking van het saldo van de resultatenrekening naar de regulatorische saldi op de balans. De opbrengsten van de distributienetbeheerder uit de periodieke distributienettarieven m.b.t. exogene kosten staan dus tegenover de gebudgetteerde exogene kosten zodat er zowel een volumeverschil als een saldo tussen de werkelijke exogene kosten en de gebudgetteerde kosten kan ontstaan. Deze verschillen worden gedekt door het saldo tussen de werkelijke exogene kosten en de werkelijke ontvangsten uit periodieke distributienettarieven m.b.t. exogene kosten te beschouwen. Dit wordt ter illustratie weergegeven in formule 7, waarbij de gebudgetteerde opbrengsten gelijk zijn aan de gebudgetteerde kosten:

$$RS_{ex,j,i} = K_{w,ex,j,i} - O_{w,ex,j,i} = (K_{w,ex,j,i} - K_{b,ex,j,i}) + (O_{b,ex,j,i} - O_{w,ex,j,i})$$

formule 7

Met hierin:

$RS_{ex,j,i}$ Het regulatorisch saldo voor distributienetbeheerder i voor exogene kosten ontstaan na afloop van jaar j . (EUR)

$K_{w,ex,j,i}$ De werkelijke exogene kosten van distributienetbeheerder i in jaar j . (EUR)

$O_{w,ex,j,i}$ De werkelijke opbrengsten voor distributienetbeheerder i in jaar j uit zijn periodieke distributienettarieven bestemd voor dekking van zijn exogene kosten. (EUR)

$K_{b,ex,j,i}$ De voor jaar j voor distributienetbeheerder i gebudgetteerde exogene kosten, gelijk aan $Tl_{ex,j,i}$ in formule 4. (EUR)

$O_{b,ex,j,i}$ De voor jaar j voor distributienetbeheerder i gebudgetteerde opbrengsten uit zijn periodieke distributienettarieven ter dekking van de exogene kosten, op eventuele afrondingsfouten bij omzetting van het budget naar distributienettarieven na, gelijk verondersteld aan $K_{b,ex,j,i}$. (EUR)

5.5.2. Regulatorisch saldo voor het budget endogene kosten: volumerisico m.b.t. verbruiksgerelateerde tariefdragers

De distributienetbeheerders worden geconfronteerd met een aanzienlijke hoeveelheid kosten dat tamelijk onafhankelijk is van het energieverbruik door de distributienetgebruikers op hun distributienet. Nochtans is het grootste deel van de periodieke distributienettarieven gebaseerd op tariefdragers m.b.t. het energieverbruik. Het niet compenseren van het volumerisico zou een onverantwoord grote impact kunnen hebben op het resultaat van de distributienetbeheerders en bijgevolg op zijn werkelijke vermogenskostenvergoeding. Dit zou een aanzienlijk risico kunnen vormen voor wat betreft de financiële stabiliteit van de onderneming. Dat het risico aanzienlijk kan zijn, is zeker evident bij gasdistributie waar het energieverbruik sterk in relatie staat tot de omgevingstemperatuur maar ook bij elektriciteit zijn er de effecten ten gevolge van eigen energieproductie door afnemers of de introductie van nieuwe toepassingen.

1. De tariefdrager kWh heeft vandaag een zeer grote invloed op de inkomsten van de distributienetbeheerders uit de distributienettarieven. Het niet opvolgen van de volumeverschillen die daarbij ontstaan, zou tot ontoelaatbaar grote schommelingen in het resultaat van de

distributienetbeheerders kunnen leiden die de financiële stabiliteit van deze ondernemingen kan aantasten.

- Ook de tariefdragers kW, kW_{max}, kVarh en kVA zorgen voor soms sterk variabele inkomsten voor een distributienetbeheerder.

Wat betreft de werkelijke inkomsten, zal na afloop van het boekjaar een regulatorisch saldo voor volumeverschillen ontstaan, gelijk aan het verschil tussen de werkelijke en de verwachte ontvangsten uit periodieke distributienettarieven m.b.t. endogene kosten met de verbruiksgerelateerde tariefdragers kWh, kW, kW_{max}, kVarh en kVA. Dit betekent dat de distributienetbeheerder enkel nog wordt blootgesteld aan het relatief beperkte volumerisico op de tariefdrager 'vaste term (EUR) per jaar per toegangspunt (per EAN)'. Dit alles wordt weergegeven in formule 8:

$$RS_{end,j,i} = O_{b,end,kWh,j,i} - O_{w,end,kWh,j,i}$$

formule 8

Met hierin:

$RS_{end,j,i}$ Het regulatorisch saldo voor het budget²³ endogene kosten voor distributienetbeheerder *i* ontstaan na afloop van jaar *j* (bijvoorbeeld jaar 2015). (EUR)

$O_{b,end,kWh,j,i}$ De gebudgetteerde opbrengsten voor distributienetbeheerder *i* voor jaar *j* uit de periodieke distributienettarieven met tariefdragers kWh, kW, kW_{max}, kVarh en kVA ter inning van het toegelaten inkomen voor endogene kosten (EUR)

$O_{w,end,kWh,j,i}$ De werkelijke opbrengsten van distributienetbeheerder *i* in jaar *j* uit de periodieke distributienettarieven met tariefdragers kWh, kW, kW_{max}, kVarh en kVA ter inning van het toegelaten inkomen voor endogene kosten. (EUR)

5.5.3. Regulatorisch saldo voor het budget endogene kosten: herindexering budget

De VREG zal voor elk jaar van de reguleringsperiode het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder voor zijn endogene kosten vaststellen rekening houdend met de verwachte inflatie voor dat jaar. Het is immers goed dat er meer overeenstemming is tussen het inkomstenniveau en het verwachte prijsniveau, zodat tekorten of overschotten kunnen gereduceerd worden. Zodra de werkelijke inflatie van het jaar gekend is, zal de VREG het budget voor endogene kosten uit het goedgekeurde tariefvoorstel aanpassen aan de werkelijke inflatie in dat jaar. Tussen het budget in het tariefvoorstel volgens de toen verwachte inflatie en het volgens werkelijke inflatie budget ex-post zit er normaliter een verschil. Dit verschil wordt beschouwd als een regulatorisch saldo. Hierdoor weet de distributienetbeheerder tijdens een jaar dat hij voor dat jaar meer (hogere inflatie dan verwacht) of minder (lagere inflatie dan verwacht) inkomsten zal kunnen aanwenden, opgenomen onder een regulatorisch saldo (resp. positief, actiefzijde van de balans, of negatief, passiefzijde van de balans).

Het effect van de inflatie is niet van toepassing op de ex-ante correctie voor de vennootschapsbelasting en een eventueel door de VREG ex-ante toegekend voorschot en/of terugname van voorschot voor dat jaar. Het budget wordt dan ook eerst gezuiverd van deze effecten alvorens het saldo voor herindexering ex-post kan worden bepaald.

De berekeningsformules voor deze regulatorische saldi worden verder weergegeven in de tekst in par. 5.6.2.9 (p. 50) en 5.6.2.10 (p. 51).

²³ Een distributienetbeheerder is immers in de mogelijkheid een budget voor endogene kosten op te nemen in zijn tariefvoorstel dat lager is dan zijn door de VREG toegelaten inkomen voor endogene kosten.

5.5.4. Regulatorisch saldo m.b.t. de vennootschapsbelasting

De programmawet van 19 december 2014 (BS 29 december 2014) schrapte de uitsluiting van de distributienetbeheerders uit het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting, zoals die was opgenomen in het Wetboek van de inkomstenbelastingen. De VREG houdt rekening met deze vennootschapsbelasting in de bepaling van de kapitaalkostenvergoeding binnen deze tariefmethodologie (par. 10.2). De kapitaalkostenvergoeding is onderdeel van het door de VREG toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder voor endogene kosten.

Naast de incorporatie van de vennootschapsbelasting in de wacc zal de VREG specifiek volgende elementen binnen de kapitaalkostenvergoeding opvolgen en ex-post corrigeren voor werkelijke waarden[, voor zover ze wettelijk invloed hebben op de hoogte van de vennootschapsbelasting]²⁴:

- De afschrijvingen op de herwaarderingsmeerwaarden zijn fiscaal niet aftrekbaar²⁵ en werken bijgevolg belastingverhogend.
- De aftrek voor risicokapitaal of zogenaamde notionele interestaftrek²⁶ werkt belastingverlagend.

Voor beide effecten zal de VREG per jaar van de reguleringsperiode een ex-ante aanneme doen en verwerken in het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerders voor endogene kosten (bv. formule 2 en formule 3). Na afloop van het jaar zullen de gehanteerde waarden worden gecorrigeerd voor werkelijke waarden.

De wijze van vaststelling van het regulatorisch saldo m.b.t. de vennootschapsbelasting is opgenomen in bijlage 2 (par. 10.2).

5.5.5. Schema

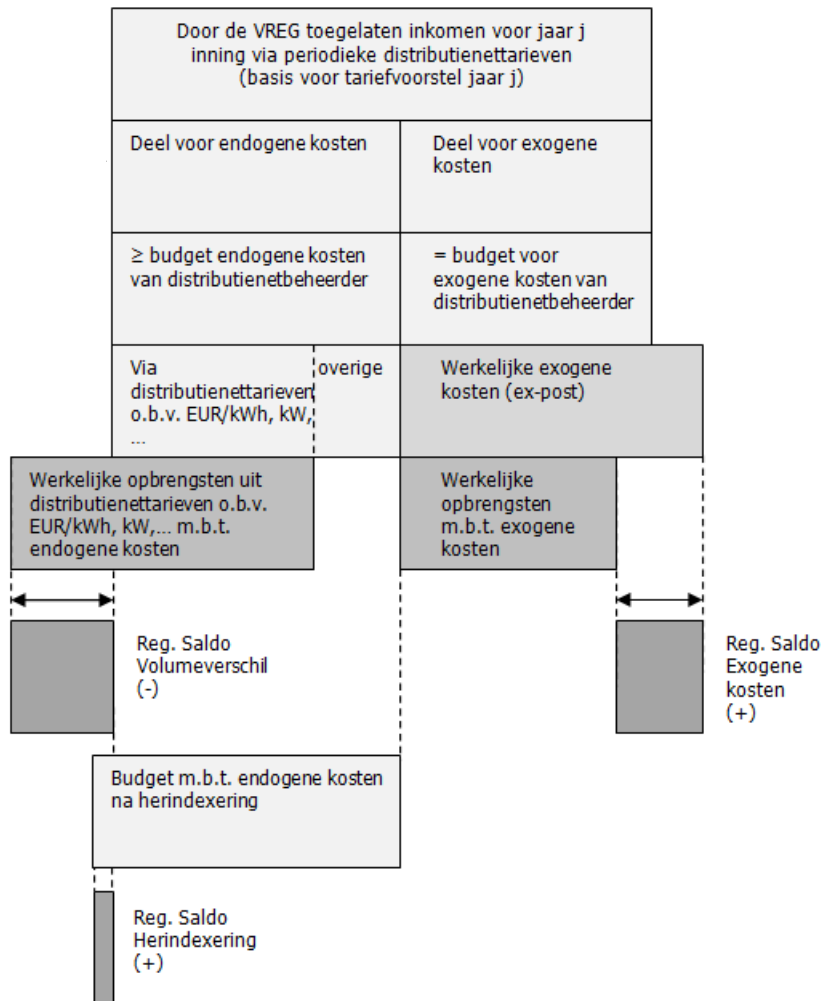
Louter bij wijze van voorbeeld ter verduidelijking wordt het proces voor vertaling van toegelaten inkomsten naar werkelijke opbrengsten schematisch voorgesteld in Figuur 1, wel met alleen een weergave van de saldi m.b.t. exogene kosten, volumeverschillen en herindexering.

²⁴ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

²⁵ WIB 1992, artikel 61.

²⁶ Federale Overheidsdienst Financiën.

Figuur 1 Ontstaan van regulatoire saldi bij tariefmethodologie VREG (positief of negatief als voorbeeld)

5.5.6. Regulatoire saldi bij gewijzigde distributietarieven gedurende het jaar

De inkomsten van elke distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributietarieven zullen opgedeeld worden in inkomsten voor exogene kosten en inkomsten voor endogene kosten overeenkomstig de gehanteerde verhouding exogeen/endogeen per tariefcomponent per afname/injectie en per activiteit overeenkomstig het tariefvoorstel voor die distributietarieven. Deze methodiek moet toelaten om zowel de regulatoire saldi inzake de exogene kosten als de regulatoire saldi inzake de volumeverval m.b.t. de verbruik gerelateerde tariefdragers op een correcte wijze vast te stellen.

Dit betekent dat de ontvangsten moeten toegewezen worden aan de periodes waarover bepaalde periodieke distributietarieven van kracht zijn geweest. Indien in een kalenderjaar periodieke distributietarieven van meer dan één tariefvoorstel worden toegepast, zullen per tariefcomponent de werkelijke inkomsten van de distributienetbeheerder als volgt worden toegewezen aan inkomsten voor exogene en endogene kosten:

$$x_{tc,end} = \left(x_{tc,end}^1 \times \frac{d^1}{d^1 + d^2 + \dots + d^n} \right) + \left(x_{tc,end}^2 \times \frac{d^2}{d^1 + d^2 + \dots + d^n} \right) + \dots + \left(x_{tc,end}^n \times \frac{d^n}{d^1 + d^2 + \dots + d^n} \right)$$

formule 9

Met hierin:

- n Het aantal tariefvoorstellen die in het jaar van kracht waren voor de distributienetbeheerder.
- $x_{tc,end}$ Het percentage dat stelt hoeveel van de inkomsten uit het jaar die een distributienetbeheerder heeft ontvangen uit periodieke tariefcomponent tc , waarvoor volgens de tariefmethodologie een dekking van het volumerisico geldt (par. 5.5.2), wordt toegewezen aan inkomsten voor de endogene kosten. Het resterende deel wordt toegewezen aan de exogene kosten;
- $x_{tc,end}^n$ Het door de VREG toegelaten percentage voor endogene kosten van tariefcomponent tc in dat jaar volgens Tabel 3 van het tariefvoorstel n ;
- d^n Het aantal kalenderdagen dat de distributienettarieven van tariefvoorstel n in dat jaar van kracht waren.

Om een arbitraire ingreep te vermijden, kan de VREG niet toelaten dat de periodieke tarieven waarvoor er geen dekking van het volumerisico is in de tariefmethodologie en die zowel een exogene als een endogene component bevatten, worden gewijzigd gedurende een kalenderjaar.

5.5.7. Snelheid van afbouw van regulatoire saldi

De tarifaire tekorten of overschotten op de regulatoire saldi zijn voor rekening van de distributienetgebruikers. Zodra de VREG een regulatoir saldo heeft vastgesteld, kan het geheel of gedeeltelijk opgenomen worden in het budget van de distributienetbeheerder voor afbouw in een volgend kalenderjaar. De VREG geeft hier aan met welke snelheid de saldi zullen worden afgebouwd.

- Wat betreft het regulatoir saldi voor exogene kosten: Het budget voor exogene kosten in het tariefvoorstel wordt telkens per jaar vastgelegd, dus voor doorrekening in de distributienettarieven voor het volgende jaar. Er kan dus relatief snel ingespeeld en gecorrigeerd worden door de distributienetbeheerder op de waargenomen evoluties in de exogene kosten. Het regulatoir saldo zou dan telkens relatief beperkt moeten zijn en men zou kunnen verwachten dat het saldo afwisselend te hoog en te laag kan zijn. Indien het saldo steeds onmiddellijk volledig zou doorgerekend worden, kan dit aanleiding geven tot ongewenste op- en neergaande bewegingen in het budget. De VREG verkiest daarom om het regulatoir saldo voor exogene kosten gematigd af te bouwen, telkens aan 60% van de volledige waarde.
- Wat betreft het regulatoir saldo voor volumeverschillen:
  - o De afzetvolumes elektriciteit kunnen tijdelijk in een bepaalde richting evolueren, bijvoorbeeld onder invloed van de algemene economische conjunctuur of door de introductie van succesvolle nieuwe elektronische toepassingen. De in deze tariefmethodologie gehanteerde rekenvolumes voor vaststelling van de distributienettarieven zouden dan gedurende een reguleringsperiode systematisch te hoog of te laag kunnen worden. In par. 5.9.2 zal de mogelijkheid worden voorzien om onder specifieke voorwaarden het rekenvolume aan te passen gedurende de reguleringsperiode. Daarnaast heeft echter ook de omgevingstemperatuur een belangrijke invloed op het elektriciteitsverbruik, waardoor

tegengestelde volumeschommelingen jaar op jaar niet zijn uit te sluiten²⁷. Het is dan aangewezen om de jaarlijkse saldi voor volumeverschillen elektriciteit gematigd af te bouwen, teneinde mogelijke opeenvolgende op- en neergaande bewegingen te vermijden. In de tariefmethodologie zullen ze worden afgebouwd aan 75%.

- De afzetvolumes aardgas worden op het distributieniveau in belangrijke mate beïnvloed door de weersomstandigheden, omdat aardgas residentieel wordt aangewend voor verwarming. De distributienettarieven worden bepaald op basis van rekenvolumes met voor de buitentemperatuur genormaliseerde afzetvolumes. Op lange termijn zouden aldus de op- en neergaande bewegingen ten gevolge van de weersomstandigheden elkaar moeten opheffen. Op de korte termijn zouden er echter wel aanzienlijke saldi kunnen optreden. Bovendien kan er een onderliggende trend optreden m.b.t. het verbruik, zoals bij elektriciteit, die dan genegeerd wordt. Het is raadzaam om toch een bepaald deel van het saldo, 40% van de volledige waarde, jaarlijks door te rekenen in de distributienettarieven.
- Wat betreft het regulatorisch saldo voor herindexering van het budget endogene kosten: Dit saldo is het resultaat van het verschil tussen de door het Planbureau verwachte en de werkelijke inflatie. Op lange termijn zouden objectieve voorspellingen zowel te hoog als te laag moeten liggen t.o.v. de werkelijke inflatie. Een onderzoek uitgevoerd door het Planbureau wijst in die richting²⁸. Het beperkte aantal jaren van een reguleringsperiode kan zich evenwel in een onvoorziene inflatie- of conjunctuurgolf bevinden die er kan voor zorgen dat er op korte termijn geen uitvlakking van de verschillen mogelijk zijn. Daarom wordt toch 50% van de volledige waarde van het saldo onmiddellijk doorgerekend.
- Wat betreft het regulatorisch saldo voor de vennootschapsbelasting: Gezien de bijzondere wijze waarop dit saldo tot stand komt, is het zinvol om het telkens onmiddellijk volledig (100%) door te rekenen in het volgende budgetvoorstel.

Tabel 4 Afbouw van regulatorische saldi

Regulatorisch saldo	Activiteit	% van het totaal, in de tijd geaccumuleerd regulatorisch saldo dat wordt opgenomen in het budget exogene kosten van het volgende tariefvoorstel
voor exogene kosten	Elektriciteit	60%
	Aardgas	
voor de volumeverschillen m.b.t. inkomsten voor endogene kosten	Elektriciteit	75%
	Aardgas	40%
voor herindexering van het budget voor endogene kosten	Elektriciteit	50%
	Aardgas	
m.b.t. de vennootschapsbelasting	Elektriciteit	100%
	Aardgas	

De distributienetbeheerder bouwt jaarlijks ter voorbereiding van de opmaak van zijn budget exogene kosten voor het volgende jaar, per type regulatorisch saldo, steeds de oudste openstaande saldi als eerste af. Dit gebeurt in eerste instantie indien mogelijk door compensatie tussen tegengestelde regulatorische saldi van verschillende jaren en vervolgens via de volledige of gedeeltelijke opname van het gecumuleerde saldo in het volgende budget exogene kosten overeenkomstig de hierboven vermelde percentages.

²⁷ Synergrid, Elektriciteitsverbruik in België in 2015, newsletter 65, februari 2016, op www.synergrid.be

²⁸ Federal Planning Bureau, Track record of the FPB's short-term forecasts, februari 2012.

5.5.8. Regulator actief/passief

De balansen van de distributienetbeheerders bevatten bij de aanvang van de eerste reguleringsperiode een regulator actief/passief dat naar oorsprong in de tijd kon teruggaan tot en met het boekjaar 2008. De CREG heeft de bedragen van de exploitatiesaldi van de distributienetbeheerders definitief vastgesteld voor de boekjaren 2008 en 2009. Het regulator actief/passief van boekjaar 2008 en van boekjaar 2009 konden door de distributienetbeheerders worden afgebouwd overeenkomstig de bedragen die door de CREG werden vastgesteld. De saldi worden toegewezen volgens de tariefmethodologieën die er op van toepassing waren tenzij, voor de saldi van 2008, met naleving van eventueel bestaande formele afspraken tussen de distributienetbeheerder en de CREG omtrent een afwijkende toewijzing. De toewijzing van de saldi van 2009 volgens de tarieven-KB's 2008 onder de eerste reguleringsperiode was nieuw maar was volgens de VREG gepast gegeven de specifieke omstandigheden voor wat de exploitatiesaldi van 2009 betreft. De CREG had de exploitatiesaldi van het boekjaar 2009 goedgekeurd, evenwel zonder een standpunt in te nemen over de bestemming ervan. De distributienetbeheerders konden er evenwel redelijkerwijze van uitgaan dat de bestemming van de saldi conform de toen vigerende besluiten zou gebeuren. De snelheid van verwerking in de distributienettarieven werd bepaald door de VREG door opname in het toegelaten inkomen voor exogene kosten, zoals beschreven in de tariefmethodologie 2015-2016, rekening houdende met de impact van de afbouw van de saldi op de hoogte van de distributienettarieven.

Uit de wijze van toewijzing van de exploitatiesaldi van het boekjaar 2009 zullen geenszins rechten kunnen worden geput voor wat de wijze van bestemming van de exploitatiesaldi van de latere boekjaren betreft. De beslissingen met betrekking tot de bestemming van de saldi van het boekjaar 2009 doen met andere woorden geen afbreuk aan de verdere uitoefening van de tarifaire bevoegdheid van de VREG en verhinderen niet dat de VREG desgevallend een andere bestemming zal geven aan de saldi van de daaropvolgende boekjaren.

Voor de start van de verwerking van de exploitatiesaldi uit de exploitatiejaren 2010-2014 in de distributienettarieven in de reguleringsperiode 2015-2016 werd gewacht totdat er een uitspraak was in een rechtszaak over welke regulator bevoegd is om over de historische saldi (exploitatiejaren 2010-2013) te beslissen. Bij arrest van 30 juni 2015²⁹ sprak het Hof van Beroep zich uit over deze bevoegdheid: de bevoegdheid om over de historische saldi te beslissen komt toe aan de VREG, evenals over de bestemming van die saldi. Het Hof heeft zich ook uitgesproken over hoe de VREG de saldi moet vaststellen. Het Hof oordeelt dat de VREG de saldi moet vaststellen op basis van de achterliggende tariefmethodologie zoals die bestond bij het vaststellen van de tarieven. De VREG bepaalt evenwel geheel autonoom de bestemming van die saldi. De VREG is voor wat de bestemming betreft dus geenszins gehouden door wat daarover zou bepaald zijn in de voormelde achterliggende tariefmethodologie.

De VREG neemt, in afwachting van de definitieve vaststelling en toewijzing van de saldi, een jaarlijks bedrag in het toegelaten inkomen voor exogene kosten van de distributienetbeheerders op, waarbij dit bedrag per jaar gelijk is aan 1/5 van de door de VREG geschatte totale waarde van het regulator actief/passief, gelijk aan de boekhoudkundige waarden zoals ze door de distributienetbeheerders werden gerapporteerd aan de CREG, VREG en CWaPE³⁰, opgebouwd in de exploitatiejaren 2010 t.e.m. 2014. Deze werkwijze laat toe om reeds aan te vangen met de afbouw van de historisch opgebouwde tekorten (vnl. bij elektriciteit) en overschotten (vnl. bij aardgas). De VREG heeft aldus de intentie de totale waarde op vijf jaar volledig door te rekenen in de periodieke nettarieven. De eerste doorrekening gebeurde via de periodieke transmissie- en distributienettarieven van 2016.

Door een start te nemen met de doorrekening van het regulator actief/passief ontstaan uit de boekjaren 2010 t.e.m. 2014, op basis van door de VREG geschatte waarden, wordt een verder uitstel van de doorrekening in de tarieven van het regulator actief/passief, en daaraan gekoppelde ongewenste effecten zoals het oplopen van financieringskosten, vermeden. De VREG acht dit noodzakelijk in het kader van de beginselen van behoorlijk

²⁹ <http://www.vreg.be/nl/juridisch-kader-distributienettarieven>

³⁰ [Commission wallonne pour l'Energie](#), voor wat betreft de gewestgrensoverschrijdende distributienetbeheerders.

bestuur. Het zou getuigen van onbehoorlijk bestuur om het regulatorisch actief/passief nog verder mee te dragen/door te schuiven naar komende jaren.

Uit de voorlopige doorrekening kunnen geenszins rechten worden geput voor wat de definitieve hoogte en de toewijzing van de historische saldi betreft. De voorlopige doorrekening doet geen afbreuk aan de tarifaire bevoegdheid van de VREG, en houdt niet in dat hetgeen als voorschot al voorlopig doorgerekend is, verworven is door de distributienetbeheerder, en omgekeerd.

Zodra de VREG voor een distributienetbeheerder zijn exploitatiesaldo 2010-2014 definitief heeft vastgesteld, zal de VREG overgaan van een voorlopige doorrekening naar een definitieve doorrekening over het resterende aantal jaren voor de oorspronkelijke voorlopige doorrekening zoals hierboven vermeld.

Wat de wijze van vaststelling van de saldi voor 2010-2014 betreft, zal de VREG de waarden van de saldi dienen te bepalen door volgende afwijkingen te berekenen, waarbij het onderscheid tussen de beheersbare- en niet-beheersbare kosten alsook de indexeringsformule bepaald zal worden conform de opgeheven tarieven KB's 2008:

- Het saldo door afwijking van de niet-beheersbare kostelementen: deze heeft betrekking op het verschil tussen de realiteit en het door de CREG goedgekeurde budget van de niet-beheersbare kosten in de te beschouwen periode;
- Het saldo door afwijking tussen gebudgetteerde en werkelijke opbrengsten: deze heeft betrekking op de volumeverschillen in de te beschouwen periode;
- Het saldo door afwijking van de beheersbare kostelementen: deze heeft zowel betrekking op het verschil tussen de realiteit en het door de CREG goedgekeurde budget van de beheersbare kosten in de te beschouwen periode, als het verschil door toepassing van de indexeringsformule op het door de CREG goedgekeurde budget van de beheersbare kosten in de te beschouwen periode.

Verder behoudt de VREG zich hierbij het recht voor om alle posten aan een grondig onderzoek inzake hun rechtvaardiging en realiteit te onderwerpen.

5.6. Bepaling van het toegelaten inkomen

Zoals vermeld wordt het totale door de VREG toegelaten inkomen van een distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributietarieven opgebouwd uit een gedeelte toegelaten inkomen voor exogene kosten en een gedeelte toegelaten inkomen voor endogene kosten. In het volgende wordt toegelicht op welke wijze de hoogte van deze inkomens worden bepaald.

5.6.1. Budget exogene kosten

Voor wat betreft de exogene kosten wordt jaarlijks en voor het volgende jaar een voorstel van budget ingediend door de distributienetbeheerder bij de VREG op basis waarvan de VREG voor die distributienetbeheerder zijn toegelaten inkomsten voor exogene kosten uit de periodieke distributietarieven van dat volgend jaar zal bepalen.

De distributienetbeheerder voegt bij indiening van het budget een verantwoording toe.

Voor meer informatie omtrent de te budgetteren kostensoorten en hun detail wordt verwezen naar de invulinstructie in bijlage 1 en het bij deze tariefmethodologie horend rapporteringsmodel m.b.t. de exogene kosten in bijlage 4.

5.6.2. Budget uit toegelaten inkomen voor endogene kosten

De endogene kosten zijn, zoals vermeld, onderhevig aan een bevorderende inkomstenregulering. Daarbij is het belangrijk om de hoogte van het toegelaten inkomen voor de endogene kosten en de evolutie ervan in de tijd op een transparante, niet-discriminatoire, stabiele en voorspelbare wijze te bepalen.

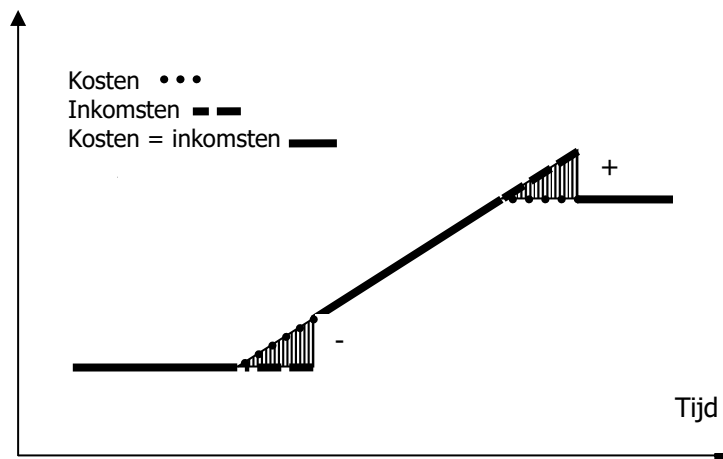
De hieronder in par. 5.6.2.1 tot en met 5.6.2.7 vermelde inkomsten en kosten hebben dus betrekking op de endogene kosten.

5.6.2.1. Werkwijze: toekomstige inkomsten uit historische kosten

Ter bepaling van de hoogte van het door de VREG toegelaten inkomen voor endogene kosten binnen een reguleringsperiode neemt de VREG de evolutie van de endogene sectorkosten in beschouwing in de jaren voorafgaand aan de reguleringsperiode (boekjaren 2011 t.e.m. 2015 voor de reguleringsperiode 2017-2020, zie verder par. 5.6.2.3). De historische evolutie van de sectorkosten weerspiegelt de financiële invloed van de verschillende relevante, recente externe en interne en elkaar soms tegenwerkende factoren op de kosten in het distributienetbeheer. De historische evolutie vormt een objectieve en transparante basis voor de evolutie van de kosten in de eerstvolgende reguleringsperiode.

Deze werkwijze kan beschouwd worden als een vorm van nacalculatie en anticipatie op sectorniveau, waarbij het niveau van de volgende inkomsten wordt bepaald op basis van de evolutie en hoogte van de recente kosten. De VREG meent dat deze nacalculatie naar distributienetgebruikers toe verantwoord is aangezien de werkelijke kosten per distributienetbeheerder meer en meer zullen gemaakt worden onder toepassing van de inkomstenregulering onder het toezicht van de VREG die de distributienetbeheerders aanzet tot kostenefficiëntie. Tot en met 2014 waren de distributienetbeheerders niet geheel onderhevig aan een inkomstenregulering. Nochtans kan verondersteld worden dat de distributienetbeheerders ook de nodige voorzichtigheid aan de dag dienden te leggen wat betreft hun kostenontwikkeling. Er was nl. het toezicht op de kosten door de federale regulator en de onzekerheid betreffende het gehanteerde winstmechanisme in de jaarrekening ten gevolge van de onduidelijkheid over de hoogte en de doorrekening van de exploitatiesaldi. Bovendien werden de distributienetbeheerders in deze periode geconfronteerd met distributienettarieven die onvoldoende inkomsten voorzagen ten opzichte van hun kosten.

Figuur 2 geeft een schematische weergave van de werking van het mechanisme van nacalculatie waarbij de toekomstige inkomsten steeds bepaald worden door de evolutie van de historische kosten. Een plots stijgende sectorkostenevolutie kan tot gevolg hebben dat een distributienetbeheerder in deze periode tijdelijk over onvoldoende inkomsten beschikt, maar de kostenevolutie wordt dan weer in rekening genomen voor de bepaling van de inkomsten in de daaropvolgende reguleringsperiode, waar dan een compenserende overwinst kan ontstaan op het moment dat de kosten minder snel stijgen.

Figuur 2 Schematische weergave van het mechanisme van nacalculatie, sectorinkomsten volgen op sectorkosten, geactualiseerde waarden (voorbeeld van stijging in kosten)

De toegelaten sectorinkomsten worden vervolgens op transparante en objectieve wijze verdeeld onder de distributienetbeheerders overeenkomstig het aandeel van elke distributienetbeheerder in de beschouwde historische sectorkosten die aan de basis liggen van de sectorinkomsten.

Het is dan de intentie van de VREG om dit proces van nacalculatie periodiek toe te passen, telkens ter voorbereiding van een nieuwe reguleringsperiode. Een gevolg van de toewijzing van de sectorinkomsten is dat de kostenontwikkeling van een distributienetbeheerder over de laatste jaren wordt vergeleken met de globale kostenontwikkeling in zijn sector. Hoe groter het verschil tussen de beide kostenontwikkelingen, des te minder zullen de nieuwe inkomsten van de distributienetbeheerder aansluiten bij zijn laatst gekende kostenniveau (deze van het laatste jaar). Indien bijvoorbeeld zijn kosten sneller zijn gestegen in de afgelopen jaren dan de evolutie van de sectorkosten, dan zal zijn nieuw inkomen in de volgende reguleringsperiode minder goed aansluiten bij zijn eigen laatste en hoogste kostenniveau. Omgekeerd werkt het mechanisme op dezelfde wijze, wanneer dus zijn kosten relatief sterker daalden in de afgelopen jaren dan de sectorkosten, zullen de nieuwe inkomsten niet even laag liggen als zijn kosten in het laatste jaar. Het hier beschreven mechanisme introduceert aldus een vorm van competitie tussen de distributienetbeheerders die elk in hun werkingsgebied optreden als monopolies. De nabootsing van een concurrentiële omgeving is verantwoord, aangezien het wordt beschouwd als een essentieel element in de economische regulering van monopolies ter stimulering van kostenefficiënties. De door de VREG gehanteerde berekeningswijze van het toegelaten inkomen per distributienetbeheerder ontmoedigt tegelijk mogelijke afspraken tussen de distributienetbeheerders over hun toekomstige kostenontwikkeling.

Het resultaat van deze werkwijze, de vastgestelde inkomsten per distributienetbeheerder voor de volgende reguleringsperiode, wordt dus door de prestaties van de distributienetbeheerders zelf bepaald. Willekeurig, discriminatoir en niet-transparant ingrijpen door de VREG wordt niet gevraagd. Het mechanisme is voorspelbaar en geeft een distributienetbeheerder de mogelijkheid het effect van zijn individuele kostenontwikkeling op zijn toekomstige inkomsten te begrijpen. De tariefmethodologie stimuleert duurzame kostenbesparingen bij een distributienetbeheerder. Het wordt door de wijze van de berekening van het inkomen en het repetitief karakter ervan (per nieuwe reguleringsperiode op basis van kosten uit een nieuwe historische periode) niet financieel interessant voor een distributienetbeheerder om te besparen door louter kosten even uit te stellen zonder te trachten ze werkelijk, structureel te verlagen.

De VREG bepaalt dus niet voor elke distributienetbeheerder met welk theoretisch kostenniveau zijn efficiënte werking, gegeven de output die hij produceert, met objectieveerbare geïdentificeerde regionale verschillen geldelijk kwantitatief afgezonderd, zou kunnen overeenstemmen. De VREG sluit dergelijke aanpak in de

toekomst niet geheel uit. Een probleem met ogenblikkelijke efficiëntierangschikkingen van ondernemingen is wel het gebrek aan flexibiliteit om rekening te houden met de invloed van oude en nieuwe, externe en interne invloeden op de kostenevolutie. De VREG verkiest nu om de efficiëntie bij de distributienetbeheerders te stimuleren via de top-down aanpak van een inkomstenregulering uitgaande van hun huidige werking.

De hier voorgestelde vorm van nacalculatie houdt voor een distributienetbeheerder dus in dat er een vertraging kan zijn tussen het moment dat een kost wordt gemaakt en zijn recuperatie via een opbrengst uit de distributienettarieven. Aldus zit er ook een vertraging tussen het moment dat een overwinst wordt gecreëerd door structurele besparingen en de afroming ervan via de volgende verlaagde distributienettarieven. De vertraging wordt des te belangrijker naarmate de kostentrend sterker wijzigt t.o.v. het recente verleden, ten gevolge van bijvoorbeeld een belangrijke nieuwe investeringsgolf (stijgend) of het wegvallen van een bepaalde kostelijke activiteit (dalend). Een verantwoorde distributienetbeheerder is zich hiervan bewust en zal hiermee rekening houden in zijn financiële planning. De tariefmethodologie voorziet daarbij een mogelijkheid voor de VREG tot ondersteuning onder de vorm van voorschotten op toekomstige inkomsten (par. 5.6.2.8).

5.6.2.2. Benadering: lineaire extrapolatie

De VREG zal de toekomstige inkomsten afleiden uit de evolutie van de historische, geactualiseerde endogene sectorkosten met behulp van een lineaire regressietechniek (volgens kosten per jaar). De VREG meent dat de lineaire benadering een goede objectieve en transparante methode is, waarbij de extrapolatie naar inkomsten in de toekomst het best past bij de hoogte en de evolutie van de kosten in het verleden. De lineaire benadering heeft t.o.v. het werken met de gemiddelde jaarlijkse procentuele kostenevolutie het voordeel dat elk jaar uit een in het verleden beschouwde periode invloed heeft. Bij de procentuele benadering ligt de focus vooral op de kosten in het eerste en in het laatste jaar van de beschouwde historische periode en is het minder relevant wat tussenin gebeurde. De VREG wenst voldoende rekening te houden met alle gebeurtenissen die een invloed hadden op de beschouwde kosten in de beschouwde historische periode.

5.6.2.3. Beschouwde historische periode voor reguleringsperiode 2017-2020: 2011 t.e.m. 2015

De VREG dient een keuze te maken over de lengte van de, in het verleden, beschouwde periode waarvan de toenmalige kosten en de activa van de distributienetbeheerder de basis vormen voor de berekening van de toegelaten inkomsten voor endogene kosten in de volgende reguleringsperiode. De VREG baseert zich voor de reguleringsperiode 2017-2020 op de gegevens uit de jaren 2011 tot en met 2015. De VREG meent dat de kosten en activa van de distributienetbeheerders in deze periode voldoende representatief zijn voor de vaststelling van de distributienettarieven in de volgende reguleringsperiode. Het is ook wenselijk om de lengte van de beschouwde periode uit het verleden te bepalen in verhouding tot de lengte van de reguleringsperiode. Idealiter is het laatste jaar van de, in het verleden, beschouwde periode telkens het beginjaar voor de beschouwde periode van de daaropvolgende reguleringsperiode. Dit ontmoedigt de gereguleerde ondernemingen tegen sturend gedrag. Kosten en inkomsten kunnen dan aansluitend doorwerken en dit geeft een bijkomende stabiliteit en continuïteit in de tariefmethodologie. Een terugblik over vijf jaar is daarom zeer geschikt voor een reguleringsperiode van vier jaar. Dit wordt weergegeven op de volgende Figuur 3.

J	J+1	J+2	J+3	J+4	J+5	J+6	J+7	J+8	J+9	J+10	J+11	J+12	J+13	J+14
					→									
									→					
													→	

Figuur 3 Stabiele afstemming van lengte van referentieperiode op lengte reguleringsperiode met gemeenschappelijk eind- en beginjaar voor de trendbepaling.

De lengte van de, in het verleden, beschouwde periode bepaalt in welke mate de inkomsten van de distributienetbeheerder worden beïnvloed door zijn individueel aandeel in de historische sectorkosten. Zoals vermeld zal een distributienetbeheerder die in vergelijking met de sectorkosten een veel sterkere opwaartse of neerwaartse evolutie had in zijn kosten, zijn eigen kostenevolutie met een zekere vertraging vertaald zien in zijn inkomsten uit distributienettarieven. Zijn aandeel in de sectorkosten in het eerste jaar van de historische periode kan immers sterk verschillen met zijn aandeel in het laatste jaar. De toegelaten sectorinkomsten in de volgende reguleringsperiode worden per distributienetbeheerder toegewezen op basis van zijn aandeel in de sectorkosten over de beschouwde historische periode. Hoe korter de beschouwde periode voor de kosten uit het verleden, des te meer kans er is dat het aandeel van een distributienetbeheerder over de historische sectorkosten aansluit bij zijn aandeel in de sectorkosten in het laatste jaar. Het nadeel is echter dat een korte historische periode minder robuust is aangezien de trend van de inkomsten dan wordt gebaseerd op een kostentrend uit een beperkte tijd in het verleden. De distributienettarieven zouden onnodig sterk kunnen schommelen tussen opeenvolgende reguleringsperiodes, beïnvloed door tijdelijke kostenpieken of -dalen. Het zou leiden tot een grote volatiliteit in de hoogte van de inkomsten en bijhorende distributienettarieven. Dit gaat dan in tegen het streven naar een zekere prijsstabiliteit voor de distributienetgebruikers. Indien de voor de kosten beschouwde periode in het verleden langer wordt, zouden de inkomsten met een grotere vertraging volgen op een nieuwe trendbreuk in de kosten. Dit is uiteraard robuuster wat betreft de evolutie van de distributienettarieven maar kan zowel voor de distributienetgebruikers als voor de distributienetbeheerder nadelig uitvallen. Een distributienetbeheerder die geconfronteerd wordt met sterker stijgende kosten, zal zijn verhoogd kostenniveau pas later verwerkt zien in zijn distributienettarieven. Anderzijds, wanneer de distributienetbeheerders hun kosten door besparingsprogramma's hebben doen afnemen, moeten distributienetgebruikers langer wachten op de vertaling van deze dalende kostentrend naar lagere tarieven. Al deze aspecten in beschouwing genomen, meent de VREG nu dat de historische periode van 5 jaar (2011-2015) voldoende lang is voor de volgende reguleringsperiode van 4 jaar (2017-2020).

De beschouwde kosten, opbrengsten, activa en passiva in de periode 2011-2015 zijn deze voor het werkingsgebied van de distributienetbeheerder waartoe zijn distributienettarieven zullen dienen. De distributienetbeheerders GHA en AGEM werden in de beschouwde periode 2011-2015 overgenomen door distributienetbeheerder IVEG, respectievelijk op 1 juli 2011 en 1 januari 2012. Bijgevolg zal distributienetbeheerder IVEG de gegevens van de twee overgenomen distributienetbeheerders verwerken en mee opnemen in zijn rapportering voor het jaar 2011. Analooq, in het geval van een fusie of (partiële) splitsing na 2015 wordt, rekening houdende met de bepalingen in par. 7.8 en par. 9 van de tariefmethodologie, de trendberekening op basis van de beschouwde kosten, opbrengsten, activa en passiva in de periode 2011-2015 opnieuw uitgevoerd indien de nieuwe tarieven voor respectievelijk de fusie-distributienetbeheerder of de overnemende en verkrijgende distributienetbeheerders moeten worden vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de kosten, opbrengsten, activa en passiva van het respectievelijk gefuseerde of overgedragen deel van het netgebied gedurende de volledige referentieperiode.

5.6.2.4. Invloed van inflatie

Om rekening te houden met de ontwaarding van de munteenheid in de tijd ten gevolge van de inflatie³¹, worden de historische nominale waarden van de kosten geactualiseerd naar hun huidige waarde voor de bepaling van het begininkomen voor het eerste jaar van de nieuwe reguleringsperiode (2017). Elke endogene kost wordt aldus geactualiseerd naar huidige waarde volgens de waargenomen inflatie sinds het jaar waarop de kost betrekking heeft. Deze actualisatie zal worden uitgevoerd in het jaar voorafgaand aan de reguleringsperiode 2017-2020, m.a.w. in 2016.

Als maat voor de inflatie wordt gewerkt met de consumptieprijsindex die wordt gepubliceerd door de Federale Overheidsdienst Economie. De indicator ligt buiten de invloedssfeer van de distributienetbeheerders en de regulator en wordt vaak door andere regulatoren gebruikt in inkomsten- en prijsregulering. De distributienetgebruikers zijn vertrouwd met deze index en de maandelijkse update ervan laat de distributienetbeheerders toe om de impact van de inflatie op hun inkomsten volgens de formules in de tariefmethodologie goed op te volgen of in te schatten.

De VREG wenst de actualisatie van de historische kosten zo dicht als mogelijk uit te voeren bij het begin van de nieuwe reguleringsperiode maar toch met voldoende tijd voor de omzetting naar nieuwe distributienettarieven. De VREG zal daarom werken met de jaarlijkse historische inflatiecijfers van juli, met laatste waarde deze van juli 2016.

Inkomen 2017

De VREG zal voor de vaststelling van het door hem toegelaten inkomen voor endogene kosten voor het eerste jaar 2017 de naar dat jaar geëxtrapoleerde sectorkosten aan geactualiseerde waarde juli 2016 indexeren met de verwachte inflatie tussen juli 2016 en juli 2017, overeenkomstig de op 1 september 2016 op de website van het Federaal Planbureau gepubliceerde prognose voor het nationaal indexcijfer der consumptieprijzen van juli 2017, of op een latere datum indien de VREG daartoe op dat ogenblik door omstandigheden de mogelijkheid toe heeft alvorens het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerders te hebben vastgesteld. Het is immers zinvol om steeds de meest recente prognose te gebruiken in de veronderstelling dat die meer betrouwbaar is. De indexatie zal leiden tot ex-ante toegelaten sectorinkomsten 2017, vervolgens te verdelen onder de distributienetbeheerders volgens par. 5.6.2.5 naar toegelaten inkomen per distributienetbeheerder uit zijn distributienettarieven van het jaar 2017. De distributienetbeheerder beslist vervolgens in zijn tariefvoorstel (verder verduidelijk in par. 5.10) hoeveel hij van zijn door de VREG toegelaten inkomen voor endogene kosten als budget zal vertalen naar distributienettarieven.

Wanneer de werkelijke evolutie van de consumptieprijsindex tussen juli 2016 en juli 2017 gekend is, zal de VREG de berekening van de toegelaten sectorinkomsten 2017 ex-post hernemen met het werkelijke inflatiecijfer. Het verschil in toegelaten inkomen met ex-ante en ex-post inflatie zal per distributienetbeheerder resulteren in een regulatorisch saldo voor herindexering van het inkomen endogene kosten. Indien een distributienetbeheerder in zijn tariefvoorstel echter niet het door de VREG ex-ante toegelaten inkomen voor endogene kosten had aangewend maar een lager budget had gekozen, zal zijn ex-post inkomen voor endogene kosten gelijk zijn aan zijn ex-ante budget voor endogene kosten in zijn tariefvoorstel, verminderd met de ex-ante correctie voor vennootschapsbelasting, een eventueel door de VREG toegekend voorschot en/of een eventuele terugname van een voorschot, en vervolgens gecorrigeerd in dezelfde verhouding als de verhouding ex-post/ex-ante van het door de VREG uit de sectortrend toegelaten inkomen voor endogene kosten. De omzetting hiervan naar formules bevindt zich verderop in de tekst onder par. 5.6.2.9 (p. 50).

Inkomens 2018 t.e.m. 2020

Voor de jaren 2018 t.e.m. 2020 zal de VREG per jaar j het volgens de sectortrend toegelaten inkomen voor endogene kosten voorafgaand aan dat jaar (m.a.w. ex-ante, in jaar $j-1$) bepalen als het product van het dan

³¹ In deze tekst wordt voor de leesbaarheid inflatie vermeld maar deflatie is eveneens mogelijk.

gekende ex-post toegelaten inkomen van het voorafgaande jaar $j-1$ en de factor $(1+CPI-x+q_i)$ waarin CPI de verwachte inflatie is van juli $j-1$ naar juli j volgens de op 1 september van dat jaar $j-1$, of desgevallend latere datum indien de VREG daartoe op dat ogenblik door omstandigheden de mogelijkheid toe heeft, gepubliceerde prognose door het Federaal Planbureau voor de evolutie van het nationaal indexcijfer der consumptieprijzen. Vervolgens wordt het inkomen gecorrigeerd met de term voor vennootschapsbelasting en wordt eventueel een term m.b.t. de voorschotregeling toegevoegd (zoals weergegeven in formule 3 op p. 19).

Zodra de werkelijke consumptieprijsindex van de maand juli van het jaar gekend is, zal de VREG de berekening van de toegelaten inkomsten ex-post hernemen met het werkelijke inflatiecijfer. Het verschil tussen het inkomen o.b.v. ex-ante en ex-post inflatie zal per distributienetbeheerder resulteren in een regulatorisch saldo voor herindexering van het budget endogene kosten verminderd met de ex-ante correctie voor vennootschapsbelasting en een eventueel door de VREG toegekende term m.b.t. de voorschotregeling. Indien een distributienetbeheerder in zijn tariefvoorstel niet het door de VREG ex-ante toegelaten inkomen voor endogene kosten had aangewend maar een lager budget had gekozen, zal zijn ex-post inkomen voor endogene kosten gelijk zijn aan zijn ex-ante budget voor endogene kosten in zijn tariefvoorstel, verminderd met de ex-ante correctie voor vennootschapsbelasting en een eventueel door de VREG toegekende term m.b.t. de voorschotregeling, gecorrigeerd in dezelfde verhouding als de verhouding ex-post/ex-ante van het door de VREG uit de sectortrend toegelaten inkomen voor endogene kosten. De vertaling naar formules bevindt zich verderop in de tekst onder par. 5.6.2.10 (p. 51).

Schematische weergave

De aanpak m.b.t. de inflatie voor de vaststelling van het toegelaten inkomen voor endogene kosten wordt schematisch weergegeven in volgende Tabel 5. Merk hierbij dus op dat het regulatorisch saldo voor herindexering niet automatisch het verschil is tussen het hier vermelde ex-post en ex-ante toegelaten inkomen. De distributienetbeheerder kan immers in zijn tariefvoorstel met zijn budget endogene kosten afwijken van zijn door de VREG maximaal toegelaten inkomen. Dan zal het regulatorisch saldo voor herindexering op zijn budgettering voor endogene kosten bepaald worden.

Tabel 5 Schematische voorstelling wijze en timing van vaststelling toegelaten inkomen voor endogene kosten

Actie VREG in het jaar	Door de VREG toegelaten inkomen voor endogene kosten voor het jaar volgens prognose (ex-ante) of werkelijke (ex-post) inflatie			
	2017	2018	2019	2020
2016	ex-ante			
2017	ex-post	→ ex-ante		
2018		→ ex-post	→ ex-ante	
2019			→ ex-post	→ ex-ante
2020				→ ex-post
Verschil budget endogene kosten distributienetbeheerder per jaar (ex-post)-(ex-ante) inflatie => regulatorisch saldo herindexering				

Vaststelling en afbouw saldo

Het hier vernoemde regulatorisch saldo voor herindexering heeft dus telkens betrekking op een bepaald inkomen voor een bepaald kalenderjaar en is ook gekend in datzelfde jaar, nl. zodra het inflatiecijfer van de maand juli gekend is. De distributienetbeheerder heeft de mogelijkheid om de evolutie van de consumptieprijsindex op te volgen. Hij kan dus operationeel anticiperen op het verwachte of, vanaf juli, gevormde regulatorisch saldo voor herindexering van het lopende jaar, tekort of overschot. Het regulatorisch saldo zal voor dat jaar ook een bepaalde kapitaalkost³² bij de distributienetbeheerder veroorzaken, waarvoor in de tariefmethodologie een vergoeding wordt voorzien.

³² Een kost bij hogere inflatie dan verwacht, een negatieve of kapitaalopbrengst in het omgekeerde geval.

5.6.2.5. Toegelaten inkomen voor een distributienetbeheerder

Zoals vermeld, vormt de lineaire trend uit de naar 2016 geactualiseerde endogene sectorkosten in de beschouwde periode van het verleden (2011-2015) de basis voor de toegelaten geactualiseerde sectorinkomsten voor de jaren van de volgende reguleringsperiode (2017-2020). Het toegelaten sectorinkomen voor het eerste jaar (2017) en voor het laatste jaar (2020) van de reguleringsperiode volgen rechtstreeks uit de lineaire extrapolatie, initieel nog aan geactualiseerde waarde 2016. De sectorinkomens voor de jaren 2018, 2019 en 2020 volgen de trend volgens de x-waarde (zie verder par. 5.6.2.5). Jaarlijks dient ex-ante en ex-post rekening gehouden worden met de verwachte en werkelijke inflatie, teneinde de toegelaten sectorinkomsten volledig naar het betreffende jaar te kunnen actualiseren.

De VREG merkt op dat in het geval dat het aandeel van elke distributienetbeheerder in de historische geactualiseerde kosten jaarlijks constant zou zijn geweest, ieders aandeel in de verdeling van de globale sectorinkomsten gelijk zou zijn aan het eigen historisch aandeel. Wanneer het jaarlijkse individuele aandeel van een distributienetbeheerder in de historische sectorkosten in de tijd wijzigde, kan de in de tariefmethodologie gehanteerde berekeningswijze een vertraging simuleren op de doorrekening van deze individuele afwijking naar de volgende inkomsten van de distributienetbeheerder. Echter, de intentie van de VREG is om per nieuwe reguleringsperiode te werken met de kostengegevens van de laatste jaren, zodat de invloed van de oudere aandelen telkens verdwijnt. De tariefmethodologie werkt op dit vlak gelijk voor om het even welke individuele opwaartse of neerwaartse kostenevolutie.

5.6.2.6. X-waarde

Uit de waarden bekomen voor het eerste (2017) en het laatste (2020) jaar van de reguleringsperiode vanuit de lineaire extrapolatie via regressie van de naar 2016 geactualiseerde endogene sectorkosten van de beschouwde periode in het verleden (2011-2015), wordt de waarde van x uit formule 3 afgeleid. De x-waarde voor de reguleringsperiode 2017-2020 wordt aldus afgeleid uit de toegelaten sectorinkomsten van het eerste jaar 2017 en het laatste jaar 2020, aan huidige waarde 2016. De uitwerking in formules bevindt zich in par. 5.6.2.7.

5.6.2.7. Uitwerking in formules

De hierboven uiteengezette principes worden om redenen van transparantie hieronder vertaald naar wiskundige formules. Ze worden zowel voor de gereguleerde activiteit elektriciteitsdistributie als de activiteit aardgasdistributie toegepast.

5.6.2.7.1. Inflatie

In de formules wordt de invloed van de inflatie als volgt weergegeven. Er is een onderscheid tussen werkelijke en verwachte waarden.

Voor werkelijke waarden:

I_j De werkelijke waarde van het nationaal indexcijfer der consumptieprijzen van de maand juli van het jaar j zoals gepubliceerd door de Belgische Federale Overheidsdiensten. (-)

CPI_j De werkelijke inflatie jaar op jaar (-), door de evolutie van de nationale consumptieprijnsindex van de maand juli in het jaar $j-1$ naar de maand juli in het jaar j , waarde wordt berekend volgens formule 10:

$$CPI_j = \frac{I_j}{I_{j-1}} - 1$$

formule 10

Met hierin werkelijke indices I_j en I_{j-1} zoals hierboven beschreven.

Voor verwachte waarden:

$I_{j,v}$ De prognose door het Federaal Planbureau voor de waarde van het nationaal indexcijfer der consumptieprijzen van de maand juli van het jaar, zoals dat op 1 september van het voorafgaande op zijn website werd gepubliceerd, of op een latere datum indien de VREG daartoe op dat ogenblik door omstandigheden de mogelijkheid toe heeft alvorens het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerders te hebben vastgesteld. (-)

$CPI_{j,v}$ De verwachte inflatie jaar op jaar (-), door de verwachte evolutie van de nationale consumptieprijsindex van de maand juli in het jaar $j-1$ naar de maand juli in het jaar j . Deze waarde wordt berekend volgens volgende formule 11:

$$CPI_{j,v} = \frac{I_{j,v}}{I_{j-1}} - 1$$

formule 11

Met hierin verwachte index $I_{j,v}$ en werkelijke index I_{j-1} zoals hierboven beschreven.

5.6.2.7.2. Toegelaten inkomen 2017

Het door de VREG toegelaten basisgedeelte van het inkomen aan een distributienetbeheerder i uit zijn periodieke distributienettarieven voor de endogene kosten in het jaar 2017 voor een bepaalde distributieactiviteit (elektriciteit of aardgas), zoals vermeld in formule 2, wordt berekend volgens formule 12:

$$TI_{end,2017,i} = TK_{trend,2017} \times a_i \times (1 + CPI_{2017,v}) \times (1 + q_i)$$

formule 12

Met hierin:

$TI_{end,2017,i}$ Het door de VREG voor distributienetbeheerder i m.b.t. het jaar 2017 toegelaten inkomen uit zijn periodieke distributienettarieven voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endogeen worden beschouwd. (EUR)

$CPI_{2017,v}$ De verwachte inflatie jaar op jaar (-), door de verwachte evolutie van de nationale consumptieprijsindex van de maand juli in het jaar 2016 naar de maand juli in het jaar 2017. (-)

q_i Het financieel effect van de kwaliteitsprikkel op het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder i , in de reguleringsperiode 2017-2020 gelijk aan nul. (-)

$TK_{trend,2017}$ De voor 2016 geactualiseerde toegelaten sectorinkomsten uit periodieke distributienettarieven voor endogene kosten in het jaar 2017. Ze worden bepaald d.m.v. extrapolatie via lineaire regressie naar het jaar 2017 van de naar 2016

geactualiseerde endogene sectorkosten uit de jaren 2011-2015 zoals verduidelijkt in volgende formule 13. (EUR)

$$TK_{trend,j} = TREND \left(\sum_{\forall dnb i} (TK_{act,2011,i}) \dots \sum_{\forall dnb i} (TK_{act,2015,i}) ; 2011 \dots 2015 ; 2017 \right)$$

formule 13

Met hierin:

TREND(y-waarden; x-waarden; nieuwe x-waarde):

De functie die voor de 'nieuwe x-waarde' de overeenstemmende y-waarde oplevert volgens de lineaire trend berekend met de kleinste-kwadratenmethode toegepast op de gegeven set 'y-waarden' en 'x-waarden'.

$TK_{act,j,i}$

De endogene kosten van distributienetbeheerder *i* in het afgelopen jaar *j* geactualiseerd volgens waargenomen inflatie naar huidige waarde in het jaar 2016. (EUR):

$$TK_{act,j,i} = TK_{j,i} \times \frac{I_{2016}}{I_j}$$

formule 14

Met hierin:

$TK_{j,i}$ De endogene kosten van distributienetbeheerder *i* in jaar *j* volgens formule 5. (EUR)

I_j Werkelijk indexcijfer van juli in het jaar *j*, zoals beschreven in par. 5.6.2.7.1 (p. 44). (-)

a_i Het aandeel voor distributienetbeheerder *i* in de toegelaten sectorinkomsten voor endogene kosten, gelijk aan zijn aandeel in de geactualiseerde endogene sectorkosten van de beschouwde jaren 2011 t.e.m. 2015. (-):

$$a_i = \frac{\sum_{j=2011}^{2015} (TK_{act,j,i})}{\sum_{\forall dnb i} \left(\sum_{j=2011}^{2015} (TK_{act,j,i}) \right)}$$

formule 15

Met hierin $TK_{act,j,i}$ zoals hierboven in formule 14. (EUR)

5.6.2.7.3. X-waarde

Voor de x-waarde in formule 3 wordt, zoals eerder vermeld, als vorm van nacalculatie aangesloten bij de evolutie van de geactualiseerde endogene sectorkosten over de laatste vijf jaar (2011-2015). De extrapolatie door lineaire regressie van de sectorkosten naar sectorinkomsten wordt daartoe omgezet in een constante jaarlijkse procentuele evolutie van inkomsten binnen de reguleringsperiode met de factor $(1-x)$.

Algemeen, indien een volgende reguleringsperiode *p* (geheel getal) jaar duurt (m.a.w. van jaar 2017 t.e.m. het jaar 2017+p-1), dan wordt de waarde van *x* berekend volgens formule 16:

$$x = 1 - \sqrt[p-1]{\frac{TK_{trend,2017+p-1}}{TK_{trend,2017}}}$$

formule 16

Met hierin:

x De x -waarde van toepassing in formule 3.

$TK_{trend,j}$ Idem als in formule 13.

Concreet, voor de reguleringsperiode 2017-2020, met een duur van vier jaar (p in formule 16 is gelijk aan 4), wordt de x -waarde als volgt berekend:

$$x = 1 - \sqrt[3]{\frac{TK_{trend,2020}}{TK_{trend,2017}}}$$

formule 17

Met hierin:

x De x -waarde van toepassing in formule 3.

$TK_{trend,j}$ Idem als in formule 13.

5.6.2.7.4. Toegelaten inkomen 2018, 2019 en 2020

Het door de VREG toegelaten basisgedeelte van het inkomen voor een distributienetbeheerder voor zijn endogene kosten van een bepaald jaar, zoals vermeld in formule 3, wordt afgeleid als volgt, voor $j = 2018, 2019$ en 2020 :

$$TI_{end,j,i} = TI_{end,j-1,i,ex-p} \times (1 + CPI_{j,v} - x + q_i)$$

formule 18

Met hierin:

$TI_{end,j,i}$ Het door de VREG voor distributienetbeheerder i m.b.t. het jaar j toegelaten basisgedeelte van het inkomen uit zijn periodieke distributienettarieven voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endogeen worden beschouwd, zoals vermeld in formule 3. (EUR)

$CPI_{j,v}$ De verwachte inflatie jaar op jaar zoals beschreven in par. 5.6.2.7.1 (p. 44). (-)

x De waarde volgens formule 17, zonder afronding op decimalen. (-)

q_i Het financieel effect van de kwaliteitsprikkel op het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder i , in de reguleringsperiode 2017-2020 gelijk aan nul. (-)

$TI_{end,j-1,i,ex-p}$ Het ex-post voor werkelijke inflatie gecorrigeerde toegelaten basisgedeelte van het inkomen uit periodieke distributienettarieven voor distributienetbeheerder i m.b.t. het

jaar $j-1$ voor de kosten van de distributienetbeheerder die als endogeen worden beschouwd. (EUR)

Voor 2017 volgt de ex-post waarde $TI_{end,2017,i,ex-p}$ uit deze formule 19:

$$TI_{end,2017,i,ex-p} = TI_{end,2017,i} \times \frac{1 + CPI_{2017}}{1 + CPI_{2017,v}}$$

formule 19

Met hierin:

$TI_{end,2017,i}$ Volgens formule 12. (EUR)

CPI_{2017} De werkelijke inflatie jaar op jaar (-), door de evolutie van de nationale consumptieprijsindex van de maand juli in het jaar 2016 naar de maand juli in het jaar 2017. (-)

$CPI_{2017,v}$ De verwachte inflatie door de VREG gehanteerd in formule 12. (-)

Voor 2018, 2019 en 2020 wordt het ex-post toegelaten basisdeel van het inkomen voor endogene kosten telkens opeenvolgend afgeleid uit het ex-post basisdeel van het inkomen voor endogene kosten van het vorige jaar, resp. 2017, 2018 en 2019, volgens formule 20. De eerste ex-post waarde voor 2017 $TI_{end,2017,i,ex-p}$ is daarbij volgens formule 19.

$$TI_{end,j,i,ex-p} = TI_{end,j-1,i,ex-p} \times (1 + CPI_j - x + q_i)$$

formule 20

Met hierin:

CPI_j De werkelijke inflatie jaar op jaar zoals beschreven in par. 5.6.2.7.1 (p. 44). (-)

x De waarde volgens formule 17. (-)

q_i Het financieel effect van de kwaliteitsprikkel op het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder i , in de reguleringsperiode 2017-2020 gelijk aan 0. (-)

5.6.2.8. Voorschotregeling

De VREG erkent dat distributienetbeheerders tijdens een reguleringsperiode kunnen geconfronteerd worden met meer of minder endogene kosten naargelang er nieuwe of uitdovende activiteiten en investeringen zijn. In het mechanisme van de tariefmethodologie wordt een stabiele inkomstentrend voorzien gedurende de reguleringsperiode. Op zich is dit wenselijk, teneinde de distributienetbeheerders de nodige operationele en financiële stabiliteit te kunnen geven. De tariefmethodologie bevat ook een vorm van nacalculatie, zodat er in feite geen noodzaak is tot bijstellingen van inkomsten gedurende een reguleringsperiode, tenzij deze periode misschien heel lang zou worden. De VREG wenst hier het evenwicht te bewaren tussen enerzijds de distributienetbeheerders de nodige financiële stabiliteit te kunnen bieden evenwel zonder de kostenefficiëntieprikkel te verzwakken en anderzijds de distributienettarieven voor de distributienetgebruikers op termijn zo stabiel mogelijk te laten evolueren.

Hoe dan ook kan vanuit het voorzichtigheidsprincipe een tussentijdse aanpassing van inkomsten overwogen worden gedurende de reguleringsperiode en dit onder strikte voorwaarden. De volgende voorwaarden moeten daarbij voldaan zijn:

1. De bijsturing van het toegelaten inkomen heeft enkel betrekking op de endogene kosten exclusief de kapitaalkosten;
2. De noodzaak van de door de distributienetbeheerder gevraagde bijsturing van zijn toegelaten inkomen voor endogene kosten wordt door hem aangetoond door middel van zijn rapportering, conform het rapporteringsmodel endogene kosten in de tariefmethodologie, over zijn endogene kosten over minstens een volledig semester en voorzien van een rapport van feitelijke bevindingen door de commissaris. De exogene en overige kosten, volgens de tariefmethodologie, worden aldus door de VREG in punt 5 buiten beschouwing gelaten.
3. Indien een positieve bijsturing wordt gevraagd in het kader van een nieuwe activiteit of een nieuwe investering, toont de distributienetbeheerder bijkomend aan dat deze noodzakelijk zijn als gevolg van veranderingen in de wet- en regelgeving, dan wel een noodsituatie.
4. Indien een negatieve bijsturing wordt gevraagd, dient de distributienetbeheerder bijkomend aan te tonen dat de gerealiseerde kostenbesparingen duurzaam zijn.
5. De VREG moet vervolgens van oordeel zijn dat de door de distributienetbeheerder gevraagde bijsturing van zijn toegelaten inkomen voor endogene kosten voldoende significant en redelijk is, teneinde zo ook onnodige administratieve overlast te vermijden. Bij de beoordeling kan de VREG o.a. kijken naar:
  - De verhouding van de gevraagde bijsturing t.o.v. het globale inkomen van de distributienetbeheerder.
  - De mogelijk vermeden impact op de kostentrend in een volgende reguleringsperiode en de aldus mogelijk vermeden tariefschokken.
  - De impact op de financiering van de distributienetbeheerder.
  - Het repetitieve karakter van de kosten m.b.t. de bijsturing.
  - De mate van zekerheid dat de inkomsten uit een voorschot daadwerkelijk zullen worden aangewend ter compensatie van kosten.

De VREG kan ook tot deze beoordeling komen op een later tijdstip ten gevolge van nieuwe inzichten.

6. De VREG stelt de bedragen van de voorschotten en hun tijdstippen vast daarbij strevend naar het vermijden van tariefschokken in de verdere toekomst. Het eerste voorschot, zodra door de VREG hiertoe beslist, wordt toegevoegd aan het toegelaten inkomen endogene kosten voor het eerstvolgende tariefvoorstel ($V_{j,i}$ in formule 3 p. 19).
7. De voorschotten zijn op termijn tariefneutraal en wijzigen de efficiëntieprikkel in de tariefmethodologie aan de distributienetbeheerder, d.m.v. de benchmarking van de endogene kosten, niet. De VREG houdt bij welke distributienetbeheerders welke voorschotten hebben ontvangen. Hij stelt tegelijk reeds vast in welke volgende jaren hij hun toegelaten inkomsten zal compenseren met de respectievelijke bedragen, geactualiseerd aan CPI voor de maand juli. De voorschotten worden m.a.w. omgekeerd (negatief) toegevoegd op de resultaten van het mechanisme van nacalculatie in de tariefmethodologie, waarbij aan de basis de toegelaten inkomsten voor endogene kosten gebaseerd blijven op de historische kostentrend. Aan huidige waarde (volgens CPI) is de som van het voorschot en zijn latere compensatie gelijk aan nul. Elk voorschot (positief of negatief bedrag) en de latere terugname(s) ervan worden voor hun compensatie gekoppeld aan de CPI van de maand juli van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin het voorschot of de terugname aan het toegelaten inkomen werd toegevoegd. De bedragen van zowel de voorschotten als de terugnames worden immers ex-ante definitief vastgelegd. Ze worden omgerekend naar hun waarde volgens de evolutie van de consumptieprijnsindex in de maand juli van het jaar waarin het voorschot initieel werd toegewezen aan het inkomen van het daaropvolgende jaar. De VREG wenst de tariefmethodologie niet verder

administratief te verzwaren met een ex-post saldo voor herindexering van de voorschotbedragen. In formulevorm moet dus voldaan zijn aan het volgende (formule 21):

$$V_{j,i} = \sum_{t=j+1}^{j+n} \frac{TV_{t,i}}{\prod_{y=j}^{t-1} (1 + CPI_y)}$$

formule 21

Met hierin:

- $V_{j,i}$ Het voorschot toegekend door de VREG aan distributienetbeheerder i voor zijn inkomsten uit distributienettarieven in jaar j zoals gehanteerd in formule 3. Positieve waarde indien toevoeging aan het inkomen en negatieve waarde indien afhouding van het inkomen. (EUR)
- j Het jaar j waarin het voorschot werd opgenomen in het inkomen uit distributienettarieven voor endogene kosten van de distributienetbeheerder i .
- $j+n$ De laatste terugname van het voorschot $V_{j,i}$ via de distributienettarieven van de distributienetbeheerder i gebeurt in het jaar $j+n$.
- $TV_{t,i}$ De terugname van dat voorschot $V_{j,i}$ geheel of gedeeltelijk, door distributienetbeheerder i via zijn distributienettarieven van het jaar t , volgende op het jaar j . Positieve waarde indien afhouding van het inkomen voor het jaar t en negatieve waarde indien toevoeging aan het inkomen voor het jaar t . Gelijk aan nul indien er in het jaar t geen terugname is.
- CPI_y De werkelijke inflatie van jaar $y-1$ op jaar y (-), door de evolutie van de nationale consumptieprijsindex van de maand juli in het jaar $y-1$ naar de maand juli in het jaar y , berekend volgens formule 10.

Voor de toegelaten inkomsten 2017 is er geen mogelijkheid tot het in rekening brengen van een voorschot.

5.6.2.9. Regulatorisch saldo herindexering budget endogene kosten 2017

Het regulatorisch saldo voor herindexering naar werkelijke inflatie van het budget voor endogene kosten 2017 wordt per activiteit bepaald volgens formule 22:

$$RS_{end,2017,i} = (B_{2017,i} - VNB_{2017,i}) \times \left(\frac{1 + CPI_{2017}}{1 + CPI_{2017,v}} - 1 \right)$$

formule 22

Met hierin:

- $RS_{end,2017,i}$ Het regulatorisch saldo voor herindexering van het budget voor endogene kosten 2017 van distributienetbeheerder i . (EUR)
- $B_{2017,i}$ Het budget endogene kosten van distributienetbeheerder i voor 2017 op basis waarvan hij zijn tariefvoorstel voor de distributienettarieven 2017 heeft opgemaakt en zoals goedgekeurd door de VREG. (EUR)
- $VNB_{2017,i}$ De ex-ante correctie voor de vennootschapsbelasting van distributienetbeheerder i in jaar 2017, zoals bepaald door de VREG en gehanteerd in formule 3 volgens par. 4.5.2.1.3 in bijlage 2 van de tariefmethodologie. (EUR)

CPI_{2017}	<i>De werkelijke inflatie jaar op jaar (-), door de evolutie van de nationale consumptieprijsindex van de maand juli in het jaar 2016 naar de maand juli in het jaar 2017. (-)</i>
$CPI_{2017,v}$	<i>De verwachte inflatie jaar op jaar (-), door de verwachte evolutie van de nationale consumptieprijsindex van de maand juli in het jaar 2016 naar de maand juli in het jaar 2017. Het betreft de waarde gehanteerd door de VREG in formule 12 bij de (ex-ante) vaststelling van het toegelaten inkomen voor endogene kosten 2017, basis van het tariefvoorstel van de distributienetbeheerder i. (-)</i>

5.6.2.10. Regulatorisch saldo herindexering budget endogene kosten 2018, 2019 en 2020

De regulatorische saldi voor herindexering naar werkelijke inflatie van het budget voor endogene kosten 2018, 2019 en 2020 worden telkens als volgt bepaald ($j = 2018, 2019$ of 2020):

$$RS_{end,j,i} = (B_{j,i} - VNB_{j,i} - V_{j,i} + TV_{j,i}) \times \left(\frac{1 + CPI_j - x + q_i}{1 + CPI_{j,v} - x + q_i} - 1 \right)$$

formule 23

Met hierin:

$RS_{end,j,i}$	<i>Het regulatorisch saldo voor herindexering van het budget voor endogene kosten in jaar j van distributienetbeheerder i. (EUR)</i>
$B_{j,i}$	<i>Het budget endogene kosten van distributienetbeheerder i voor jaar j op basis waarvan hij zijn tariefvoorstel voor de distributienettarieven jaar j heeft opgemaakt en zoals goedgekeurd door de VREG. (EUR)</i>
$VNB_{j,i}$	<i>De ex-ante correctie voor de vennootschapsbelasting van distributienetbeheerder i in jaar j, zoals bepaald door de VREG en gehanteerd in formule 3 volgens par. 4.5.2.1.3 in bijlage 2 van de tariefmethodologie. (EUR)</i>
$V_{j,i}$	<i>Het eventueel voorschot toegekend door de VREG aan distributienetbeheerder i voor zijn inkomsten uit distributienettarieven in jaar j gehanteerd in formule 3 (par. 5.6.2.8). (EUR)</i>
$TV_{j,i}$	<i>Eventuele, geheel of gedeeltelijke, terugname(s) van een eerder toegekend(e) voorschot(ten) door de VREG van distributienetbeheerder i voor zijn inkomsten uit distributienettarieven in jaar j (par. 5.6.2.8). Positieve waarde indien afhouding van het inkomen voor het jaar t en negatieve waarde indien toevoeging aan het inkomen voor het jaar t. Gelijk aan nul indien er in het jaar t geen terugname is. (EUR)</i>
CPI_j	<i>De werkelijke inflatie jaar op jaar zoals beschreven in par. 5.6.2.7.1 (p. 44). (-).</i>
$CPI_{j,v}$	<i>De verwachte inflatie jaar op jaar zoals beschreven in par. 5.6.2.7.1 (p. 44). Het betreft de waarde gehanteerd door de VREG in formule 18 bij de (ex-ante) vaststelling van het toegelaten inkomen, basis van het tariefvoorstel van de distributienetbeheerder i. (-)</i>
x	<i>De waarde volgens formule 17. (-)</i>

q_i *Het financieel effect van de kwaliteitsprikkel op het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder i , in de reguleringsperiode 2017-2020 gelijk aan 0. (-)*

5.6.2.11. Saldo m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen

Het Energiebesluit³³ legt aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders openbaredienstverplichtingen op die verband houden met oplaadpunten voor elektrische voertuigen. Door deze openbaredienstverplichtingen krijgen de elektriciteitsdistributienetbeheerders er een gereguleerde activiteit bij, o.a. het organiseren van openbare aanbestedingen voor de installatie, het onderhoud en de commerciële exploitatie van elektrische laadpunten voor elektrische voertuigen. De kosten mogen daarbij de opbrengsten niet overtreffen. Een bijzonderheid en complexiteit in de regelgeving is dat de taak ook door steden en gemeenten kan uitgevoerd worden, indien zij dat wensen. De VREG voorziet daarom een bijzondere aanpak voor wat betreft eventuele kosten en opbrengsten, waarbij de saldi gedurende de eerste tien jaar, de maximale aan te besteden exploitatietermijn van de oplaadpunten, worden afgezonderd alvorens ze aan sectorgemiddelde kost per oplaadpunt plus 50% van het verschil tussen de gemiddelde kost per oplaadpunt van de distributienetbeheerder en deze sectorcost worden verrekend in de distributienettarieven. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de oplaadpunten geplaatst overeenkomstig Art. 6.4.2 en geplaatst overeenkomstig Art. 6.4.3 van het Energiebesluit. De werkwijze omvat aldus een efficiëntieprikkel voor de distributienetbeheerder³⁴.

5.6.2.11.1. Voor de oplaadpunten geïnstalleerd overeenkomstig Art. 6.4.2 van het Energiebesluit

Per jaar in de periode 2016 t.e.m. 2020 waarin oplaadpunten voor elektrische voertuigen in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder volgens art. 6.4.2. van het Energiebesluit initieel werden geïnstalleerd, houdt deze elektriciteitsdistributienetbeheer jaarlijks een saldo bij van al de kosten en opbrengsten m.b.t. de in dat jaar in opdracht van de distributienetbeheerder geïnstalleerde oplaadpunten. De kosten en opbrengsten van eventuele vervangingsinvesteringen worden rechtstreeks toegewezen aan dat initiële jaar van de eerste installatie. De distributienetbeheerder i registreert per jaar van initiële installatie voor elk van de tien jaren y volgend op het jaar j van de initiële installatie het saldo $S_{i,y/j,6.4.2}$ als volgt:

- Volgende kosten, in plus:
  - o Een door de VREG veronderstelde kapitaalkost volgens de tariefmethodologie voor dat jaar y en dit aan de wacc van het jaar vóór vennootschapsbelasting toegepast op de gemiddelde nettoboekwaarde van de activa van de initieel geïnstalleerde oplaadpunten³⁵;
  - o Een door de VREG veronderstelde kapitaalkost volgens de tariefmethodologie voor dat jaar y en dit aan de wacc van het jaar vóór vennootschapsbelasting toegepast op de gemiddelde nettoboekwaarde van de activa van de eventuele vervangingsinvestering(en)³⁶;
  - o De (uitzonderlijke) afschrijvingen van de activa van deze oplaadpunten (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o De (uitzonderlijke) waardeverminderingen op deze activa (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en)), zoals bij een vroegtijdige uitdienstname;
  - o Minderwaarde op de realisatie van de activa (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o De kosten voor de distributienetbeheerder aangerekend door de opdrachtnemer voor de plaatsing en het onderhoud van de oplaadpunten, in het geval er geen gunning kon

³³ Energiebesluit, Hoofdstuk IV, Afdeling 2, Art. 6.4.2 t.e.m. 6.4.7.

³⁴ Voor een meer uitvoerige verantwoording zie VREG, CONS-2016-03.

³⁵ Berekend als het gemiddelde van de nettoboekwaarde bij het begin van het boekjaar en de nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar.

³⁶ Ibid.

plaatsvinden voor zowel de plaatsing, het onderhoud en de exploitatie van de oplaadpunten³⁷ (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en)).

- Volgende opbrengsten, in min:
  - o De ontvangsten van de distributienetbeheerder van de opdrachtnemer voor de exploitatie van de oplaadpunten³⁸ (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o Meerwaarde op de realisatie van de activa (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o De eventuele ontvangsten uit de recuperatie van herstellingskosten via de verzekering (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en)).

Het saldo van deze kosten en opbrengsten wordt door de distributienetbeheerder afgezonderd buiten de resultatenrekening in een 'saldo m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen' en overgezet naar de overlopende rekeningen op de balans. Dit gebeurt per initieel installatiejaar gedurende elf opeenvolgende jaren, het initieel installatiejaar mee in beschouwing nemende. Voor de oplaadpunten initieel geplaatst in 2016 gebeurt dit aldus voor de jaren 2016 t.e.m. 2026. Voor het laatste installatiejaar 2020 gebeurt dit t.e.m. 2030.

De VREG berekent vervolgens elf jaar na het initiële installatiejaar het over alle oplaadpunten bij de distributienetbeheerders gewogen gemiddelde rendement per oplaadpunt geïnstalleerd in dat jaar en in opdracht van de distributienetbeheerder volgens formule 24.

$$R_{j,6.4.2} = \sum_{i=1}^n \left(\frac{S_{i,j,6.4.2}}{L_{i,j,6.4.2}} \times \frac{L_{i,j,6.4.2}}{\sum_{i=1}^n L_{i,j,6.4.2}} \right) = \frac{\sum_{i=1}^n S_{i,j,6.4.2}}{\sum_{i=1}^n L_{i,j,6.4.2}}$$

formule 24

Met hierin:

- $R_{j,6.4.2}$ Het gewogen gemiddelde rendement per oplaadpunt van de oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerders volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit in het jaar j . (EUR)
- j Het jaar j van initiële installatie van oplaadpunten in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit. (-)
- n Het aantal elektriciteitsdistributienetbeheerders. (-)
- $S_{i,j,6.4.2}$ Het globaal saldo van distributienetbeheerder i m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen in zijn opdracht initieel geïnstalleerd in het jaar j volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit, opgebouwd vanaf jaar j tot en met jaar $j+10$. Het voor elk jaar gerapporteerde saldo (zie bijlage 6 van de tariefmethodologie) wordt daartoe eerst omgerekend naar huidige waarde volgens de consumptieprijsindex van de maand juli van dat jaar naar de index van de maand juli van het jaar $j+11$ volgens formule 25. (EUR)

$$S_{i,j,6.4.2} = \sum_{y=j}^{j+10} \left(s_{i,y,j,6.4.2} \times \prod_{z=y}^{j+10} (1 + CPI_{z \rightarrow z+1}) \right)$$

formule 25

Met hierin:

- $s_{i,y,j,6.4.2}$ Saldo van de kosten en opbrengsten van distributienetbeheerder i in jaar y m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen in zijn opdracht initieel

³⁷ Artikel 6.4.5 van het Energiebesluit.

³⁸ Exclusief eventuele ontvangsten m.b.t. periodieke distributienettarieven.

geïnstalleerd in jaar j volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit, zoals hierboven gespecificeerd. (EUR)

$CPI_{z \rightarrow z+1}$ De inflatie volgens de evolutie van de consumptieprijsindex, de maand juli in jaar $z+1$ t.o.v. de maand juli in jaar z .

L_{ij} Het aantal oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder i in jaar j volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit. (-)

De VREG zal bovenstaande berekening volgens formule 24 voor de oplaadpunten initieel in opdracht van de distributienetbeheerder geïnstalleerd in het jaar j volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit uitvoeren in jaar $j+11$ op basis van de jaarlijkse rapporteringen van de distributienetbeheerders aan de VREG (volgens bijlage 6 van de tariefmethodologie). De nettokost (of –opbrengst) van de oplaadpunten aan gewogen gemiddelde rendement is voor rekening van de distributienetgebruikers en wordt integraal toegevoegd aan het door de VREG toegelaten endogene inkomen van de distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributienettarieven volgens formule 26. Het verschil tussen het eigen rendement per oplaadpunt van de distributienetbeheerder en het gewogen gemiddelde rendement is voor 50% voor rekening van de distributienetbeheerder. Tegelijk neemt de distributienetbeheerder het eigen saldo ($S_{i,j,6.4.2} \times L_{i,j,6.4.2}$) in resultaat in jaar $j+12$.

$$TI_{i,6.4.2,j+12} = \left(R_{j,6.4.2} + \frac{S_{i,j,6.4.2} - R_{j,6.4.2}}{2} \right) \times L_{i,j,6.4.2}$$

formule 26

Met hierin:

$TI_{i,6.4.2,j+12}$ Het bijkomend door de VREG toegelaten inkomen van distributienetbeheerder i voor zijn endogene kosten uit zijn periodieke distributienettarieven in jaar $j+12$ m.b.t. de openbaredienstverplichtingen voor de uitbouw van de infrastructuur voor het opladen van elektrische voertuigen volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit. Positieve of negatieve waarde. (EUR)

$R_{j,6.4.2}$ Het gewogen gemiddelde rendement per oplaadpunt van de oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerders in het jaar j volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit. (EUR)

$L_{i,j,6.4.2}$ Het aantal oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder i in jaar j volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit. (-)

De kosten en opbrengsten ontstaan vanaf 1 januari van het jaar $j+11$ en verbonden aan de oplaadpunten, in opdracht van een distributienetbeheerder initieel geïnstalleerd in het jaar j volgens art. 6.4.2 van het Energiebesluit, worden zonder compensatie van hun jaarlijks saldo opgenomen in de rapportering van de endogene kosten (par 10.6).

5.6.2.11.2. Voor de oplaadpunten geïnstalleerd overeenkomstig Art. 6.4.3 van het Energiebesluit

Per jaar in de periode 2016 t.e.m. 2020 waarin oplaadpunten voor elektrische voertuigen in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder volgens art. 6.4.3. van het Energiebesluit initieel werden geïnstalleerd, houdt deze elektriciteitsdistributienetbeheer jaarlijks een saldo bij van al de kosten en opbrengsten m.b.t. de in

dat jaar in opdracht van de distributienetbeheerder geïnstalleerde oplaadpunten. De kosten en opbrengsten van eventuele vervangingsinvesteringen worden rechtstreeks toegewezen aan dat initiële jaar van de eerste installatie. De distributienetbeheerder i registreert per jaar van initiële installatie voor elk van de tien jaren y volgend op het jaar j van de initiële installatie het saldo $S_{i,y/j,6.4.3}$ als volgt:

- Volgende kosten, in plus:
  - o Een door de VREG veronderstelde kapitaalkost volgens de tariefmethodologie voor dat jaar y en dit aan de wacc van het jaar vóór vennootschapsbelasting toegepast op de gemiddelde nettoboekwaarde van de activa van de initieel geïnstalleerde oplaadpunten³⁹;
  - o Een door de VREG veronderstelde kapitaalkost volgens de tariefmethodologie voor dat jaar y en dit aan de wacc van het jaar vóór vennootschapsbelasting toegepast op de gemiddelde nettoboekwaarde van de activa van de eventuele vervangingsinvestering(en)⁴⁰;
  - o De (uitzonderlijke) afschrijvingen van de activa van deze oplaadpunten (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o De (uitzonderlijke) waardeverminderingen op deze activa (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en)), zoals bij een vroegtijdige uitdienstname;
  - o Minderwaarde op de realisatie van de activa (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o De kosten voor de distributienetbeheerder aangerekend door de opdrachtnemer voor de plaatsing en het onderhoud van de oplaadpunten, in het geval er geen gunning kon plaatsvinden voor zowel de plaatsing, het onderhoud en de exploitatie van de oplaadpunten⁴¹ (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en)).
- Volgende opbrengsten, in min:
  - o De ontvangsten van de distributienetbeheerder van de opdrachtnemer voor de exploitatie van de oplaadpunten⁴² (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o Meerwaarde op de realisatie van de activa (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en));
  - o De eventuele ontvangsten uit de recuperatie van herstellingskosten via de verzekering (zowel m.b.t. de initiële installatie als vervangingsinvestering(en)).

Het saldo van deze kosten en opbrengsten wordt door de distributienetbeheerder afgezonderd buiten de resultatenrekening in een 'saldo m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen' en overgezet naar de overlopende rekeningen op de balans. Dit gebeurt per initieel installatiejaar gedurende elf opeenvolgende jaren, het initieel installatiejaar mee in beschouwing nemende. Voor de oplaadpunten initieel geplaatst in 2016 gebeurt dit aldus voor de jaren 2016 t.e.m. 2026. Voor het laatste installatiejaar 2020 gebeurt dit t.e.m. 2030.

De VREG berekent vervolgens elf jaar na het initiële installatiejaar het over alle oplaadpunten bij de distributienetbeheerders gewogen gemiddelde rendement per oplaadpunt geïnstalleerd in dat jaar en in opdracht van de distributienetbeheerder volgens formule 27.

$$R_{j,6.4.3} = \sum_{i=1}^n \left(\frac{S_{i,j,6.4.3}}{L_{i,j,6.4.3}} \times \frac{L_{i,j,6.4.3}}{\sum_{i=1}^n L_{i,j,6.4.3}} \right) = \frac{\sum_{i=1}^n S_{i,j,6.4.3}}{\sum_{i=1}^n L_{i,j,6.4.3}}$$

formule 27

Met hierin:

³⁹ Berekend als het gemiddelde van de nettoboekwaarde bij het begin van het boekjaar en de nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Artikel 6.4.5 van het Energiebesluit.

⁴² Exclusief eventuele ontvangsten m.b.t. periodieke distributienettarieven.

- $R_{j,6.4.3}$ Het gewogen gemiddelde rendement per oplaadpunt van de oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerders volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit in het jaar j . (EUR)
- j Het jaar j van initiële installatie van oplaadpunten in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit. (-)
- n Het aantal elektriciteitsdistributienetbeheerders. (-)
- $S_{i,j,6.4.3}$ Het globaal saldo van distributienetbeheerder i m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen in zijn opdracht initieel geïnstalleerd in het jaar j volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit, opgebouwd vanaf jaar j tot en met jaar $j+10$. Het voor elk jaar gerapporteerde saldo (zie bijlage 6 van de tariefmethodologie) wordt daartoe eerst omgerekend naar huidige waarde volgens de consumptieprijsindex van de maand juli van dat jaar naar de index van de maand juli van het jaar $j+11$ volgens formule 28. (EUR)

$$S_{i,j,6.4.3} = \sum_{y=j}^{j+10} \left(s_{i,y/j,6.4.3} \times \prod_{z=y}^{j+10} (1 + CPI_{z \rightarrow z+1}) \right)$$

formule 28

Met hierin:

- $S_{i,y/j,6.4.3}$ Saldo van de kosten en opbrengsten van distributienetbeheerder i in jaar y m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen in zijn opdracht initieel geïnstalleerd in jaar j volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit, zoals hierboven gespecificeerd. (EUR)
- $CPI_{z \rightarrow z+1}$ De inflatie volgens de evolutie van de consumptieprijsindex, de maand juli in jaar $z+1$ t.o.v. de maand juli in jaar z .
- $L_{i,j,6.4.3}$ Het aantal oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder i in jaar j volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit. (-)

De VREG zal bovenstaande berekening volgens formule 27 voor de oplaadpunten initieel in opdracht van de distributienetbeheerder geïnstalleerd in het jaar j volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit uitvoeren in jaar $j+11$ op basis van de jaarlijkse rapporteringen van de distributienetbeheerders aan de VREG (volgens bijlage 6 van de tariefmethodologie). De nettokost (of –opbrengst) van de oplaadpunten aan gewogen gemiddelde rendement is voor rekening van de distributienetgebruikers en wordt integraal toegevoegd aan het door de VREG toegelaten endogene inkomen van de distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributienettarieven. Het verschil tussen het eigen rendement per oplaadpunt van de distributienetbeheerder en het gewogen gemiddelde rendement is voor 50% voor rekening van de distributienetbeheerder. Tegelijk neemt de distributienetbeheerder het eigen saldo ($S_{i,j,6.4.3} \times L_{i,j,6.4.3}$) in resultaat in jaar $j+12$.

$$TI_{i,6.4.3,j+12} = \left(R_{j,6.4.3} + \frac{S_{i,j,6.4.3} - R_{j,6.4.3}}{2} \right) \times L_{i,j,6.4.3}$$

formule 29

Met hierin:

- $TI_{i,6.4.3,j+12}$ Het bijkomend door de VREG toegelaten inkomen van distributienetbeheerder i voor zijn endogene kosten uit zijn periodieke distributienettarieven in jaar $j+12$ m.b.t. de openbare dienstverplichtingen voor de uitbouw van de infrastructuur voor het opladen van

elektrische voertuigen volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit. Positieve of negatieve waarde. (EUR)

$R_{j,6.4.3}$ Het gewogen gemiddelde rendement per oplaadpunt van de oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerders in het jaar j volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit. (EUR)

$L_{i,j,6.4.3}$ Het aantal oplaadpunten initieel geïnstalleerd in opdracht van de elektriciteitsdistributienetbeheerder i in jaar j volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit. (-)

De kosten en opbrengsten ontstaan vanaf 1 januari van het jaar $j+11$ en verbonden aan de oplaadpunten, in opdracht van een distributienetbeheerder initieel geïnstalleerd in het jaar j volgens art. 6.4.3 van het Energiebesluit, worden zonder compensatie van hun jaarlijks saldo opgenomen in de rapportering van de endogene kosten.

5.7. [Criteria ter verwerping van kosten]

5.7.1. Motivering criteria verwerping van kosten

Het Energiedecreet bepaalt dat de VREG de kosten van de distributienetbeheerders kan controleren en in voorkomend geval verwerpen, in het licht van de toepasselijke wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen, en van niet-discriminerende en transparante beoordelingscriteria, zoals opgesteld door de VREG⁴³.

Voor de exogene kosten (tariefmethodologie par. 5.4) is er door hun eigenschappen en behandeling in de tariefmethodologie geen nood aan criteria voor verwerping van kosten. De als overige kosten beschouwde kosten (tariefmethodologie par. 5.2), worden reeds verworpen.

De endogene kosten worden door de distributienetbeheerder gemaakt onder een inkomstenplafond en reduceren aldus zijn winstmarge. De kosten worden bijgevolg als efficiënt beschouwd, ook omwille van het competitie-element tussen de distributienetbeheerders in het mechanisme ter bepaling van het inkomstenplafond.

Deze in de tariefmethodologie gesimuleerde concurrentie kan ondergraven worden door gesprekken of afspraken tussen de distributienetbeheerders of hun werkmaatschappijen. Het is een reëel risico, wegens het beperkt aantal bepalende actoren in de distributiesector in Vlaanderen. Risico-aversie bij het management kan ertoe leiden dat een wat lagere maar stabiele winstmarge als comfortabeler wordt ervaren dan een individueel, competitief streven naar winstmaximalisatie met realisatie van efficiëntiewinsten. De distributienetbeheerders kunnen de exploitatie van hun elektriciteits- en aardgasdistributienetten ook in handen geven van één centrale werkmaatschappij, die enige monopolist wordt voor de uitvoering van de elektriciteits- en aardgasdistributie⁴⁴. In deze context is het verantwoord en noodzakelijk om aan de tariefmethodologie criteria toe te voegen ter verwerping van onredelijke endogene kosten.

5.7.2. Toepassing van de criteria in de tariefmethodologie

De VREG kan op elk ogenblik een of meer door de distributienetbeheerder gerapporteerde endogene kosten onderwerpen aan een controle op redelijkheid volgens de onderstaande criteria (par. 5.7.3). Kosten die aldus als onredelijk worden beschouwd, worden verworpen.

⁴³ Energiedecreet art. 4.1.32 §1.3° en §2.

⁴⁴ Persbericht Eandis 28 maart 2017 "Eandis en Infrac werken verder aan integratie van beide werkmaatschappijen": "Eandis en Infrac bereiden dus al enige tijd een volledige integratie van de beide werkmaatschappijen in Fluvius voor."

Wanneer endogene kosten door de VREG als onredelijk worden verworpen, betekent dit dat ze niet worden opgenomen in de kosten ter bepaling van de toegelaten inkomsten in de volgende reguleringsperiode (tariefmethodologie par. 5.6.2).

Indien de specifieke verworpen kosten ook al bestonden voorafgaand aan een door de VREG gecontroleerd boekjaar, zullen ze, wegens de werkwijze in de tariefmethodologie, ook voor die voorgaande jaren verworpen worden, voor zover de kosten uiteraard ook toen niet aan de criteria voldoen en die jaren meetellen voor de bepaling van de inkomsten in de volgende reguleringsperiode. Aan de distributienetbeheerder kan immers geen budget aan toegelaten inkomsten uit distributienettarieven gegeven worden voor het maken van onredelijke kosten.

Indien een distributienetbeheerder een door de VREG als onredelijk beoordeelde kost blijft maken en de kost volgens de criteria onredelijk blijft, zal ze opnieuw worden verworpen en niet opgenomen worden in het geheel van de kosten ter bepaling van de toegelaten inkomsten in de volgende reguleringsperiode.

De werkelijke kapitaalkosten hoeven niet op redelijkheid te worden onderzocht omdat ze in de tariefmethodologie worden vervangen door normatieve kapitaalkostenvergoedingen (bijlage 10.2 van de tariefmethodologie).

5.7.3. Criteria voor de beoordeling van het redelijk karakter van de kosten

Gelet op de informatieachterstand van de regulator t.o.v. de gereguleerde partij (tariefmethodologie par. 5.1.2), zal de VREG een endogene kost van een distributienetbeheerder, al dan niet aan de bron gemaakt en aan de distributienetbeheerder aangerekend door zijn werkmaatschappij of een andere marktpartij, verworpen indien de VREG oordeelt dat de redelijkheid van deze kost, volgens de onderstaande criteria, niet of onvoldoende door de distributienetbeheerder bewezen is.

Kosten zijn redelijk indien zij voldoen aan elk van de volgende vier voorwaarden:

1. nodig zijn voor de uitvoering van een geldende wettelijke, decretale of reglementaire verplichting die rust op de distributienetbeheerder (par. 5.7.3.1),
2. de berekeningsregels respecteren opgelegd door de wetgeving, de reglementering of de VREG (par. 5.7.3.2),
3. het algemeen belang respecteren (par. 5.7.3.3) en
4. niet door de distributienetbeheerder, zijn werkmaatschappij of zijn dochteronderneming vermeden kunnen worden (par. 5.7.3.4).

De voornoemde voorwaarden vormen de basiscriteria en worden hieronder nogmaals in het vet weergegeven. Voor elk van de basiscriteria worden enkele verduidelijkingen aangegeven waarbij beide types, zowel de basiscriteria als de verduidelijkingen evenwaardig zijn.

5.7.3.1. Nodig zijn voor de uitvoering van een geldende wettelijke, decretale of reglementaire verplichting die rust op de distributienetbeheerder

Het Energiedecreet bepaalt dat kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten niet is toegestaan⁴⁵. De distributienetbeheerder moet kunnen aantonen dat hij intern transparante regels en afspraken heeft en toepast voor wat betreft de verdeling van kosten voor mensen en middelen die ingezet worden voor zowel gereguleerde als niet-gereguleerde activiteiten. Kosten die onterecht worden toegekend aan de gereguleerde activiteit van de aardgas- of elektriciteitsdistributie, zullen verworpen worden. Opbrengsten die onterecht worden toegekend aan andere activiteiten dan elektriciteits- en aardgasdistributie

⁴⁵ Energiedecreet art. 4.1.32 §1 14°.

maar dienen ter dekking van kosten die behoren tot de aardgas- of elektriciteitsdistributie, zullen als verworven beschouwd worden, m.a.w. een bedrag aan kosten gelijk aan deze opbrengsten wordt verworpen.

De aardgas- of elektriciteitsdistributienetbeheerder moet voor dit criterium aan de VREG kunnen aantonen dat de door de VREG gecontroleerde endogene kost nodig was voor de uitvoering van een aan de distributienetbeheerder opgelegde wettelijke, decretale of reglementaire verplichting en volledig in overeenstemming was met de regelgeving en de goedgekeurde contracten, reglementen, technische en marktvoorschriften en procedures, die moesten nageleefd worden. Die contracten, reglementen, voorschriften en procedures moesten ter goedkeuring aan de VREG voorgelegd geweest zijn, indien dit werd vereist door de Technische Reglementen Distributie Gas of Elektriciteit. Kosten waarvan het voorgaande niet kan aangetoond worden, worden in principe verworpen.

De kosten die het gevolg zijn van het bewust nastreven van hogere dan de opgelegde federale en gewestelijke openbardienstverplichtingen worden in principe verworpen.

5.7.3.2. De berekeningsregels respecteren opgelegd door de wetgeving, de reglementering of de VREG

Dit criterium houdt o.m. in dat de kost moet gerapporteerd worden in overeenstemming met de bepalingen in de tariefmethodologie, bv. wat betreft de waarderingsregels. Kosten die niet in overeenstemming zijn met de berekeningsregels, worden in principe verworpen.

5.7.3.3. Het algemeen belang respecteren.

In dit criterium onderzoekt de VREG of de financiële middelen die de distributienetgebruikers via de distributienettarieven ter beschikking stelden van de distributienetbeheerder, door hem zorgvuldig werden aangewend met respect voor het algemeen belang. De distributienetbeheerder moet aantonen dat de kostensoort intern werd gescreend op de mogelijkheid voor kostenbesparing, evenals wat het resultaat daarvan was en hoe hij vervolgens met deze kosten omgaat.

De kosten die het gevolg zijn van de uitvoering van een concreet investeringsproject, vervangingsproject of slooping, waarbij de distributienetbeheerder niet kan aantonen dat de beslissing tot uitvoering kadert in een efficiënt netbeheer, bijvoorbeeld wegens gebrek aan een voorafgaandelijk onderzoek, worden in principe verworpen.

5.7.3.4. Niet door de distributienetbeheerder, zijn werkmaatschappij of zijn dochteronderneming vermeden kunnen worden.

Elke kost die samenhangt met een door die partij⁴⁶ tegen de VREG ingestelde maar verloren beroepsprocedure, wordt door de VREG als onredelijk beschouwd en verworpen.

Er dient overeenstemming te zijn met de bepalingen omtrent de interne verrekenprijzen (par. 7.7). De kosten als gevolg van het niet toepassen van het zogenaamde 'transfer pricing at arms length'-principe (marktconformiteit – voor zover er een concurrentiële markt bestaat – in het kader van transacties tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten van de distributienetbeheerder, met andere entiteiten van de vennootschap, de intercommunale, de gemeentelijke regie, de filialen, de andere distributienetbeheerders) worden in principe verworpen.

De afwijkingen in de kosten die het gevolg zijn van het niet of laattijdig toepassen van de wettelijke voorgeschreven en beschikbare procedures, worden in principe als onredelijk verworpen.

⁴⁶ Partij moet hier begrepen worden als distributienetbeheerder, werkmaatschappij of dochteronderneming.

De kosten die het gevolg zijn van een opzettelijk laattijdig ingrijpen van die partij of van een kennelijk opzettelijk laattijdige aanvang van de uitvoering worden in principe als onredelijk verworpen⁴⁷.

De kosten die het gevolg zijn van een kennelijk foutieve uitvoering, of gepaard gingen met een verspilling van middelen worden in principe als onredelijk verworpen.

De kosten van proefprojecten waarvoor vooraf niet de goedkeuring werd gevraagd aan en verkregen van de VREG, worden in principe als onredelijk verworpen.

De kosten die werden verworpen en/of voorwerp uitmaken van een verklaring met voorbehoud na afloop van de controle van de jaarrekening door de commissaris van de distributienetbeheerder, worden in principe verworpen.

De aankoopprocedures en -dossiers kunnen aan een onderzoek onderworpen worden. De afwijking als gevolg van het niet toepassen van kosteneffectieve aankoopprocedures wordt in principe als onredelijk verworpen. Behoudens voorafgaande goedkeuring door de VREG, worden kosten die het gevolg zijn van het bewust nastreven van hogere dan de geldende technische normen, voor de zekerheid, efficiëntie en betrouwbaarheid van het distributienet in principe als onnodig beschouwd en verworpen. De meerkosten die het gevolg zijn van het uitrusten van activa met zaken die het functionele overstijgen, worden in principe verworpen.

De kosten voor de vergoeding van de personeelsleden van de distributienetbeheerder, zijn werkmaatschappij of zijn dochterondernemingen, zullen in principe niet worden verworpen wanneer ze marktconform zijn en aantoonbaar gebaseerd op een methode bepaald door deskundigen ter zake, die de redelijkheidstoets ten overstaan van gelijkaardige activiteiten en entiteiten kan doorstaan, aangeleverd door de betrokken onderneming.

5.8. Bijkomende stimulans in het geval van fusie van werkmaatschappijen

5.8.1. Werkmaatschappij

Volgens het Energiedecreet⁴⁸ kan een distributienetbeheerder een beroep doen op een werkmaatschappij, na goedkeuring door de VREG. De werkmaatschappij is een privaatrechtelijke vennootschap waarin de distributienetbeheerder participeert en die in naam en voor rekening van de distributienetbeheerder belast is met de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het net.

In Vlaanderen doet elke aardgas- en elektriciteitsdistributienetbeheerder een beroep op een werkmaatschappij. Elke werkmaatschappij rekent hiervoor een beheersfactuur aan. Deze kosten worden volgens de tariefmethodologie doorgerekend in de distributienettarieven.

5.8.2. Fusie van werkmaatschappijen en impact op efficiëntieprikkels

In het geval alle werkmaatschappijen zouden fuseren, verwerft de fusiewerkmaatschappij inzicht in en controle over de endogene kosten van alle distributienetbeheerders. Die kosten bepalen via het rekenmodel in de tariefmethodologie de toekomstige inkomsten van de distributienetbeheerders (en werkmaatschappij zelf) uit de distributienettarieven. Het competitie-element tussen de distributienetbeheerders in de tariefmethodologie, teneinde hun efficiëntie te bevorderen, wordt op dat moment ondergraven.

⁴⁷ Met uitzondering van de forfaitaire vergoedingen voor laattijdige (her)aansluiting volgens het Energiedecreet, die geen erkenning van fout inhouden.

⁴⁸ Energiedecreet Art. 4.1.5.

Bij een fusie van werkmaatschappijen zijn ontegensprekelijk bepaalde kostenbesparingen mogelijk⁴⁹, die het gevolg zijn van bijvoorbeeld het samenvoegen en afslanken van afdelingen van de fuserende ondernemingen. Anderzijds vervalt door de fusie de vergelijkbaarheid van de werkmaatschappij met andere ondernemingen, zodat potentiële efficiëntiewinsten langs die weg niet meer zichtbaar kunnen gemaakt worden voor de regulator⁵⁰. De informatieasymmetrie tussen regulator en gereguleerde neemt toe.

Aangezien er dus geen garantie is dat de mogelijke kostenbesparingen bij een fusie van alle werkmaatschappijen volledig gerealiseerd zullen worden, is er behoefte aan een specifieke stimulans in de tariefmethodologie.

5.8.3. Stimulans aan distributienetbeheerders m.b.t. de fusiewerkmaatschappij

De VREG zal voorafgaandelijk aan of zo snel als mogelijk na de fusie van de betrokken werkmaatschappijen een bijkomende, redelijke stimulans geven aan de distributienetbeheerders onder de vorm van een door de fusiewerkmaatschappij te realiseren efficiëntiewinst. De hoogte en het tempo van de kostenbesparingen worden vastgesteld door de VREG na overleg met de vertegenwoordigers van de distributienetbeheerders en de fusiewerkmaatschappij.

De prikkel neemt de vorm aan van een vaste, positieve waarde, x' -factor genoemd. De x' -factor-waarde in de tariefmethodologie (tariefmethodologie par. 5.6.2.6) wordt hiermee in de formules verhoogd. De waarde van de x' -factor is gelijk voor alle distributienetbeheerders. Ze wordt bepaald in functie van de in de reguleringsperiode uit te voeren besparingen, het toegelaten inkomen voor endogene kosten zonder de besparingen en de jaren waarover de besparingen moeten gerealiseerd worden.

Aldus, in formulevorm:

$$TI - B = TI \times (1 - x')^j$$

of

$$x' = 1 - \sqrt[j]{\frac{TI - B}{TI}}$$

Met hierin:

- x' De waarde waarmee de x' -factor in de tariefmethodologie, in de formules ter berekening van het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerders voor endogene kosten, wordt verhoogd, voor de jaren waarin de x' -waarde van kracht is (niet retroactief).
- B Het geheel van de kostenbesparingen (EUR) die worden opgelegd aan de distributienetbeheerders en die moeten gerealiseerd worden over j jaren in de reguleringsperiode.
- j Het aantal jaren (-) in de reguleringsperiode waarbinnen de kostenbesparingen B moeten gerealiseerd worden.

⁴⁹ Bv. persbericht werkmaatschappij Eandis 10 mei 2017 "Integratie Eandis en Infrac in één bedrijf gaat van start": "De volledige integratie van Eandis en Infrac moet zoals eerder aangegeven een besparing van minstens 100 miljoen euro of 15 procent van de werkingskosten opleveren."

⁵⁰ Een benchmarking met vergelijkbare activiteiten of entiteiten in andere landen en regio's is een oplossing om verborgen inefficiënties te identificeren maar dit vraagt tijd voor onderzoek en is op het moment van de fusie niet onmiddellijk beschikbaar.

- TI Het totale toegelaten inkomen voor endogene kosten van alle distributienetbeheerders (EUR) voor het eerste kalenderjaar van de j jaren, in de tariefmethodologie bepaald als $TI_{\text{end},2018,i,\text{ex-p}}$ voor 2019 of $TI_{\text{end},2019,i,\text{ex-p}}$ voor 2020.⁵¹

5.8.4. [Fluvius System Operator c.v.b.a.]

Al de werkmaatschappijen van de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders, nl. Eandis System Operator c.v.b.a. en Infrax c.v.b.a., fuseerden op 1 juli 2018 tot Fluvius System Operator c.v.b.a.. De wijze waarop de kostenbesparingen en bijhorende termijnen, die aan de distributienetbeheerders worden opgelegd via de x' -factoren voor elektriciteits- en aardgasdistributie voor de resterende jaren van de reguleringsperiode 2019 en 2020 werden bepaald, bevindt zich in de bijlage 12 van deze tariefmethodologie.⁵²

5.9. Het rekenvolume

5.9.1. Vaststelling van het rekenvolume

De tariefmethodologie stelt vast hoe het rekenvolume per tariefdrager ($v_{rp,i}$ in formule 1) wordt bepaald, volgens niet-discriminatoire, transparante en uniforme wijze. Voor de reguleringsperiode 2017-2020 zijn de rekenvolumes als volgt:

- Voor het aantal meetinrichtingen (EAN's): het rekenvolume is gelijk aan het aantal actieve toegangspunten op 31/12/2015.
- Voor de verbruiksgerelateerde tariefdragers:
  - o Gereguleerde activiteit elektriciteit - afname:
    - kWh: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de energieafname die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 september 2015 tot en met 31 augustus 2016
    - kW, kW_{max} en kVarh: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de energieafname die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015
    - kVA: het aantal kVA opgesteld per 31/12/2015 m.b.t. alle decentrale productie-eenheden aangesloten via toegangspunten van prosumenten met terugdraaiende teller⁵³
  - o Gereguleerde activiteit elektriciteit – injectie:
    - kWh: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de energie-injectie die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015
  - o Gereguleerde activiteit elektriciteit – doorvoer:
    - kWh: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de doorvoer van energie tussen de distributienetbeheerders onderling die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015
  - o Gereguleerde activiteit gas:
    - Voor klanten met een jaarverbruik $\leq 1.000.000$ kWh
      - kWh: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de energieafname die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015, genormaliseerd op basis van de graaddagen van de laatste 10 jaar
    - Voor klanten met een jaarverbruik $> 1.000.000$ kWh

⁵¹ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

⁵² Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 20 september 2018.

⁵³ Maximaal AC-vermogen uitgedrukt in kVA of, indien niet beschikbaar voor een productie-eenheid, uitgedrukt in kW.

- kWh: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de energieafname die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015
- MAXCAP: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de energieafname die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015
- Doorvoer
  - kWh: daadwerkelijk gefactureerde volumes voor de doorvoer van energie tussen de distributienetbeheerders onderling die heeft plaatsgevonden in de periode vanaf 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015

De rekenvolumes voor het eerste jaar (2017) worden in de reguleringsperiode 2017-2020 jaarlijks opnieuw gebruikt voor de omzetting van de toegelaten inkomens naar periodieke distributienettarieven, tenzij de VREG expliciet een update van de rekenvolumes toelaat volgens par. 5.9.2.

In het kader van de detailberekening m.b.t. de toepassing van het maximumtarief dient de distributienetbeheerder het voorgeschreven rekenvolume in rekening te nemen.

5.9.2. Update van de rekenvolumes

Mits voorstel hiertoe door alle distributienetbeheerders tezamen, kan de VREG beslissen om voor de activiteit elektriciteit of voor de activiteit aardgas de in het tariefvoorstel te hanteren rekenvolumes te wijzigen waarbij al de in par. 5.9.1 vernoemde data gelijk opschuiven in de tijd naar een later tijdstip.

- Een bijkomende voorwaarde voor deze aanpassing bij de activiteit elektriciteit is dat voor elk elektriciteitsdistributienet het totaal aantal gefactureerde kWh elektriciteitsafname van het afgelopen jaar minstens 5% hoger of lager ligt t.o.v. dat van 2016.
- Een bijkomende voorwaarde voor deze aanpassing bij de activiteit aardgas is dat voor elk aardgasdistributienet het totaal aantal gefactureerde kWh aardgasafname, genormaliseerd op basis van dezelfde graaddagen als gebruikt in par. 5.9.1, van het afgelopen jaar minstens 5% hoger of lager ligt t.o.v. dat van 2015.

Om door de VREG in overweging genomen te kunnen worden, moeten de distributienetbeheerders hun voorstel indienen binnen de 5 maanden na de afloop van het afgelopen kalenderjaar.

5.10. Opmaak van het tariefvoorstel

5.10.1. Rapporteringsmodel tariefvoorstel

De distributienetbeheerder vertaalt zijn door de VREG toegelaten inkomsten voor exogene en endogene kosten in een tariefvoorstel naar periodieke distributienettarieven overeenkomstig de tariefstructuur en de klantengroepen (zie par. 6). Hij gebruikt hiertoe het bij de tariefmethodologie horende rapporteringsmodel in bijlage 7 voor de vertaling van het toegestaan inkomen naar een tariefvoorstel gebruik makend van de in par. 5.7 vermelde rekenvolumes.

De distributienettarieven zijn in principe uniform binnen het netgebied van de distributienetbeheerder, tenzij de VREG zou oordelen dat een overgangsmaatregel moet toegepast worden, bij fusie, partiële splitsing of splitsing zoals beschreven in par. 9. De duur van deze overgangsmaatregel wordt discretionair bepaald door de VREG.

5.10.1.1. Werkwijze

De VREG en de distributienetbeheerders, net als de hierna beschreven werkwijze houden rekening met de procedure voor het indienen en goedkeuren van de tariefvoorstellen zoals vervat in art. 4.1.33 van het Energiedecreet.

5.10.1.1.1. Hoogte van het budget van de distributienetbeheerder

Het verwachte inkomen van de distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributienettarieven voor endogene kosten, volgend uit zijn tariefvoorstel en de daarbij gehanteerde rekenvolumes, mag het door de VREG toegelaten inkomen voor endogene kosten niet overschrijden.

Het verwachte inkomen van de distributienetbeheerder uit zijn periodieke distributienettarieven voor exogene kosten, volgend uit zijn tariefvoorstel en de daarbij gehanteerde rekenvolumes, dient gelijk te zijn aan het toegelaten inkomen voor exogene kosten.

In afwijking van het voorgaande, indien veroorzaakt door de beperking van de waarde van distributienettarieven tot een bepaald aantal decimalen na de komma, kan de VREG kleine en willekeurige afrondingsfouten m.b.t. het verwachte inkomen in het tariefvoorstel tolereren.

5.10.1.1.2. Verdeelsleutels

5.10.1.1.2.1. Algemene regels

De distributienetbeheerder rekent aldus zijn budget toe aan de verschillende tariefcomponenten. Hierbij wordt het inkomen in eerste instantie toegerekend aan de diensten of activiteiten waarop deze betrekking hebben, op basis van aantoonbare causaliteit ('directe kosten'). De indirecte kosten, waarvoor geen aantoonbaar direct verband kan gelegd worden met een dienst of activiteit, moeten door de distributienetbeheerder verdeeld worden op basis van verdeelsleutels. Deze verdeelsleutels, alsook deze gehanteerd door de distributienetbeheerder voor toewijzing van het budget per tariefcomponent over de klantengroepen, moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Ze moeten objectief zijn.
- Ze worden op een consistente wijze toegepast bij de toewijzing van indirecte kosten.
- Ze moeten transparant zijn.
- Ze worden door de distributienetbeheerder op overtuigende wijze verantwoord en gedocumenteerd.
- Ze weerspiegelen op een redelijke wijze de werkelijke relatieve inzet van de productiemiddelen die de kosten hebben veroorzaakt voor een bepaalde dienst of activiteit (bijvoorbeeld via een systeem van Activity Based Costing).

5.10.1.1.2.2. Specifieke regels

De in de volgende subparagrafen vermelde energie- en EAN-volumes zijn identiek aan de in het tariefvoorstel gehanteerde rekenvolumes volgens par. 5.7. De verschillende klantengroepen worden verder in de tekst concreet vermeld onder par. 6.2.

De tariefmethodologie voorziet in uniforme regels m.b.t. de door de distributienetbeheerder te hanteren verdeelsleutels voor de volgende kosten:

- de endogene kosten m.b.t. het basistarief voor het gebruik van het elektriciteitsdistributienet (par. 5.10.1.1.2.2.1);
- de exogene kosten voor het gebruik van het transmissienet (par. 5.10.1.1.2.2.2);

- de exogene kosten voor REG-openbaredienstverplichtingen en steuncertificaten (par. 5.10.1.1.2.2.3);
- de exogene kosten voor belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies (par. 5.10.1.1.2.2.4);
- de exogene kosten voor de gratis kWh openbaredienstverplichting (par. 5.10.1.1.2.2.5);
- de exogene kosten m.b.t. terugnames van regulatoire rekeningen (par. 5.10.1.1.2.2.6);
- de exogene kosten m.b.t. kapitaalkostvergoeding voor de gegarandeerde activa (par. 5.10.1.1.2.2.7);

5.10.1.1.2.2.1. Endogene kosten m.b.t. het basistarief voor het gebruik van het elektriciteitsdistributienet

Bij de toerekening door de elektriciteitsdistributienetbeheerder van endogene kosten m.b.t. de tariefcomponent 'het basistarief voor het gebruik van het distributienet' (Tabel 10) aan de onderscheiden spanningsniveaus in zijn elektriciteitsdistributienet, wordt, voor wat betreft activa en prestaties gebruikt door of ten voordele van meer dan één spanningsniveau in zijn elektriciteitsdistributienet⁵⁴, gebruik gemaakt van het cascadebeginsel. Dit betekent dat de vermelde endogene kosten, wanneer ze initieel behoren tot een net op een hoger spanningsniveau, deels toegerekend zullen worden aan een ermee gekoppeld net op een lager spanningsniveau. Deze toerekening is overeenkomstig de verhouding van het aandeel actieve energie (kWh) dat werd afgenomen door het net op het lagere spanningsniveau van het net op het hogere spanningsniveau t.o.v. de totale afname van actieve energie (kWh) van het net op het hogere spanningsniveau daadwerkelijk voor afname gefactureerd. Het aandeel energie (kWh) dat werd afgenomen door het net op het lagere spanningsniveau van het net op het hogere spanningsniveau is hierbij gelijk aan:

- de energieafname (kWh) op het lagere spanningsniveau daadwerkelijk voor afname gefactureerd,
- min de afname van de decentraal geproduceerde en lokaal afgenomen elektriciteit (kWh), dit wordt berekend als:
  - o de energie-injectie (kWh) langs de actieve toegangspunten op het lagere spanningsniveau die daadwerkelijk voor injectie gefactureerd werden
  - o de gemeten energie-injectie (kWh) vanuit het net op het lagere spanningsniveau naar het net op het hogere spanningsniveau op hun koppelpunten, voor zover beschikbaar.

De netto-injectie door prosumanten wordt daarbij gelijk verondersteld aan de netverliezen.

Vervolgens dienen de aan elk spanningsniveau toegewezen kosten te worden verdeeld tussen de klantengroepen voor afname op dit spanningsniveau en dit pro rata hun totale afname van actieve energie (kWh). Aldus:

- Voor wat betreft de aan het laagspanningsnetwerk toegewezen endogene kosten, worden deze verdeeld over de klantengroep LS en de erop aangesloten prosumanten met terugdraaiende teller (niet Trans LS). Het aandeel toegewezen aan de klantengroep LS en prosumanten met terugdraaiende teller, enkel voor wat betreft de tariefsetting voor hun gemeten netto-afname van het laagspanningsnetwerk, is gelijk aan de verhouding van hun aantal kWh actieve energie afgenomen van het laagspanningsnetwerk, dus d.i. inclusief de gemeten netto-afname kWh door de hierop aangesloten prosumanten met terugdraaiende teller, t.o.v. de totale kWh afname door deze distributienetgebruikers, d.i. met de raming voor de hoeveelheid kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk toegevoegd. Het overige aandeel van de kosten wordt toegewezen aan het aanvullend capaciteitstarief voor deze prosumanten met terugdraaiende teller. In verhouding is dit laatste deel gelijk aan het aantal kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk t.o.v. de totale kWh afname door de eerder aangegeven distributienetgebruikers, d.i. inclusief de raming voor de hoeveelheid kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk.

⁵⁴ Hiertoe behoren niet de kosten m.b.t. de aansluitingen en de meters.

- Voor wat betreft de aan de transformatoren tussen het middenspanningsnet en het laagspanningsnetwerk toegewezen kosten, worden deze toegewezen aan de klantengroep Trans LS en de hierop aangesloten prosumënten met terugdraaiende teller (niet LS). Het aandeel toegewezen aan de klantengroep Trans LS en prosumënten met terugdraaiende teller, enkel voor wat betreft de tariefsetting voor hun gemeten netto-afname van de transformatoren, is gelijk aan hun aantal kWh actieve energie afgenomen, dus d.i. inclusief de gemeten netto-afname kWh door de hierop aangesloten prosumënten met terugdraaiende teller, t.o.v. de totale kWh afname door deze distributienetgebruikers, d.i. met de raming voor de hoeveelheid kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumënten met terugdraaiende teller aangesloten op deze transformatoren toegevoegd. Het overige aandeel van de kosten wordt toegewezen aan het aanvullend capaciteitstarief voor deze prosumënten met terugdraaiende teller. In verhouding is dit laatste deel gelijk aan het aantal kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumënten met terugdraaiende teller aangesloten op deze transformatoren t.o.v. de totale kWh afname door de eerder aangegeven distributienetgebruikers, d.i. inclusief de raming voor de hoeveelheid kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumënten met terugdraaiende teller aangesloten op deze transformatoren.

5.10.1.1.2.2.2. Kosten voor gebruik van het transmissienet

Na onderzoek van de VREG wordt ervoor gekozen om de historische werkwijze verder te zetten, waarbij het door de elektriciteitsdistributienetbeheerder voorziene budget met betrekking tot het gebruik van het transmissienet in eerste instantie toegewezen wordt aan de piekgemeten distributienetgebruikers, volgens hun kW-rekenvolume, waarbij wordt rekening gehouden met de toepassing van het maximumtarief⁵⁵ (par. 5.10.1.1.4.2). De distributienetbeheerder incorporeert daarbij de door hem gerapporteerde afvlakingscoëfficiënt⁵⁶ in de vermogensterm (EUR/kW/jaar). Vervolgens is cascadering mogelijk naar de niet-piekgemeten distributienetgebruikers buiten het laagspanningsnetwerk (d.i. niet in de klantengroep LS en de prosumënten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk). Ook bij deze cascadering naar de niet-piekgemeten distributienetgebruikers buiten het laagspanningsnetwerk wordt rekening gehouden met de toepassing van het maximumtarief⁵⁷, zodat het eventueel resterend budget voor rekening is van de niet-piekgemeten klanten in de klantengroep LS en de prosumënten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk.

In par. 2.1.9 van bijlage 1 wordt de werkwijze concreet toegelicht voor het invullen van de tabel 6C in het tariefvoorstel (bijlage 7 van de tariefmethodologie).

5.10.1.1.2.2.3. Exogene kosten m.b.t. REG-openbaardienstverplichtingen en steuncertificaten

De elektriciteitsdistributienetbeheerder wijst van zijn gebudgetteerde exogene kosten voor de openbaardienstverplichtingen m.b.t. de groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en REG, exclusief de eventuele terugnames voor deze kosten van regulatoire rekeningen, in eerste instantie 25% toe aan alle klantengroepen afname en onder hen verdeeld pro-rata hun aantal actieve toegangspunten (EAN's) voor afname. Hij wijst de overige 75% van de kosten toe aan dezelfde klantengroepen pro-rata de aan die klantengroepen toegewezen endogene kosten voor de tariefcomponent 'het tarief voor het gebruik van het distributienet' (Tabel 10).

⁵⁵ Het maximumtarief wordt niet toegepast voor hulpvoedingen. Bovendien wordt hierbij voor de kWh-tarieven die onder het maximumtarief vallen per klantengroep rekening gehouden met het netverliespercentage en de injectiecoëfficiënt.

⁵⁶ Gebruikers van distributienetten genieten via hun distributienetbeheerder op het vlak van de Elia-tarieven voor het elektriciteitstransmissienet m.b.t. vermogenspieken voor een groot stuk van interconnectiepunten en van het grote aantal aan gelijktijdige injecties en afnames op die netten (het zogenaamde effect van 'foisonnement') en dus van een voortdurende afvlakking van de vermogenspieken.

⁵⁷ Zie voetnoot 43.

Deze toewijzing is een verdeling rekening houdend enerzijds met het feit dat de klantengroepen solidair het distributienet gebruiken (EAN) maar dat zij anderzijds het distributienet elk in een verschillende mate gebruiken, wat zich weerspiegelt in hun aandeel in de kosten voor het gebruik van dat distributienet.

De kosten voor steuncertificaten worden niet toegewezen aan de klantengroepen bij injectie in de geest van het richtsnoer in het Energiedecreet dat stelt dat distributienettarieven een realistische weergave zijn van de kostenvoordelen die kunnen voortvloeien uit de aansluiting op en het gebruik van het distributienet door installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen en gedistribueerde opwekking (art. 4.1.32 §1, 17° Energiedecreet). Er worden ook geen kosten toegewezen aan injectie voor de REG-openbaardienstverplichtingen aangezien deze klantengroepen voor de distributienetbeheerder ook historisch geen kosten veroorzaakten inzake de openbaardienstverplichtingen voor het stimuleren van REG. De term 'rationeel energiegebruik' (REG) geeft aan dat dit net te maken heeft met de afname van het distributienet.

5.10.1.1.2.2.4. Exogene kosten voor belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies

In eerste instantie verdeelt de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerder de gebudgetteerde exogene kosten m.b.t. de belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies, exclusief de eventuele terugnames voor deze kosten van regulatoire rekeningen, tussen de klantengroepen bij afname en de klantengroepen bij injectie:

- De distributienetbeheerder verdeelt 50% van de gebudgetteerde exogene kosten m.b.t. de belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies, exclusief de eventuele terugnames voor deze kosten van regulatoire rekeningen, op basis van de hoeveelheden kWh. Hij wijst een deel van de 50% toe aan de klantengroepen bij afname en dit in de verhouding van hun aantal kWh actieve energie afgenomen, met de raming voor de hoeveelheid kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumenten met terugdraaiende teller toegevoegd, t.o.v. totaal aantal kWh, d.i. de som van het vermelde aantal kWh actieve energie afgenomen van plus het aantal kWh actieve energie geïnjecteerd op het distributienet. Het resterende deel van die 50% van de kosten wordt bijgevolg toegewezen aan de klantengroepen bij injectie in de verhouding van hun aantal kWh actieve energie geïnjecteerd t.o.v. totaal aantal kWh, d.i. de som van het vermelde aantal kWh actieve energie afgenomen van plus hun aantal kWh actieve energie geïnjecteerd op het distributienet.
- De distributienetbeheerder verdeelt vervolgens de overige 50% van de gebudgetteerde exogene kosten m.b.t. de belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies, exclusief de eventuele terugnames voor deze kosten van regulatoire rekeningen, tussen afname en injectie pro rata het aantal actieve toegangspunten (EAN's) m.b.t. afname en injectie.

Vervolgens worden, zowel bij afname als bij injectie, de toegewezen kosten verdeeld over de klantengroepen pro rata de aan deze klantengroepen toegewezen endogene kosten voor de tariefcomponent 'het tarief voor het gebruik van het distributienet' (Tabel 10).

Deze toewijzing tussen afname en injectie is een verdeling rekening houdend enerzijds met het feit dat al de klantengroepen solidair het distributienet gebruiken (EAN) maar dat zij anderzijds het distributienet elk in een verschillende intensiteit (kWh) gebruiken. Vervolgens is het redelijk om de aldus toegewezen kosten voor belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies in dezelfde verhouding toe te wijzen als de aan de afzonderlijke klantengroepen toegewezen kosten voor hun gebruik van het net. De belasting wordt m.a.w. proportioneel toegevoegd aan hun kost voor het gebruik van het net.

5.10.1.1.2.2.5. Exogene kosten gratis kWh

De elektriciteitsdistributienetbeheerder wijst de gebudgetteerde exogene kosten voor de openbaardienstverplichting gratis kWh, exclusief de eventuele terugnames voor deze kosten van regulatoire

rekeningen, toe aan de klantengroep LS en prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk (niet aangesloten op de transformatoren tussen het middenspanningsnet en het laagspanningsnetwerk, m.a.w. niet op Trans LS).

Het aandeel van de kosten gebruikt voor de vertaling naar een tarief per kWh gemeten actieve energie afgenomen van het net, is gelijk aan de verhouding van de gemeten kWh actieve energie afgenomen van het laagspanningsnetwerk (niet Trans LS), dus inclusief de netto-afname kWh door de hierop aangesloten prosumanten met terugdraaiende teller, t.o.v. de totale kWh afname door deze distributienetgebruikers, d.i. mét de raming voor de hoeveelheid kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk toegevoegd. Het overige deel van de kosten wordt toegewezen aan het aanvullend capaciteitstarief voor deze prosumanten met terugdraaiende teller (par. 6.3.1.1). In verhouding is dit laatste deel gelijk aan het aantal kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van de prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk t.o.v. de totale kWh afname door de hierboven aangegeven distributienetgebruikers, d.i. inclusief de raming voor de hoeveelheid kWh gecompenseerde afname van de prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op het laagspanningsnetwerk.

De kosten m.b.t. de gratis kWh zijn uitdovend. Na onderzoek van de VREG wordt ervoor gekozen om nog tijdelijk de historische benadering verder te zetten, die logisch is aangezien de maatregel van de gratis kWh alleen betrekking had op huishoudelijke elektriciteitsafnemers.

5.10.1.1.2.2.6. Exogene kosten m.b.t. terugnames van regulatoire rekeningen

Alvorens exogene kosten voor terugnames van regulatoire rekeningen te kunnen toewijzen aan klantengroepen, moet de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerder in zijn tariefvoorstel alle exogene en endogene kosten voor het betreffende boekjaar, exclusief die terugnames uit regulatoir actief/passief en regulatoire saldi, al hebben toegewezen. Daarna kan de distributienetbeheerder overgaan tot de toewijzing van de kosten die terugnames zijn van regulatoire rekeningen, d.i. van het regulatoir actief/passief en van de regulatoire saldi.

De exogene kosten die de terugnames zijn van regulatoire rekeningen, worden eerst opgedeeld per tariefcomponent. Per tariefcomponent (bv. tarief openbaredienstverplichtingen) worden ze vervolgens per onderliggende kostenrubriek (bv. REG-openbaredienstverplichting) verdeeld tussen al de klantengroepen, over afname en injectie samen, en dit pro-rata de aan deze klantengroepen voor die kostenrubriek voorafgaandelijk toegewezen exogene en endogene kosten voor het betreffende boekjaar, exclusief de terugnames uit regulatoir actief/passief en regulatoire saldi.

Het is mogelijk dat er vanaf een bepaald jaar geen kosten meer zijn voor een bepaalde kostenrubriek, bijvoorbeeld indien een openbaredienstverplichting wordt opgeheven. In dat geval worden de exogene kosten m.b.t. het regulatoir actief/passief en de regulatoire saldi voor die kostenrubriek verdeeld tussen de klantengroepen pro-rata de aan deze klantengroepen voor die kostenrubriek toegewezen exogene en endogene kosten in het voorafgaande tariefvoorstel. Die historische verdeling geeft dan aan in welke mate de historische kosten op de regulatoire rekeningen moeten teruggenomen worden.

Op deze wijze worden per kostenrubriek de regulatoire tekorten en overschotten in dezelfde verhouding verdeeld over de klantengroepen zoals de gebudgetteerde kosten in hetzelfde boekjaar exclusief deze terugnames. De mate waarin de distributienetbeheerder de 'huidige' kosten van het jaar heeft toegewezen, geeft aan in welke mate hij dezelfde maar oudere kosten uit de regulatoire rekeningen moet toewijzen.

5.10.1.1.2.2.7. Exogene kosten m.b.t. kapitaalkostvergoeding voor gegarandeerde activa

De kapitaalkosten voor de gegarandeerde activa staan in verhouding tot de omvang van die gegarandeerde activa. Naar transparantiedoelinden en teneinde de continuïteit van de methodiek naar de toekomst toe te kunnen garanderen, wordt een verband gelegd met de bedragen op de regulatoire rekeningen. Vervolgens, aangezien de afbouw van de regulatoire rekeningen volgens welbepaalde percentages gebeurt (par. 5.5.7 en 5.5.8), geeft de spreiding van de terugnames van de regulatoire rekeningen een goede indicatie van de spreiding van de gegarandeerde activa over de klantengroepen. Aldus komt de VREG tot de volgende verdelingen, er bovendien mee rekening houdend dat de financieringskosten van de distributienetbeheerder worden verrekend via de tariefcomponent 'basistarief': De elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerder verdeelt de exogene kosten m.b.t. kapitaalkostvergoedingen voor de gegarandeerde activa binnen de tariefcomponent 'basistarief' (zie Tabel 10 Tariefstructuur distributie elektriciteit en Tabel 11 Tariefstructuur distributie aardgas) tussen al de klantengroepen en dit pro-rata de verdeling van de terugnames van de regulatoire rekeningen over elk van deze klantengroepen volgens par. 5.10.1.1.2.2.6.

5.10.1.1.3. Bijzondere voorwaarde voor wat betreft de periodieke distributienettarieven aardgas

De aardgasdistributienetbeheerder zorgt er bij zijn tariefsetting voor dat voor de tariefcomponent 'basistarief voor overbrenging met het net' een klant met een maximaal verbruik in een klantengroep hetzelfde betaalt, op eventuele afrondingsfouten na, als een klant met een minimaal verbruik in de daaropvolgende, hogere klantengroep en dit voor T1 t.e.m. T4 volgens Tabel 9 op p. 77. Er is vervolgens een onderscheid tussen T4 en T5 naargelang het toegangspunt al dan niet telegemeten is. Er is geen maximaal verbruik binnen klantengroep T4, niet-telegemeten, en geen minimaal verbruik binnen klantengroep T5, wel telegemeten. De gelijkheid tussen T4 en T5 wordt daarom gezet op een tussenliggend verbruik met voor T5 een welbepaalde capaciteit. De volgende

Tabel 6 vermeldt de gelijke tariefsprongen.

Tabel 6 Tariefsetting aardgas m.b.t. het basistarief voor overbrenging met het net

Klantengroep	Verbruik kWh max/min	Capaciteit maxcap
T1max	5 000	
T2min	5 001	
T2max	150 000	
T3min	150 001	
T3max	1 000 000	
T4min	1 000 001	
T4	6 000 000	
T5	6 000 000	2 500

Omdat er voor gezorgd wordt dat de door de distributienetgebruiker te betalen periodieke distributienettarieven logischerwijze aansluiten met zijn afgenomen volume, wordt deze historische werkwijze verdergezet.

5.10.1.1.4. Evolutie van de maximumtarieven

Zowel bij de periodieke elektriciteitsdistributie- als transmissienettarieven wordt een maximumtarief toegepast:

- Het maximumtarief voor de periodieke elektriciteitsdistributietarieven, uitgedrukt in EUR/kWh, wordt toegepast voor alle piekgemeten afnameklanten⁵⁸ op hun tarief 'het basistarief voor het gebruik van het distributienet' (Tabel 10).
- Het maximumtarief voor de transmissietarieven, uitgedrukt in EUR/kWh, wordt toegepast voor alle afnameklanten op het elektriciteitsdistributienet, met uitzondering van de hulpvoedingen en de niet-piekgemeten afnameklanten aangesloten op het laagspanningsnetwerk. Het maximumtarief is voor deze distributienetgebruiker van toepassing op de som van zijn:
  - tarief voor het 'beheer en de ontwikkeling van de netwerkinfrastructuur',
  - tarief voor het 'beheer van het elektrisch systeem',
  - tarief voor de 'aanvullende afname van reactieve energie',
  - tarief voor 'vermogensreserve en blackstart',
  - tarief voor 'marktintegratie' en
  - tarief voor de 'openbaredienstverplichting – financiering van de maatregelen ter bevordering van REG'.

Teneinde de distributienetbeheerders in de mogelijkheid te stellen om hun tariefvoorstellen op te maken, dient de tariefmethodologie volledig en transparant te zijn⁵⁹. Om die reden worden in de tariefmethodologie transparante regels m.b.t. de aanpassing van de maximumtarieven opgenomen die de distributienetbeheerders moeten toelaten om bij de opmaak van hun tariefvoorstellen het maximumtarief vast te stellen.

In zijn detailberekening m.b.t. de toepassing van het maximumtarief brengt de distributienetbeheerder eveneens de rekvolumes volgens par. 5.7 in rekening.

5.10.1.1.4.1. Maximumtarief voor de periodieke elektriciteitsdistributietarieven

De elektriciteitsdistributienetbeheerders moeten binnen hun tariefvoorstel voor een welbepaald jaar in de reguleringsperiode 2017-2020, vertrekkende van de bestaande waarde van het maximumtarief voor de periodieke distributietarieven in hun huidige tarieflijst, dit maximumtarief alleen opwaarts aanpassen en dit in dezelfde verhouding als de stijging van:

- het budget⁶⁰ dat de distributienetbeheerder in dat tariefvoorstel aan de tariefcomponent 'het basistarief voor het gebruik van het distributienet' (Tabel 10) heeft toegewezen aan de elektriciteitsdistributienetgebruikers voor afname⁶¹, t.o.v.
- het budget dat de distributienetbeheerder in zijn voorafgaande tariefvoorstel aan de tariefcomponent 'het basistarief voor het gebruik van het distributienet' had toegewezen aan de elektriciteitsdistributienetgebruikers voor afname.

Een eventueel verschil tussen de procentuele stijging van het maximumtarief en de procentuele stijging van het vermelde budget is enkel toegelaten indien t.g.v. afrondingsfouten.

5.10.1.1.4.2. Maximumtarief voor de transmissietarieven

De elektriciteitsdistributienetbeheerders moeten binnen hun tariefvoorstel voor een welbepaald jaar in de reguleringsperiode 2017-2020, vertrekkende van de bestaande waarde van het maximumtarief voor de

⁵⁸ Met uitzondering van de hulpvoedingen.

⁵⁹ Art. 4.1.32 §1, 1° Energiedecreet.

⁶⁰ Met budget wordt hier bedoeld het door de distributienetbeheerder in zijn tariefvoorstel toegewezen budget voor kosten, wat volgens de tariefmethodologie kleiner moet zijn dan of gelijk aan het door de VREG toegelaten inkomen.

⁶¹ Dit kan worden afgeleid uit 'tabel 3' in bijlage 7 van de tariefmethodologie.

transmissienettarieven in hun huidige tarieflijst, dit maximumtarief alleen opwaarts aanpassen en dit in dezelfde verhouding als de stijging van:

- het geheel van de volgende in het tariefvoorstel opgenomen budgetten:
  - o het budget voor de tariefcomponent 'beheer en de ontwikkeling van de netwerkinfrastructuur' omvattende het jaarlijks budget dat door de distributienetbeheerder van Elia wordt ontvangen inzake:
    - het 'beheer en de ontwikkeling van de netwerkinfrastructuur';
    - de 'aansluitingstarieven';
    - de 'aanvullend afname van reactieve energie';
    - het 'injectietarief voor vermogensreserve en blackstart'.
 inclusief de toegelaten afbouw van de regulatoire rekeningen inzake het gebruik van het transmissienet⁶² en
  - o het budget voor de overige tariefcomponenten waarop het maximumtarief van toepassing is, bepaald m.b.v. de kWh-rekenvolumes⁶³ van toepassing voor dat tariefvoorstel.

t.o.v.

- het geheel van:
  - o de in het daaraan voorafgaande tariefvoorstel opgenomen budget voor de tariefcomponent 'beheer en de ontwikkeling van de netwerkinfrastructuur', inclusief de toegelaten afbouw van de regulatoire rekeningen inzake het gebruik van het transmissienet en
  - o de opbrengst die volgt uit de toepassing van de tarieven vermeld in hetzelfde daaraan voorafgaande tariefvoorstel voor de overige tariefcomponenten waarop het maximumtarief van toepassing is, vermenigvuldigd met hun respectievelijke kWh-rekenvolumes⁶⁴ zoals dat van toepassing is in het meest recente tariefvoorstel. Dit teneinde enige impact t.g.v. het gehanteerde rekenvolume op de hoogte van het maximumtarief uit te sluiten.

Een eventueel verschil tussen de procentuele stijging van het maximumtarief en de procentuele stijging van het vermelde budget is enkel toegelaten indien t.g.v. afrondingsfouten.

5.10.2. Opbouw periodieke distributienettarieven

Binnen de bestaande tariefstructuur zal overeenkomstig het tariefvoorstel van een distributienetbeheerder i een periodiek distributienettarief t voor een bepaald jaar j beschouwd worden als de som van een gedeelte tarief voor exogene kosten en een gedeelte tarief voor endogene kosten. Het tarief $t_{j,i}$ in formule 1 kan m.a.w. als volgt uitgeschreven worden:

$$t_{j,i} = t_{ex,j,i} + t_{end,j,i}$$

formule 30

Met hierin:

$t_{j,i}$ Het periodiek distributienettarief van distributienetbeheerder i voor jaar j voor een bepaalde klantengroep en een bepaalde categorie in de tariefstructuur. (EUR/tariefdrager)

$t_{ex,j,i}$ Het deel van het periodiek distributienettarief $t_{j,i}$ van distributienetbeheerder i voor jaar j voor een bepaalde klantengroep en een bepaalde categorie in de tariefstructuur dat werd afgeleid uit het toegelaten inkomen voor exogene kosten voor dat jaar j . (EUR/tariefdrager)

⁶² Omvat zowel het regulatorisch actief/passief m.b.t. het gebruik van het transmissienet als de regulatoire saldi inzake exogene kosten m.b.t. transmissie.

⁶³ Met uitzondering van het kWh-rekenvolume voor hulpvoedingen en de niet-piekgemeten laagspanningsklanten aangezien voor het maximumtarief niet van toepassing is.

⁶⁴ Ibid.

$t_{end,j,i}$ *Het deel van het periodiek distributienettarief $t_{j,i}$ van distributienetbeheerder i voor jaar j voor een bepaalde klantengroep en een bepaalde categorie in de tariefstructuur dat werd afgeleid uit het budget voor endogene kosten voor dat jaar j . (EUR/tariefdrager)*

Uit het tariefvoorstel van de distributienetbeheerder is per periodiek distributienettarief af te leiden hoe de opdeling volgens formule 30 is.

5.11. Lengte van de reguleringsperiode

In een tariefmethode met een onderdeel inkomstenregulering omvat één reguleringsperiode normaliter meerdere opeenvolgende kalenderjaren. Het doel is immers de ondernemingen te stimuleren tot het maken van efficiëntiewinsten. Zij zullen deze pas realiseren indien zij ook werkelijk de vruchten kunnen plukken van hun inspanningen. Indien de efficiëntiewinsten snel zouden worden afgeroomd door een verlaging van de inkomsten in de volgende reguleringsperiode, zal de stimulans beperkt zijn. Indien de reguleringsperiode zeer lang zou zijn, zal de incentive maximaal zijn maar zouden de tarieven voor de distributienetgebruikers te lang op een te hoog niveau kunnen blijven. Een reguleringsperiode van enkele opeenvolgende jaren is algemeen gebruikelijk. Dit zorgt ook voor een zekere regulatoire stabiliteit aan de gereguleerde ondernemingen en hun aandeelhouders en kan bevorderlijk zijn voor hun financiering.

In dat opzicht pleitte de VREG reeds eerder⁶⁵ voor een reguleringsperiode van vier jaar. De eerste reguleringsperiode 2015-2016 werd beperkt bij wijze van transitie. De voorliggende tariefmethodologie heeft betrekking op de tweede reguleringsperiode en loopt vanaf 1 januari 2017 tot en met 31 december 2020. Het is de intentie van de VREG, ook gelet op een stabiele en transparante werking van de methode (par. 5.6.2.3) om in de toekomst telkens te blijven werken met een termijn van vier jaar.

5.12. Kwaliteitsbewaking (q_i -factor)

De kwaliteit van de dienstverlening door een distributienetbeheerder kan op een aantal wijzen beoordeeld worden. Enerzijds zijn er de objectieve waarnemingen omtrent de onderbrekingen in de energiedistributie en de snelheid waarmee hij ingaat op bepaalde verzoeken van distributienetgebruikers. Anderzijds zijn er de meer subjectieve beoordelingen door de distributienetgebruikers en hun klachten over of vragen aan hun distributienetbeheerder.

De prikkel voor kwaliteit (kwaliteitsterm of q -factor q_i in formule 3) is de vertaling van de beoordeling van het niveau van de geleverde kwaliteit door een distributienetbeheerder in een financiële bonus of malus. De kwaliteitsterm wordt algemeen beschouwd als noodzakelijk in een inkomstenregulering zoals opgenomen in voorliggende tariefmethodologie omdat, mocht deze term ontbreken, het voor een onderneming verleidelijk zou kunnen zijn om te besparen op kosten die louter in verband staan met de kwaliteit van de dienstverlening. Die visie wordt ingegeven door de veronderstelling dat een monopolistische onderneming eerder zou toegeven aan de belangen van haar aandeelhouders dan die van haar klanten. Wat betreft de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders dient dit te worden genuanceerd aangezien zij werken in de context van de decretale verplichtingen waaraan ze moeten voldoen, zoals het beheer en het ontwikkelen van een veilig, betrouwbaar en efficiënt net⁶⁶. Ondanks het gebrek aan prikkels m.b.t. de kwaliteit in vorige tariefmethodologieën, bleef het geleverde kwaliteitsniveau toch hoog. Tenslotte mag een financiële prikkel via een q -factor er niet voor zorgen dat de bedrijven met een goede kwaliteit zich op dat vlak nog méér kunnen verbeteren ten koste van de ondernemingen met een mindere kwaliteit.

De kwaliteitsterm q_i in formule 3 is een beoordeling van de in het verleden geleverde prestaties op het vlak van kwaliteit. Omdat in het verleden door de distributienetbeheerders niet geweten was op basis waarvan de

⁶⁵ Zie o.a. CONS-2013-01 op www.vreg.be

⁶⁶ Energiedecreet, Art. 4.1.6. 1°.

hoogte van de kwaliteitsterm, met financiële impact, zou bepaald worden, kan de term nu niet opgesteld worden en retroactief toegepast worden. Het zou als een discriminatoir optreden door de regulator kunnen beschouwd worden.

De kwaliteitsprikkel is continu waarbij op basis van geleverde prestaties telkens de volgende inkomsten worden vastgelegd. De VREG heeft de omschrijving van de prikkel en zijn effect op de inkomsten van de distributienetbeheerders afgezonderd in bijlage 10 van deze tariefmethodologie. De bijlagen 10A, 10B en 10C behoren eveneens tot deze kwaliteitsprikkel.

De voor deze reguleringsperiode voorziene kwaliteitsprikkel zal dus een eerste concrete invloed hebben op de door de VREG toegelaten inkomsten van de distributienetbeheerders voor het jaar 2021 en dit dan op basis van hun tot in 2020 gerapporteerde prestaties voor de jaren 2017 t.e.m. 2019.

5.13. Niet-periodieke distributietarieven

De opbrengsten van de distributienetbeheerder uit zijn niet-periodieke distributietarieven voor werken aan onder meer aansluitingen, worden in mindering gebracht van de aanschaffingswaarde van de betreffende geactiveerde aansluitingen, als tussenkomsten door distributienetgebruikers. De overige opbrengsten uit de niet-periodieke distributietarieven voor prestaties (diverse diensten en studies) worden door de distributienetbeheerder in resultaat genomen ter compensatie van de verwachte gemiddelde kost van die prestaties.

De niet-periodieke distributietarieven zullen door de VREG worden vastgesteld per kalenderjaar.

De distributienetbeheerder dient aan de VREG te verantwoorden dat alle door hem voorgestelde niet-periodieke distributietarieven redelijk kostenreflectief, niet-discriminatoire en transparant zijn opgebouwd volgens logische, objectieve verdeelsleutels.

De distributienetbeheerder voorziet desgevallend negatieve niet-periodieke distributietarieven als kortingen opdat een distributienetgebruiker een redelijk kostenreflectief tarief kan aangerekend krijgen.

De niet-periodieke distributietarieven in een kalenderjaar van de reguleringsperiode 2017-2020 zullen gelijk zijn aan deze in het voorafgaande kalenderjaar maximaal geïndexeerd volgens de waargenomen inflatie jaar op jaar voor de maand augustus. De distributienetbeheerder deelt aan de VREG mee welke indexatie hij toepast op zijn niet-periodieke distributietarieven en motiveert deze keuze.

De distributienetbeheerder heeft daarnaast de mogelijkheid om nieuwe niet-periodieke distributietarieven aan de VREG voor te stellen ten gevolge van nieuwe materialen of producten. In het geval hij ook niet-periodieke distributietarieven voorstelt voor een nieuwe dienstverlening op aanvraag, verwacht de VREG dat

- ook de andere distributienetbeheerders die nieuwe dienst zouden kunnen aanbieden,
- dat de distributienetbeheerder motiveert waarom de dienst nieuw is en moet aangerekend worden en
- dat hij d.m.v. een bijgevoegd detailbestek de redelijke kostenreflectieve hoogte van het voorgestelde tarief verantwoordt.

Bij fusie of (partiële) splitsing van een distributienetbeheerder is de behandeling door de VREG analoog met deze voor de periodieke distributietarieven volgens par. 9.

6 Algemene tariefstructuur

De tariefstructuur onderscheidt volgende tarieven:

- de niet-periodieke distributienettarieven voor de aansluiting op het distributienet (par. 6.1) en
- de periodieke distributienettarieven (par. 6.3).

6.1 Niet-periodieke distributienettarieven

De niet-periodieke distributienettarieven worden vermeld in Tabel 7.

Tabel 7 Niet-periodieke distributienettarieven elektriciteit en aardgas

Tariefstructuur activiteit distributie elektriciteit (E) en distributie aardgas (G)		
	Niet-periodiek tarief	
1	tarieven voor de opmaak van de oriëntatiestudie voor een nieuwe aansluiting of voor de aanpassing van de bestaande aansluiting	E: Het tarief is functie van de exploitatiespanning, het vermogen en de bestemming (injectie of afname) van de aansluiting. G: Het tarief is functie van het aan te sluiten vermogen.
2	tarieven voor de opmaak van de detailstudie voor nieuwe aansluitingsuitrustingen of voor de aanpassing van bestaande aansluitingsuitrustingen	E: Het tarief is functie van de technologische parameters gedefinieerd in het technisch reglement distributie elektriciteit. G: Het tarief is functie van het aan te sluiten vermogen.
3	tarieven voor de realisatie van nieuwe aansluitingen van afnemers of producenten op het distributienet en aanpassing van bestaande aansluitingen	E: Het tarief is functie van de exploitatiespanning, de lengte, het vermogen, de bestemming (injectie of afname) van de aansluiting en, in voorkomend geval, van de technologische parameters gedefinieerd in het technisch reglement distributie elektriciteit. G: Het tarief is functie van de druk en, in voorkomend geval, van de technologische parameters gedefinieerd in het technisch reglement distributie gas.
4	tarieven voor overige dienstverlening aan de distributienetgebruiker op verzoek van de distributienetgebruiker	Het tarief is forfaitair, per één of meer stuks of in functie van de te verrichten prestatie.

6.2 Klantengroepen⁶⁷

Hieronder volgt de opdeling van de klantengroepen per activiteit.

6.2.1. Elektriciteitsdistributie

De klantengroepen bij distributie van elektriciteit zijn de volgende volgens Tabel 8:

Tabel 8 Klantengroepen elektriciteit

Klantengroep benaming	Omschrijving
Trans HS	Distributienetgebruikers rechtstreeks aangesloten op transformatoren tussen het hoogspanningsnet en het middenspanningsnet.
>26-36 kV	Distributienetgebruikers aangesloten op het netwerk met een nominale spanning groter dan 26 kV en tot en met 36 kV. ⁶⁸
26 – 1 kV	Distributienetgebruikers aangesloten op het netwerk met een nominale spanning tussen 26 en 1 kV.
Trans LS	Distributienetgebruikers rechtstreeks aangesloten op een transformator tussen het middenspanningsnet en het laagspanningsnetwerk.
LS	Distributienetgebruikers aangesloten op het laagspanningsnetwerk (het netwerk met een nominale spanning lager dan 1 kV) en niet behorend tot de klantengroep 'Prosumenten met terugdraaiende teller'
Prosumenten met terugdraaiende teller	Prosumenten van wie de aansluiting op het elektriciteitsdistributienet is uitgerust met een terugdraaiende teller.

Als een soort bijkomende klantengroep vermelden de distributienetbeheerders in hun rapporteringen ook de doorvoer van energie tussen de distributienetbeheerders onderling, met verdere onderverdeling volgens het spanningsniveau van de koppelpunten tussen de respectievelijke elektriciteitsdistributienetten waarlangs de doorvoer verloopt.

Binnen een klantengroep kan een distributienetbeheerder een onderscheid maken naar gelang het type van aansluiting ('type of connection') en het type voeding van de distributienetgebruiker op het distributienet.

6.2.2. Aardgasdistributie

De klantengroepen bij distributie van gas zijn de volgende volgens Tabel 9:

⁶⁷ Zoals gedefinieerd in art. 1.1.3, 74°/1 van het Energiedecreet.

⁶⁸ Overeenkomstig Beslissing van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt van 5 juli 2013 met betrekking tot wijziging van de beslissing van de VREG van 5 september 2002 (BESL-2002-14) door uitbreiding van de bevoegdheid van Intergem, Gaselwest, Imewo, Iveka, Sibelgas en Iverlek tot het beheer van het elektriciteitsdistributienet met een spanning tot en met 36 kilovolt (beslissing BESL-2013-10).

Tabel 9 Klantengroepen aardgas

Niet telegemeten distributienetgebruiker ⁶⁹				Telegemeten distributienetgebruikers		Doorvoer	
Jaarverbruik (kWh)				Jaarverbruik (kWh)		Lage druk	Midden-druk
0 – 5.000	5.001-150.000	150.001 – 1.000.000	>1.000.000	<10.000.000	>10.000.000		
Klantengroep benaming							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	LD	MD

6.3 Periodieke distributietarieven

6.3.1. Elektriciteitsdistributie

De tariefstructuur voor de periodieke distributietarieven voor elektriciteitsdistributie wordt weergegeven in Tabel 10 op volgende bladzijde.

⁶⁹ Inclusief slimme meters.

Tabel 10 Tariefstructuur distributie elektriciteit

Tariefstructuur activiteit distributie elektriciteit			
	Periodiek tarief	Toe te wijzen kosten	Tariefdragers ⁷⁰
1	het tarief voor het gebruik van het distributienet		
	het basistarief voor het gebruik van het distributienet (tarief voor onderschreven ⁷¹ en bijkomend vermogen)	netstudies, de algemene beheerskosten exclusief de kosten systeembeheer, de afschrijvingen inclusief de afschrijvingen van de meters, de financieringskosten, de onderhoudskosten en de vennootschapsbelasting.	Voor de piekgemeten klanten is dit tarief samengesteld uit <ul style="list-style-type: none"> - het door de netgebruiker afgenomen vermogen (kWh) en - de actieve energie afgenomen (kWh) door de netgebruiker en van de tariefperiode (normale uren en stille uren). Voor de niet-piekgemeten klanten is het tarief functie van <ul style="list-style-type: none"> - de actieve energie afgenomen (kWh) door een netgebruiker en - van de tariefperiode (normale uren, stille uren en exclusief nacht uren).
	het tarief voor het systeembeheer	het systeembeheer, de afschrijvingen en de financiering van de activa voor het beheer van het systeem	Het tarief is functie van de actieve energie geïnjecteerd of afgenomen (kWh) door een netgebruiker in het distributienet.
	het tarief voor de meet- en telactiviteit	de kosten van de activiteit van het meten, inbegrepen de verzameling, validatie en transmissie van de gemeten data	Het tarief bestaat uit een vaste term (EUR/jaar) in functie van de meetopstelling: continu gelezen meters (AMR), maandelijks opgenomen meters (MMR) of jaaropgenomen ⁷² meters (YMR). Het tarief is onafhankelijk van de energierichting (afname en injectie) en eveneens van toepassing voor productiemeters i.h.k.v. de toekenning van steuncertificaten ⁷³ .
2	het tarief openbare dienstverplichtingen	openbare dienstverplichtingen (sociale leverancier, SOLR ⁷⁴ , rationeel energiegebruik, openbare verlichting, gratis kWh, groenestroom- en warmtekrachtcertificaten)	Het tarief is functie van de actieve energie afgenomen (kWh) door een netgebruiker en desgevallend van de tariefperiode (normale uren, stille uren en exclusief nacht uren).
3	de tarieven voor de ondersteunende diensten		

⁷⁰ Idem voor klantengroep 'doorvoer' tussen netbeheerders, indien van toepassing.

⁷¹ Het onderschreven vermogen wordt bepaald op basis van een maximaal per kwartier gemeten vermogen zoals afgenomen gedurende de voorbije 12 maanden, inbegrepen de maand van facturatie.

⁷² De slimme meters uit de proefprojecten worden beschouwd als jaaropgenomen meters (zonder piekmetering).

⁷³ Omvat zowel de groenestroom- als warmtekrachtcertificaten. Meting door distributienetbeheerder conform het Energiebesluit.

⁷⁴ 'Supplier of last resort' voor niet-beschermd gedropte klanten.

	<p>het tarief voor de regeling van de spanning en van het reactief vermogen</p>	<p>de dienst van het reactief vermogen</p>	<p>De tarieven staan, wat betreft de overschrijding van reactieve energie ten opzichte van het forfaitair toegelaten gebruik, in functie van die overschrijding van de reactieve energie (kVarh).</p>
	<p>het tarief voor de compensatie van de netverliezen</p>	<p>de aankoopkosten voor het verlies aan energie tijdens de distributie</p>	<p>Dit tarief is functie van de actieve energie geïnjecteerd of afgenomen door een netgebruiker (kWh).</p>
	<p>het tarief voor het niet respecteren van een aanvaard programma</p>	<p>om de capaciteit, beschikbaarheid en stabiliteit van het net te herstellen</p>	<p>Niet van toepassing.</p>
4	<p>de toeslagen</p> <p>Deze toeslagen omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kosten van niet-gecapitaliseerde pensioenen (zie in par. 5.4). - De belastingen of andere bedragen die geheven worden door publieke overheden en die door de betrokken distributienetbeheerder verschuldigd zijn maar waarvan een derde de financiële last draagt. <p>Deze toeslagen blijven eveneens vermeld in de tariefstructuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de toeslagen of heffingen ter financiering van de openbare dienstverplichtingen; - de toeslagen ter dekking van de werkingskosten van de CREG; - de bijdragen ter dekking van de verloren kosten; - de rechtspersonenbelasting. 	<p>Overeenkomstig het tarief.</p>	<p>De toeslagen zijn functie van de actieve energie geïnjecteerd of afgenomen (kWh) door de distributienetgebruiker.</p>
5	<p>Het tarief in verband met het gebruik van het transmissienet</p>	<p>Kosten in verband met het gebruik van het transmissienet</p>	<p>Deze tarieven staan in functie van de tarieven van de transmissienetbeheerder aan de distributienetbeheerder en zijn gebaseerd op het door de netgebruiker afgenomen vermogen enerzijds en de actieve energie afgenomen door de netgebruiker anderzijds.</p>

6	Aanvullend capaciteitsstarief voor klantengroep prosumanten met terugdraaiende teller.	Het resterende en aan deze klantengroep (prosumanten met terugdraaiende teller) toegewezen gedeelte van al de hierboven vermelde kosten, met uitzondering van de kosten van de activiteit van het meten, inbegrepen de verzameling, validatie en transmissie van de gemeten data naar een nieuwe leverancier wanneer de distributienetgebruiker van leverancier verandert.	Het tarief is functie van het door de netgebruiker geïnstalleerd maximaal AC-vermogen (kVA) van de omvormer (bij PV-installaties) of de generator (bij andere installaties). Indien het maximaal AC-vermogen niet gekend is door de distributienetbeheerder in kVA dient het maximaal AC-vermogen uitgedrukt in kW te worden gehanteerd. Op de periodieke tarieflijst wordt dit tarief uitgedrukt in EUR/kW/jaar.
---	--	--	---

Zodra de distributienetbeheerder kennis krijgt van een nieuwe toeslag over zijn werkingsgebied, informeert hij de VREG hiervan. De VREG en de distributienetbeheerder overleggen teneinde de toeslag in de tarieven op te nemen.

De kosten voor de vennootschapsbelasting worden toegewezen aan het basistarief voor het gebruik van het distributienet. De gehanteerde tariefmethodologie, met een normatieve kapitaalkostenvergoeding als onderdeel van het toegelaten inkomen voor endogene kosten, impliceert dat deze vennootschapsbelasting wordt verwerkt in de berekening van deze kapitaalkostenvergoeding⁷⁵, met uitzondering van de fiscaal niet-aftrekbare afschrijvingen op de herwaarderingsmeerwaarden en de notionele intrestaf trek, en bijgevolg niet afzonderlijk als exogeen element kan behandeld worden.

6.3.1.1. Prosumanten

6.3.1.1.1. Afname

De elektriciteitsdistributienetbeheerder is verantwoordelijk voor de bepaling van de hoeveelheid actieve energie afgenomen per elektriciteitsdistributienetgebruiker op zijn net, overeenkomstig zijn taken o.a. in het Energiedecreet. Hij zal daartoe voor de hoeveelheid actieve energie afgenomen door een distributienetgebruiker zoals vermeld in Tabel 9 gebruik maken van metingen.

Elektriciteitsdistributienetgebruikers met een decentrale productie-eenheid met een maximaal AC-vermogen kleiner dan of gelijk aan 10 kVA (prosumanten) kunnen op eigen verzoek⁷⁶ beschikken over een toegangspunt op het distributienet met een meetinstallatie waarbij de van het distributienet afgenomen en de in het distributienet geïnjecteerde hoeveelheden elektrische energie (kWh) automatisch gecompenseerd worden. Het tarifaire gevolg hiervan is dat deze distributienetgebruikers niet meer bijdragen aan de distributienettarieven met tariefdragers hoeveelheid actieve energie (kWh) afgenomen volgens hun werkelijke hoeveelheid actief afgenomen energie van het elektriciteitsdistributienet.

De VREG stelt vast dat vele, zo niet alle, elektriciteitsdistributienetgebruikers met een decentrale productie-eenheid met een maximaal AC-vermogen kleiner dan of gelijk aan 10 kVA (de prosumanten) het verzoek hebben ingediend bij hun distributienetbeheerder. De distributienetbeheerder neemt daarop de gepaste acties naargelang het type meetinrichting die zich op dat ogenblik bij die gebruiker bevindt en zorgt er voor, in de verwerking van de meetgegevens, dat de gevraagde compensatie voor de netgebruiker automatisch wordt uitgevoerd. De distributienetbeheerders leggen redelijkerwijze op dat eenzelfde distributienetgebruiker minstens 12 maanden zijn verzoek moet aanhouden alvorens de situatie naar zijn oorspronkelijke toestand wordt hersteld. Na twaalf maanden kan de distributienetgebruiker terugkomen op zijn verzoek en de

⁷⁵ Zie bijlage 2 van de tariefmethodologie.

⁷⁶ Artikel V.2.4.2 Technisch Reglement Distributie Elektriciteit.

compensatie uitschakelen. Daarna is er opnieuw een wachttijd van twaalf maanden voor diezelfde distributienetgebruiker.

De meeste prosumënten beschikken vandaag over een traditionele meter, ook Ferrarimeter genoemd. Hier kan de distributienetbeheerder de teller voor afname fysisch laten terugdraaien om de door de decentrale productie-installatie geproduceerde elektriciteit in het distributienet geïnjecteerd in mindering te brengen. De technische realiteit van een terugdraaiende teller maakt het door de automatische compensatie van afgenomen en geïnjecteerde elektriciteit niet mogelijk om de hoeveelheid actieve energie afgenomen door deze prosumënten te meten.

De VREG stelt vast dat er heden een zeer beperkt aantal prosumënten is waarvoor compensatie wordt toegepast hoewel hun meetinrichting door hun distributienetbeheerder werd uitgerust met een elektronische, bidirectionele meter. Deze situatie is ontstaan omwille van het feit dat deze netgebruikers bij de introductie door de CREG van de netvergoeding voor kleine decentrale productie-installaties met ingang op 1 januari 2013, hadden gekozen voor een gescheiden meting, maar na de vernietiging van dit tarief⁷⁷ evenwel rechtmatig, overeenkomstig het Technisch Reglement, konden verzoeken te beschikken over een toegangspunt op het distributienet met een meetinstallatie waarbij de van het distributienet afgenomen en de in het distributienet geïnjecteerde hoeveelheden elektrische energie worden gecompenseerd. Om technisch-economische redenen kon een distributienetbeheerder kiezen voor een alternatieve werkwijze zonder de meter (opnieuw) te moeten vervangen. Met de introductie van het aanvullend capaciteitstarief voor prosumënten met een terugdraaiende teller werd aan deze netgebruikers de keuze voorgelegd om al dan niet opnieuw te kiezen voor een gescheiden meting. Voor de netgebruikers die hierbij voor compensatie hebben gekozen draait aldus de elektronische teller niet fysisch terug maar zorgt de distributienetbeheerder op een andere wijze ervoor dat de door de distributienetgebruiker verzochte compensatie wordt gerealiseerd.

6.3.1.1.1.1. Klantengroep ‘prosumënten met terugdraaiende teller’

De prosumënten die hun distributienetbeheerder overeenkomstig de mogelijkheid in het Technisch Reglement hebben verzocht om automatische compensatie van de door hun van het net afgenomen en op het net geïnjecteerde elektriciteit, beschouwt de VREG voor tarifaire doeleinden als een afzonderlijke klantengroep. De klantengroep heeft de naam ‘prosumënten met terugdraaiende teller’. De automatische compensatie van afgenomen en geïnjecteerde elektriciteit wordt overigens door het Energiedecreet als een van de parameters naar voor geschoven op basis waarvan een klantengroep zich kan onderscheiden van andere groepen van distributienetgebruikers⁷⁸.

Aanvullend capaciteitstarief

Aangezien de ‘prosumënten met terugdraaiende teller’ de periodieke nettarieven, met tariefdrager actieve hoeveelheid afgenomen energie, aan hun gecompenseerde afnamehoeveelheid betalen, is hun bijdrage niet evenredig met hun werkelijk gebruik van het net. In de mate dat de afname door de injectie wordt gecompenseerd, worden de eraan verbonden kosten verschoven naar de andere distributienetgebruikers op hetzelfde spanningsniveau wiens reële, bruto afname wel gemeten wordt.

Om een einde aan een discriminatoire toestand te stellen, waarbij een bepaalde groep van distributienetgebruikers periodieke tarieven betalen enkel op basis van de gecompenseerde afnamehoeveelheid (kWh) terwijl andere groepen van distributienetgebruikers volledig betalen op basis van hun werkelijke afname, heeft de VREG voor de eerste groep van distributienetgebruikers (klantengroep ‘prosumënten met terugdraaiende teller’) een uniform aanvullend capaciteitstarief ingevoerd. De VREG houdt daarbij rekening met de onmogelijkheid om de door de distributienetgebruikers veroorzaakte kosten van de distributienetbeheerder via hun gecompenseerde, gefactureerde hoeveelheid afname volledig te recupereren, precies omwille van hun rechtmatig verzoek om een automatische compensatie van afname met injectie. Er

⁷⁷ HvB Brussel 27 november 2013, nr. 2013/AR/26.

⁷⁸ Art. 1.1.3, 74°/1 van het Energiedecreet.

wordt binnen de klantengroep uitgegaan van een raming van de hoeveelheid gecompenseerde (niet-gemeten) van het distributienet afgenomen actieve energie (kWh), waarbij het tarief afhankelijk wordt gemaakt van het maximaal AC-vermogen van de decentrale productie-eenheid (kVA⁷⁹).

Door te voorzien in een aanvullend tarief voor de klantengroep 'prosumanten met terugdraaiende teller' wordt ervoor gezorgd dat via de omzetting van de toegewezen kosten d.m.v. de verdeelsleutels⁸⁰ en andere relevante parameters naar distributienettarieven, dit tarief de kosten voor de distributienetbeheerder m.b.t. de geraamde hoeveelheid gecompenseerde (niet-gemeten) van het distributienet afgenomen actieve energie (kWh) op redelijke wijze reflecteert.

De periodieke tarieven met de tariefdrager actieve hoeveelheid energie afgenomen (kWh) worden voor de prosumanten met terugdraaiende teller berekend op basis van hun netto-afname. Die netto-afname, d.i. het aantal kWh na compensatie, is het verschil tussen de werkelijke bruto-afname en de in het distributienet geïnjecteerde elektriciteit over de meetperiode en per tariefperiode maar waarvan het resultaat nooit lager mag zijn dan 0 kWh.

Detailberekening aanvullend capaciteitstarief

De elektriciteitsdistributienetbeheerders hanteren voor de reguleringsperiode 2017-2020 dezelfde berekeningswijze voor de bepaling van de hoogte van het aanvullend capaciteitstarief als gehanteerd voor de reguleringsperiode 2015-2016.

Voor de bepaling van het aanvullend capaciteitstarief voor prosumanten met terugdraaiende teller, wordt per distributienetbeheerder vertrokken van de beste raming van het gemiddelde verbruik (zowel tijdens de normale uren als de stille uren) van die netgebruikers die PV-installaties hebben, op het moment dat ze nog geen PV-installaties hadden geïnstalleerd, afgeleid uit de gegevens van de distributienetbeheerder.

Vervolgens houdt de distributienetbeheerder per netgebied rekening met het gemiddeld geïnstalleerd vermogen van alle decentrale productie-eenheden aangesloten via toegangspunten van prosumanten met terugdraaiende teller per 31 december 2015.

De globale gelijktijdigheid tussen productie en verbruik wordt bepaald op 28%, gebaseerd op de externe studie "Batterijopslag bij net-interactieve systemen", door Prof. Dr. Ir. Jan Desmet, Universiteit Gent, onderzoeksgroep Lemcko.

Het aantal uren of de benutting van de installatie wordt bepaald op 900.

De netto afgenomen (en dus gemeten) kWh door deze netgebruikers, worden mee opgenomen bij de kWh voor de bepaling van de periodieke nettarieven afname, per kWh actieve energie afgenomen, voor de op hetzelfde spanningsniveau aangesloten netgebruikers wiens reële, bruto-afname wel gemeten wordt. Deze tarieven zijn vervolgens ook van toepassing op de prosumanten met terugdraaiende teller aangesloten op dat spanningsniveau, voor wat betreft hun netto-afname kWh.

Dit betekent dat de toe te wijzen kosten aan het aanvullend capaciteitstarief voor de klantengroep prosumanten met terugdraaiende teller, alleen betrekking zullen hebben op het resterende en aan deze klantengroep toegewezen gedeelte van de kosten op basis van het aantal kWh gecompenseerde (niet-gemeten) afname van deze klantengroep zoals geraamd op basis van de hierboven aangegeven parameters, met uitzondering van de kosten van de activiteit van het meten, inbegrepen de verzameling, validatie en transmissie van de gemeten data naar een nieuwe leverancier wanneer de distributienetgebruiker van leverancier verandert, omdat deze worden aangerekend als een vast bedrag per jaar per toegangspunt onafhankelijk van de hoeveelheid afgenomen energie (volgens Tabel 10 Tariefstructuur distributie elektriciteit).

⁷⁹ Indien het maximaal AC-vermogen niet gekend is door de distributienetbeheerder in kVA dient het maximaal AC-vermogen uitgedrukt in kW te worden gehanteerd.

⁸⁰ Par. 5.10.1 van deze tariefmethodologie.

Bij de berekening van het aanvullend capaciteitstarief, zullen ook de kosten voor transport m.b.t. deze geraamde gecompenseerde (niet-gemeten) kWh afname voor deze prosumenten, worden opgenomen.

Gezien er een beperkt aantal decentrale productie installaties (met een maximaal AC-vermogen ≤ 10 kVA en terugdraaiende teller) zijn via andere technologieën dan PV, en hiervoor nog zeer weinig gegevens beschikbaar zijn, wordt hetzelfde aanvullende capaciteitstarief toegepast als voor de PV-installaties (met een maximaal AC-vermogen ≤ 10 kVA en terugdraaiende teller). Het behoort bovendien tot het beoordelingsvermogen van de prosumant om al dan niet te verzoeken te beschikken over een toegangspunt op het distributienet met een meetinstallatie waarbij de van het distributienet afgenomen en de in het distributienet geïnjecteerde hoeveelheden elektrische energie (kWh) automatisch gecompenseerd worden.

[

6.3.1.1.1.2. Prosumenten met digitale meter

De digitale meter is geen terugdraaiende teller. Wanneer een prosumant zelf stroom produceert en deze in het distributienet injecteert, dan wordt die injectie in zijn digitale meter afzonderlijk gemeten zonder dat dit invloed heeft op de telling van zijn hoeveelheid van het net afgenomen energie. De energiehoeveelheden (kWh) afname en injectie worden apart (bruto) geregistreerd.

Echter, om bij het begin van de uitrol van de digitale meter de efficiënte werking van de marktprocessen niet in het gedrang te brengen, zal de distributienetbeheerder elke prosumant met een digitale meter tot en met het einde van de huidige reguleringsperiode voor wat betreft de aanrekening van de distributienettarieven behandelen alsof hij beschikt over een terugdraaiende teller, dus met compensatie van zijn energiehoeveelheid afname door zijn energiehoeveelheid injectie. Hij wordt ingedeeld bij de klantengroep 'prosumenten met terugdraaiende teller', waarop het aanvullend capaciteitstarief, publiek beter gekend als prosumententarief, van toepassing is.

Er is geen afrekening qua nettarieven bij de vervanging van een terugdraaiende teller bij een prosumant door een digitale meter.

Elke prosumant met digitale meter kan aan zijn distributienetbeheerder vragen om overgeschakeld te worden op een aanrekening van de distributienettarieven volgens de bruto energiemeting in de digitale meter. De aanvraag is onherroepelijk en wordt geregistreerd door de distributienetbeheerder. Om de efficiënte werking van de marktprocessen niet in het gedrang te brengen, gebeurt de omschakeling bij de eerstvolgende meteropname na de aanvraag bij de distributienetbeheerder.

De hierboven vermelde bepalingen zijn niet van toepassing op de distributienetgebruiker die behoort tot de beperkte historische groep met bidirectionele meter waarvan sprake in par. 6.3.1.1.1. en waarvoor geen compensatie wordt toegepast door zijn distributienetbeheerder voor wat betreft de aanrekening van de distributienettarieven.

Samengevat:

Voor de prosumant waar de terugdraaiende teller wordt vervangen door een digitale meter, betekent dit:

Prosumant vraagt brutometing na/bij plaatsing digitale meter?	Jaar waarin de terugdraaiende teller wordt vervangen door een digitale meter.		
	2019	2020	2021
Geen verzoek.	Aanrekening kWh-nettarieven o.b.v. compensatie en met prosumententarief.		[Volgens volgende tariefmethodologie.]
Wel verzoek.	De eerste afrekening met de digitale meter die volgt op het verzoek is nog o.b.v. compensatie en met prosumententarief, nadien aanrekening kWh-nettarieven o.b.v. brutometing.		

Bij bv. nieuwbouw, waar de netgebruiker al een digitale meter heeft wanneer hij prosumant wordt, betekent dit:

Prosumant vraagt brutometing?	Jaar waarin de distributienetgebruiker die al een digitale meter heeft, prosumant wordt.		
	2019	2020	2021
Geen verzoek.	Aanrekening kWh-nettarieven o.b.v. compensatie en met prosumententarief.		[Volgens volgende tariefmethodologie.]
Wel verzoek.	De eerste afrekening met de digitale meter die volgt op het verzoek is nog o.b.v. compensatie en met prosumententarief, nadien aanrekening kWh-nettarieven o.b.v. brutometing.		

⁸¹

6.3.1.1.2. Injectie

Aan de prosumanten wordt geen injectietarief aangerekend omdat ze geen gebruik maken van een afzonderlijk toegangspunt voor injectie. Ze hebben een contract gesloten met een toegangshouder voor afname van elektrische energie. De technische realiteit is dat zij langs hun aansluiting zowel elektriciteit kunnen afnemen van, als injecteren op het net. Vanuit historisch perspectief werd hen nooit verplicht een afzonderlijke meetinstallatie te plaatsen ter registratie van de hoeveelheid geïnjecteerde energie. Door de mogelijkheid tot verzoek tot compensatie in het Technisch Reglement en het succes daarvan, zou dergelijke verplichting (bij niet-verzoek) ook weinig of niets opbrengen. De VREG erkent ook dat de energie die prosumanten te veel hebben opgewekt, wordt gebruikt om de netverliezen van de distributienetbeheerder te compenseren. Zij ontvangen voor die energie geen vergoeding. De distributienetbeheerders hebben minder netverliezen te compenseren, waardoor de kosten voor netverliezen dalen en bijgevolg de periodieke distributienettarieven. De VREG veronderstelt dat de kosten en de baten van de kleinschalige netto-injecties door prosumanten elkaar ongeveer in evenwicht houden en ziet geen gegronde economische reden om een bijzonder injectietarief voor prosumanten, laat staan voor prosumanten met terugdraaiende teller, in te voeren.

6.3.2. Aardgasdistributie

⁸¹ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 21 juni 2019.

De tariefstructuur voor de periodieke distribietarieven voor aardgasdistributie wordt weergegeven in Tabel 11.

Tabel 11 Tariefstructuur distributie aardgas

Tariefstructuur activiteit distributie aardgas			
	Periodiek tarief	Toe te wijzen kosten	Tariefdragers
1	het tarief voor het gebruik van het distributienet (basisdiensten)		
	het basistarief voor overbrenging met het net	de netstudies, de algemene beheerskosten exclusief de kosten systeembeheer, de afschrijvingen inclusief de afschrijvingen van de meters, de financieringskosten, de onderhoudskosten en de vennootschapsbelasting	Het tarief bestaat voor niet-telegemeten distributienetgebruikers ⁸² uit <ul style="list-style-type: none"> - een vaste term (EUR/jaar) en - een proportionele term in functie van de afgenomen energie (EUR/kWh). Het tarief bestaat voor telegemeten distributienetgebruikers (AMR) uit <ul style="list-style-type: none"> - een proportionele term in functie van de afgenomen energie (EUR/kWh) en - een term in functie van de afgenomen uurcapaciteit (EUR/max.cap.).
	het tarief voor het systeembeheer	het systeembeheer, de afschrijvingen en de financiering van de activa voor het beheer van het systeem	Niet van toepassing.
	het tarief ter vergoeding van het ter beschikking stellen van toestellen voor het meten, tellen en opnemen	de kosten van de activiteit van het meten, inbegrepen de verzameling, validatie en transmissie van de gemeten data naar een nieuwe leverancier wanneer de distributienetgebruiker van leverancier verandert	Het tarief bestaat uit een vaste term (EUR/jaar) in functie van de meetopstelling: continu gelezen meters (AMR), maandelijks opgenomen meters (MMR) of jaaropgenomen meters (YMR) ⁸³ .
2	het tarief openbare dienstverplichtingen	kosten openbare dienstverplichtingen	Het tarief is functie van de energie afgenomen (kWh) door een netgebruiker.
3	de complementaire en supplementaire diensten		
	Het tarief voor de complementaire diensten omvat de dienst van de ontspanning bij de distributienetgebruikers.	de dienst van de ontspanning bij de distributienetgebruikers	Niet van toepassing.

⁸² De slimme meters uit de proefprojecten worden beschouwd als jaaropgenomen meters (zonder piekmeting).

⁸³ Ibid.

	De tarieven voor de supplementaire diensten.		Niet van toepassing.
4	<p>de belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies</p> <p>Deze omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kosten van niet-gekapitaliseerde pensioenen (zie in par. 5.4). - De belastingen of andere bedragen die geheven worden door publieke overheden en die door de betrokken distributienetbeheerder verschuldigd zijn maar waarvan een derde de financiële last draagt. <p>Deze blijven bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de toeslagen of heffingen ter financiering van de openbare dienstverplichtingen; - de toeslagen ter dekking van de werkingskosten van de CREG; - de bijdragen ter dekking van de verloren kosten; - de rechtspersonenbelasting. 	Overeenkomstig het tarief.	De toeslagen zijn functie van de energie afgenomen (kWh) door de netgebruiker.

Zodra de distributienetbeheerder kennis krijgt van een nieuwe toeslag over zijn werkingsgebied, informeert hij de VREG hiervan. De VREG en de distributienetbeheerder overleggen teneinde de toeslag in de tarieven op te nemen.

De kosten voor een vennootschapsbelasting worden toegewezen aan het basistarief voor overbrenging met het net. De gehanteerde tariefmethodologie, met een normatieve kapitaalkostenvergoeding als onderdeel van het toegelaten inkomen voor endogene kosten, impliceert dat deze vennootschapsbelasting wordt verwerkt in de berekening van deze kapitaalkostenvergoeding⁸⁴, met uitzondering van de fiscaal niet-aftekbare afschrijvingen op de herwaarderingsmeerwaarden en de notionele intrestaftrek, en niet afzonderlijk als exogeen element kan behandeld worden.

⁸⁴ Zie bijlage 2 van de tariefmethodologie.

7 Regulatorische boekhoudkundige voorschriften

In het kader van de tariefmethode heeft de VREG behoefte aan correctheid en uniformiteit in de financiële verslaggeving door de distributienetbeheerders. Daartoe heeft de regulator een set van voorschriften opgesteld die de distributienetbeheerders dienen toe te passen bij het invullen van de rapporteringsmodellen.

7.1 Juridisch kader

Op grond van art. 13.1.2 van het Energiedecreet heeft de VREG de bevoegdheid om gegevens en inlichtingen op te vragen bij de distributienetbeheerders, die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken. Voor de uitvoering van de regulerende taak betreffende de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas (art. 3.1.3, 2° van het Energiedecreet), heeft de VREG behoefte aan gegevens en inlichtingen van de distributienetbeheerders.

7.2 Reikwijdte regulatorische boekhoudkundige voorschriften

De in deze regulatorische boekhoudkundige voorschriften vastgelegde bepalingen hebben betrekking op alle financiële en overige gegevens die nodig zijn om de wettelijke taken en bevoegdheden die de VREG heeft ten aanzien van de distributienetbeheerders te kunnen uitvoeren.

Bovendien betreffen deze regulatorische boekhoudkundige voorschriften een standaard voor financiële verslaggeving.

Indien bepaalde van deze voorschriften niet eenduidig door de distributienetbeheerder kunnen geïnterpreteerd worden, dient deze de VREG hiervan op de hoogte te brengen. Hieruit kunnen eventuele wijzigingen aan de regulatorische boekhoudkundige voorschriften voortvloeien die dan ook, indien van toepassing, voor de volledige sector zullen toegepast worden.

7.3 Rapport van feitelijke bevindingen door commissaris

De gegevens en inlichtingen die door de distributienetbeheerder in het rapporteringsmodel voor de exogene kosten (alleen wanneer ex-post), het rapporteringsmodel voor de endogene kosten, het rapporteringsmodel m.b.t. het saldo vennootschapsbelasting (alleen wanneer ex-post) en het rapporteringsmodel voor de endogene kosten bij de aanvraag van een eventueel voorschot worden opgenomen, dienen te worden gecontroleerd door de commissaris van de distributienetbeheerder en dit op basis van de met de betrokken partijen overeengekomen specifieke werkzaamheden. Hierbij dient de commissaris een rapport van feitelijke bevindingen op te leveren omtrent deze rapporteringsmodellen. Voor meer detail verwijzen we naar de auditinstructie in paragraaf 10.1.

7.4 Aanpassing van de regulatorische boekhoudkundige voorschriften

Voortschrijdend inzicht en evaluatie van de werkbaarheid van de regulatorische boekhoudkundige voorschriften kunnen aanleiding geven tot wijzigingen in deze voorschriften. Verder kunnen ook wetswijzigingen en/of aanpassingen in de tariefmethodologie aanleiding geven tot wijzigingen.

7.5 Algemene bepalingen

Deze regulatoire voorschriften m.b.t. de boekhouding zijn van toepassing voor de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders in het kader van hun rapporteringsplicht aan de VREG ter controle en vaststelling van hun toegelaten inkomen en de hieruit voortvloeiende distributienettarieven. De distributienetbeheerder voert zijn boekhouding uiteraard in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel voor de jaarrekeningen van de vennootschappen.

De distributienetbeheerder voert in voorkomend geval een afzonderlijke boekhouding voor zijn distributienetactiviteiten en voor zijn andere activiteiten, zoals hij zou doen indien deze activiteiten door verschillende bedrijven werden uitgevoerd. Deze interne boekhouding bevat per activiteit een balans en een resultatenrekening, die aansluit met de grootboekrekeningen. Hierbij moet er een duidelijke afbakening zijn tussen de gegevens in de gereguleerde activiteit 'electriciteit', de gegevens in de gereguleerde activiteit 'gas' en de gegevens in de niet-gereguleerde activiteiten. Voorts houdt dit ook in dat er geen activering kan plaatsvinden van soortgelijke uitgaven die in eerdere jaren door de distributienetbeheerder als kosten werden opgenomen in het rapporteringsmodel.

Deze bepalingen gelden eveneens voor de werkmaatschappijen waarvan de distributienetbeheerders onderdeel uitmaken. De werkmaatschappijen maken daartoe in hun boekhouding een bijkomende onderverdeling van de boekhoudkundige registraties per distributienetbeheerder per activiteit.

De boekhouding van de distributienetbeheerder dient een oprecht en getrouw beeld van zijn financiële situatie te geven. De distributienetbeheerder volgt daartoe alle noodzakelijke principes in zijn boekhouding voor de gereguleerde activiteiten zoals o.a.:

- Het principe van de bedrijfscontinuïteit: Waarderingen worden opgesteld in de veronderstelling dat het bedrijf zijn verplichtingen zal nakomen⁸⁵.
- De distributienetbeheerder hanteert gelijkblijvende methodes van registratie en waardering⁸⁶. Om bedrijfseconomische redenen, met akkoord van de commissaris en expliciete vermelding aan de VREG, kan van het principe van bestendigheid afgeweken worden.
- Voorzichtigheidsprincipe: Bij de waardering van een bepaald actief of goed, dient de distributienetbeheerder, indien er meerdere bronnen voor waardebeoordeling beschikbaar zijn, eerder de meer pessimistische benadering te volgen⁸⁷.
- Overeenstemmingsprincipe: De kosten en opbrengsten worden opgenomen in de rapportering voor een bepaalde periode voor zover de transactie die aan de basis ligt op diezelfde periode een effect heeft gehad (m.a.w. geen kasboekhouding)⁸⁸.
- Realisatiebeginsel: Transacties worden geboekt van zodra ze zich voordoen en de geldelijke weerslag ervan zeker is, ook al is het geld nog niet ontvangen of betaald⁸⁹.
- Niet-compensatie: Tegengestelde transacties met dezelfde partij worden niet gecompenseerd maar worden elk als afzonderlijke verrichting geboekt⁹⁰.
- Objectiviteit: Er wordt gebruik gemaakt van objectieve en neutrale waarderingsmethoden. We verwijzen hierbij naar de concepten/vereisten van het Koninklijk Besluit tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen inzake waarderingsregels (K.B. W.Venn.)⁹¹.

7.6 Nominale waarden

⁸⁵ Art. 28, §1, Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen (hierna K.B. W.Venn.)

⁸⁶ Art. 30, K.B. W.Venn.

⁸⁷ Art. 32, K.B. W.Venn.

⁸⁸ Art. 33, K.B. W.Venn.

⁸⁹ Art. 33, K.B. W.Venn.

⁹⁰ Art. 25, K.B. W.Venn.

⁹¹ Hoofdstuk II, K.B. W.Venn.

De waarden die door de distributienetbeheerders in de rapporteringsmodellen worden opgenomen, dienen op nominale basis te worden gewaardeerd, m.a.w. zonder correctie voor in- en deflatie. Op die manier kan de VREG het toegelaten inkomen voor elke distributienetbeheerder op uniforme wijze bepalen. Hierbij bepaalt de VREG de geactualiseerde waarde van deze nominale waarden door deze waarden te corrigeren voor in- en deflatie. Deze correcties worden dan ook uitsluitend door de VREG uitgevoerd.

7.7 Interne verrekenprijzen

Indien een distributienetbeheerder goederen of diensten van een werkmaatschappij verwerft, dient hun respectievelijke waarde in de rapporteringsmodellen te zijn opgenomen op basis van marktconforme prijzen, tarieven en voorwaarden. De verwerving van een goed of dienst van een groepsmaatschappij wordt geacht marktconform te zijn in het geval:

- De distributienetbeheerder deze heeft verworven tegen dezelfde of vergelijkbare prijzen, tarieven en voorwaarden als deze die gehanteerd zijn voor andere groepsmaatschappijen en
- er een causaal verband kan worden teruggevonden tussen de omvang van de interne verrekeningen door de groepsmaatschappij en de mate waarin de distributienetbeheerder de respectievelijke goederen en diensten van de groepsmaatschappij heeft afgenomen en
- de prijzen en tarieven die hiervoor worden aangerekend gebaseerd zijn op de werkelijk daaraan toe te rekenen kosten, eventueel verhoogd met een marge die in het handelsverkeer gebruikelijk is voor desbetreffende goederen of diensten.

7.8 Gereguleerde vaste activa

De distributienetbeheerder dient de volgende afschrijvingspercentages zoals vermeld in Tabel 12 te hanteren voor de afschrijving van de historische aanschaffingswaarde van de gereguleerde vaste activa, zonder rekening te houden met enige restwaarde. De afschrijvingen worden "pro rata temporis" berekend voor het jaar waarin een gereguleerd vast actief in gebruik wordt genomen.

Tabel 12 Afschrijvingspercentages

AFSCHRIJVINGSPERCENTAGES (%)	
<i>Immateriële vaste activa (excl. goodwill)</i>	
Kosten onderzoek en ontwikkeling	20% (5 jaar)
Concessies, octrooien, licenties, knowhow, merken en soortgelijke rechten	20% (5 jaar)
Vooruitbetalingen	0%
<i>Materiële vaste activa - elektriciteit</i>	
Terreinen	0%
Industriële gebouwen	3% (33 jaar)
Administratieve gebouwen	2% (50 jaar)
Kabels	2% (50 jaar)
Lijnen	2% (50 jaar)
Posten en cabines	3% (33 jaar)
Hergebruikte uitrusting cabines	6,67% (15 jaar)
Aansluitingen	3% (33 jaar)
Meetapparatuur	3% (33 jaar)
Teletransmissie en optische vezels	10% (10 jaar)
Gereedschap en meubilair	10% (10 jaar)
Rollend materieel	20% (5 jaar)
CAB, telebediening, uitrusting dispatching	10% (10 jaar)
Labo uitrusting	10% (10 jaar)
Administratieve uitrusting (informatica en kantoor)	33% (3 jaar)
Telegelezen meters	10% (10 jaar)
[Digitale meters	6,67% (15 jaar)] ⁹²
Budgetmeters	10% (10 jaar)
WKK installaties	10% (10 jaar)
Unieke operator	10% (10 jaar)
Project slimme netten	20% (5 jaar)
Project clearing house	20% (5 jaar)
Project slimme meters	20% (5 jaar)
Oplaadpunten voor elektrische voertuigen ⁹³	20% (5 jaar)
Activa in aanbouw	0%
<i>Materiële vaste activa - gas</i>	
Terreinen	0%
Industriële gebouwen	3% (33 jaar)

⁹² Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

⁹³ De activawaarde bevat alle investeringen, inclusief de aansluiting op het elektriciteitsdistributienet, voor het plaatsen van een operationeel oplaadpunt. Hierbij kan bijvoorbeeld een laadpaal één of meerdere oplaadpunten bevatten waarbij de activawaarde van deze laadpaal over deze oplaadpunten dient te worden gespreid.

Administratieve gebouwen	2% (50 jaar)
Leidingen	2% (50 jaar)
Cabines/Stations	3% (33 jaar)
Hergebruikte uitrusting cabines	6,67% (15 jaar)
Aansluitingen	3% (33 jaar)
Meetapparatuur	3% (33 jaar)
Teletransmissie en optische vezels	10% (10 jaar)
[Digitale meters	6,67% (15 jaar)] ⁹⁴
Gereedschap en meubilair	10% (10 jaar)
Rollend materieel	20% (5 jaar)
CAB, telebediening, uitrusting dispatching	10% (10 jaar)
Labo uitrusting	10% (10 jaar)
Administratieve uitrusting (informatica en kantoor)	33% (3 jaar)
Telegelezen meters	10% (10 jaar)
Budgetmeters	10% (10 jaar)
Unieke operator	10% (10 jaar)
Project slimme meters	20% (5 jaar)
Activa in aanbouw	0%

Per 31 december 2001 bedraagt de initiële waarde (iRAB) van het gereguleerd actief (RAB) voor elke elektriciteitsdistributienetbeheerder de in Tabel 13 weergegeven waarde. Ook voor de aardgasdistributienetbeheerders wordt in Tabel 13 de initiële waarde (iRAB) van het gereguleerd actief (RAB) weergegeven en dit per 31 december 2002.

Tabel 13 iRAB waarden per distributienetbeheerder (EUR)

Distributienetbeheerder	Activiteit	
	Elektriciteit iRAB op 31 december 2001	Aardgas iRAB op 31 december 2002
Gaselwest (Wallonië en Vlaanderen)	755.421.259,89	400.423.451,86
Iverlek	569.286.078,80	394.843.826,85
Iveka	443.088.918,11	306.796.862,10
Imewo	575.679.886,33	405.414.683,98
Imea	274.811.647,55	187.085.698,93
Sibelgas	93.896.904,07	64.995.792,32
Intergem	319.904.974,20	202.069.413,59
InterEnergia	656.885.700,00	211.725.820,00
IVEG	85.073.392,00	63.439.757,00
GHA	28.809.914,75	n.v.t.
AGEM	5.842.408,03	n.v.t.
Infrax West	164.628.777,00	67.881.162,00
PBE (Wallonië en Vlaanderen)	129.015.827,00	n.v.t.
Intermosane (Wallonië en Vlaanderen)	211.260.579,15	n.v.t.

Eind 2010 werd door de CREG een definitief akkoord bereikt met de distributienetbeheerders, die Infrax als exploitatiemaatschappij hebben, omtrent de waarde van de RAB. Ook met AGEM en GHA werd in 2011 een akkoord bereikt over de waarde van de RAB. De netten van AGEM en GHA werden overgenomen door IVEG,

⁹⁴ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

respectievelijk op 1 januari 2012 en 1 juli 2011, waardoor beide netbeheerders ophielden te bestaan. In Tabel 14 wordt een overzicht gegeven van deze bijkomende RAB-waarden voor de distributienetbeheerders die Infrax als exploitatiemaatschappij hebben:

Tabel 14 Bijkomende RAB-waarden voor distributienetbeheerders die Infrax als exploitatiemaatschappij hebben (EUR)

Distributienetbeheerder	Activiteit	
	Elektriciteit	Aardgas
InterEnergia	-15.262.280	47.003.980
IVEG	4.907.597	9.038.565
GHA	15.214.904	n.v.t.
AGEM	7.089.343	n.v.t.
Infrax West	7.997.418	19.290.197
PBE (Wallonië en Vlaanderen)	17.672.477	n.v.t.

Hiernaast werd in het verleden door de CREG een éénmalige meerwaarde op basis van de historische indexatie⁹⁵ goedgekeurd, alsook een meerwaarde op basis van de initiële waarde van het gereguleerd actief (iRAB).

De beide vernoemde meerwaarden (n.a.v. historische indexatie en iRAB) worden jaarlijks afgeschreven volgens een ritme dat verondersteld wordt een weergave te zijn van de gemiddelde jaarlijkse desinvesteringen. Hierbij werd in de tarieven-KB's 2008 bepaald dat de meerwaarde werd afgeboekt en in de kosten werd opgenomen à rato van 2% per jaar in de eerste reguleringsperiode (2009-2012). Na afloop van het derde jaar van elke reguleringsperiode werd het voortschrijdend gemiddelde van de buitendienststellingen over de voorbije 4 jaren bepaald en dit voortschrijdend gemiddelde werd vervolgens toegepast in de eerstvolgende reguleringsperiode. Het was dus de bedoeling om het percentage van 2% steeds te verfijnen op basis van de werkelijk vastgestelde buitendienststellingen bij de distributienetbeheerders. Om die reden was er een uitdrukkelijke attestering van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de gebruikte methodiek en daadwerkelijke naleving ervan inzake buitendienstgestelde materiële vaste activa noodzakelijk. Ook voor de reguleringsperiode 2017-2020 worden deze meerwaarden afgeboekt en in kosten genomen à rato van 2% per jaar. Boven zal de VREG de voornoemde attestering jaarlijks blijven vragen teneinde toe te laten om voor elke reguleringsperiode het toegepaste afboekingspercentage te verifiëren en de kwaliteit van de methodiek inzake buitendienststellingen te blijven garanderen.

Ingeval de rechten op de gereguleerde materiële vaste activa wijzigen, ingevolge een transactie, wordt de waarde van het gereguleerd actief, zowel voor de door de in het verleden door de CREG goedgekeurde historische aanschaffingswaarde als de meerwaarde die op het moment van de transactie bij de afstand doende distributienetbeheerder onder de gereguleerde activiteiten voorkomt, overgenomen als de waarde van het gereguleerd actief binnen de respectievelijke gereguleerde activiteiten bij de verkrijgende vennootschap.

Bij een door de regulator toegelaten opwaartse herziening van de RAB meerwaarden in een bepaald boekjaar zal, indien dit boekjaar deel uitmaakt van de beschouwde referentieperiode ter bepaling van de trend van de sectorkosten, deze door de regulator toegelaten opwaartse herziening en de hiermee gepaard gaande afschrijvingen ook worden overgenomen in de jaren die aan dit boekjaar voorafgaan en eveneens deel uitmaken van deze beschouwde referentieperiode. Deze methodiek wordt toegepast teneinde te vermijden

⁹⁵ In het verleden was er een jaarlijkse indexatie van de waarde van de gereguleerde vaste activa. Deze praktijk werd beëindigd en onder toezicht van de CREG werd nadien een éénmalige herwaarderingsmeerwaarde aan deze activa toegekend.

dat louter een door de regulator toegelaten opwaartse herziening van de RAB meerwaarden in de loop van een referentieperiode ervoor zou zorgen dat de sectorkosten in deze periode een stijgende trend ondergaan.

Activering en afschrijving van oprichtingskosten en goodwill wordt door de VREG uitgesloten (par. 5.3.1).

Na overleg van de distributienetbeheerders met de VREG en rekening houdend met specifieke projecten kunnen andere activaklassen en afschrijvingspercentages worden goedgekeurd.

7.9 Kosten en opbrengsten

De distributienetbeheerder rapporteert de kosten en opbrengsten elk afzonderlijk en bruto, m.a.w. zonder compensatie⁹⁶. Dit laat de VREG toe per rubriek de nettokosten te berekenen.

Inzake de federale bijdrage elektriciteit dient het jaarlijks saldo, voortvloeiende uit het verschil tussen de betreffende kosten en opbrengsten, integraal op een balansrekening worden geboekt en aldus niet in de resultatenrekening. Afhankelijk van het saldo wordt de federale bijdrage elektriciteit op de actiefzijde of de passiefzijde van de balans geboekt in afwachting van een beslissing inzake de saldi m.b.t. federale bijdrage elektriciteit door de bevoegde reguleringsinstantie.

Het saldo m.b.t. de in opdracht van de distributienetbeheerder geïnstalleerde oplaadpunten voor elektrische voertuigen, zoals gespecificeerd in par. 5.6.2.11, dient eveneens worden afgezonderd buiten de resultatenrekening in een 'saldo m.b.t. oplaadpunten voor elektrische voertuigen' en overgezet naar de overlopende rekeningen op de balans. Dit gebeurt per initieel installatiejaar gedurende elf opeenvolgende jaren, het initieel installatiejaar mee in beschouwing nemende. Voor de oplaadpunten initieel geplaatst in 2016 gebeurt dit aldus voor de jaren 2016 t.e.m. 2026. Voor het laatste installatiejaar 2020 gebeurt dit t.e.m. 2030. In de eerste 10 jaar ($j+10$) na de initiële installatie van de elektrische oplaadpunten in opdracht van de distributienetbeheerder in het jaar j , dient de distributienetbeheerder jaarlijks de betreffende kosten en opbrengsten te compenseren aan de hand van het jaarlijks saldo inzake oplaadpunten voor elektrische voertuigen en dit per jaar van initiële installatie. Deze correctie wordt voorzien in het jaarlijkse ex-post rapporteringsmodel endogene kosten (par. 10.6). De kosten en opbrengsten ontstaan vanaf 1 januari van het jaar $j+11$ en verbonden aan de oplaadpunten, in opdracht van een distributienetbeheerder initieel geïnstalleerd in het jaar j , worden zonder compensatie van hun jaarlijks saldo opgenomen in de rapportering van de endogene kosten.

7.10 Waarderingsregels

In het geval een distributienetbeheerder wijzigingen in zijn waarderingsregels wenst aan te brengen, dient hij deze eerst aan de VREG voor te leggen vooraleer ze effectief kunnen worden doorgevoerd.

Een wijziging in de waarderingsregels kan een impact hebben bij de bepaling van de toegestane inkomens en de VREG dient hiervan op de hoogte te zijn (par. 10.7).

---

⁹⁶ De in rekening te brengen kosten en opbrengsten zijn de werkelijke kosten/opbrengsten die hun oorsprong vinden in het beschouwde kalenderjaar. Omwille van de saldi binnen de tariefmethodologie worden kosten/opbrengsten in de boekhouding overgeboekt van de resultatenrekening naar de balans en omgekeerd (de regulatoire rekeningen). Hierdoor geeft de resultatenrekening dus geen weerspiegeling van de werkelijke kosten/opbrengsten die in het desbetreffende boekjaar gemaakt werden. Om die reden dienen i.h.k.v. de rapportering aan de VREG de waarden in de boekhouding te worden gecorrigeerd met deze respectievelijke overboekingen en terugnames tussen de resultatenrekening en de balans en op die manier de werkelijke kosten/opbrengsten van het boekjaar te rapporteren.

8 Rapportering door distributienetbeheerders en commissaris

8.1 Procedure reguleringsperiode 2017-2020

De hieronder in Tabel 15 vermelde rapporteringsmodellen met bijhorende invul- en auditinstructie (par. 10.1) maken integraal deel uit van deze tariefmethodologie. De tabel vermeldt de timing m.b.t. de indiening van de verschillende rapporteringsmodellen.

Tabel 15 Jaarlijkse rapporteringen m.b.t. de tariefmethodologie

In te dienen ten laatste op	het rapport	door elke	met rapport van feitelijke bevindingen door commissaris bijgevoegd
1 juli 2018 1 juli 2019 1 juli 2020 1 juli 2021	Ex-post rapportering m.b.t. voorgaand boekjaar: Rapporteringsmodel endogene kosten (bijlage 5 en bijlage 6 van de tariefmethodologie)	Distributienetbeheerder	Ja
	Ex-post rapportering m.b.t. voorgaand boekjaar: Rapporteringsmodel exogene kosten (realiteit) (bijlage 4 van de tariefmethodologie)		
	Ex-post rapportering m.b.t. voorgaand boekjaar : Rapporteringsmodel m.b.t. saldo vennootschapsbelasting (realiteit) (bijlage 9 van de tariefmethodologie)		
1 sept. 2016 1 sept. 2017 1 sept. 2018 1 sept. 2019	Ex-ante rapportering m.b.t. volgend boekjaar: Rapporteringsmodel exogene kosten (budgetvoorstel) (bijlage 4 van de tariefmethodologie)	Distributienetbeheerder	Nee
	Ex-ante rapportering m.b.t. volgend boekjaar: Rapporteringsmodel m.b.t. saldo vennootschapsbelasting (budgetvoorstel) (bijlage 9 van de tariefmethodologie)		
1 april 2018 1 april 2019 1 april 2020 1 april 2021	Rapporteringsmodel kwaliteit dienstverlening en jaarlijkse checklist		
1 okt. 2016 1 okt. 2017 1 okt. 2018 1 okt. 2019	Niet-periodieke distributienettarieven voor het volgende jaar (par. 5.13).		

In het geval een distributienetbeheerder een bijsturing van zijn toegelaten inkomen voor endogene kosten in het kader van de voorschotregeling vraagt (par. 5.6.2.8), dient door hem een rapportering worden

aangeleverd, conform het rapporteringsmodel endogene kosten in de tariefmethodologie (bijlage 5 van de tariefmethodologie), m.b.t. zijn endogene kosten over minstens een volledig semester en voorzien van een rapport van feitelijke bevindingen door de commissaris.

8.2 Correcties o.b.v. rapport van feitelijke bevindingen door commissaris

Indien uit een rapport van feitelijke bevindingen van de commissaris blijkt dat de door de distributienetbeheerder gerapporteerde waarden niet geheel correct waren, zal de VREG volgende procedure hanteren.

De VREG zal na overleg met de commissaris en de distributienetbeheerder de hoogte van de correcties aan de oorspronkelijk door de distributienetbeheerder gerapporteerde data m.b.t. de gerapporteerde kosten, opbrengsten en balanswaarden vaststellen.

Indien noodzakelijke correcties worden vastgesteld nadat de VREG het toegelaten inkomen al heeft gecommuniceerd, zal de VREG de berekening van het toegelaten inkomen uit periodieke distributienettarieven per getroffen distributienetbeheerder opnieuw uitvoeren volgens de nu gecorrigeerde waarden. Daaruit volgt:

1. Het zuivere toegelaten inkomen voor het daarop volgende jaar volgens deze tariefmethodologie, d.w.z. zonder de correcties voor de fouten uit voorgaande jaren (pt. 2).
2. De fouten in de toegelaten inkomens in de daaraan voorafgaande jaren, welke werden veroorzaakt door de incorrect gerapporteerde waarden. Deze bedragen worden als correctie toegevoegd aan het inkomen voor het volgende jaar (pt. 1), evenwel geactualiseerd volgens de kapitaalkostenvergoedingspercentages in die voorafgaande jaren van toepassing voor regulatoire saldi volgens bijlage 2 van de tariefmethodologie.

8.3 Opleggen en verwerken van voorlopige periodieke distributienettarieven

De verwerking van inkomsten uit voorlopige periodieke distributienettarieven dient op een transparante en niet-discriminatoire wijze te gebeuren en coherent met de bepaling van de toegelaten inkomsten in de tariefmethodologie.

De VREG laat nieuwe (definitieve of voorlopige) periodieke distributienettarieven halfjaarlijks toe, op 1 juli of 1 januari naargelang het moment waarop de nieuwe periodieke distributienettarieven tijdig kunnen gecommuniceerd worden aan de marktspelers. Dit garandeert o.a. een minimale prijsstabiliteit voor de distributienetgebruikers en is beter voorspelbaar voor de markt. Evenwel behoudt de VREG zich het recht voor om hierop een afwijking toe te staan mits gemotiveerd verzoek van een distributienetbeheerder.

De VREG bepaalt het toegelaten inkomen steeds op jaarbasis, ongeacht het moment waarop de daarvan afgeleide periodieke distributienettarieven van kracht zullen worden. Dit toegelaten inkomen of lager budget van de distributienetbeheerder wordt in een tariefvoorstel vertaald naar periodieke distributienettarieven via de rekenvolumes, die eveneens betrekking hebben op een volledig jaar.

In geval de VREG voorlopige distributienettarieven heeft opgelegd, kan een distributienetbeheerder zijn inkomsten uit de inning van die voorlopige distributienettarieven a priori niet beschouwen als integraal verworven omdat ze zullen worden vergeleken met de voor hem definitief toegelaten inkomsten overeenkomstig de tariefmethodologie, waaruit een regulatorisch saldo met bijhorende kapitaalkosten volgens de tariefmethodologie volgt.

De VREG hanteert in het kader van de bepaling van de regulatoire saldi na afloop van een kalenderjaar waarin een distributienetbeheerder werkte met voorlopige distributienettarieven, de volgende werkwijze voor de opdeling van de inkomsten in exogeen-endogeen en naar verbruiksgerelateerde tariefdragers:

- Indien de voorlopige distributietarieven via een goedgekeurd tariefvoorstel afgeleid waren van een voorlopig toegelaten inkomen door de VREG, is de toewijzing van de inkomsten uit de voorlopige distributietarieven overeenkomstig de opdeling in hun tariefvoorstel.
- Indien de voorlopige distributietarieven een bevrozing omvatten van de voorafgaande, bestaande distributietarieven, die op hun beurt wel werden afgeleid uit een goedgekeurd tariefvoorstel, is de toewijzing van de inkomsten uit de voorlopige distributietarieven overeenkomstig de opdeling in dat tariefvoorstel.

Indien door omstandigheden geen gepast goedgekeurd tariefvoorstel beschikbaar is waarvan voorlopige distributietarieven kunnen afgeleid worden⁹⁷, zal de VREG de voorlopige distributietarieven vaststellen op basis van een vertaling van het laatste toegelaten inkomen van de distributietariefbeheerder vertaald naar periodieke distributietarieven via het model voor tariefvoorstel, gebruik makend van de bij de VREG gekende rekvolumes.

De VREG dient een onderscheid te maken naargelang de oorzaak van het voorlopige karakter, zoals hieronder verduidelijkt m.b.v. de scenario's in Tabel 16.

Tabel 16 Scenario's bron van vertraging met voorlopige distributietarieven tot gevolg

Scenario	Probleem m.b.t. endogene kosten	Probleem m.b.t. exogene kosten	Probleem m.b.t. omzetting toegelaten inkomen naar distributietarieven
1	X		
2		X	
3	X	X	
4			X

Scenario 1

In het geval er alleen een probleem zou⁹⁸ zijn met de ex-post rapportering van de endogene kosten 2011-2015 door één of meerdere distributietariefbeheerders, leidt dit er toe dat de VREG voor geen enkele distributietariefbeheerder het toegelaten inkomen voor endogene kosten definitief kan vaststellen voor het eerste jaar van de reguleringsperiode. Het mechanisme in de tariefmethodologie omvat immers een vergelijking van de individuele historische kostentrend van de distributietariefbeheerder met de kostentrend in de sector. Zolang deze vergelijking niet definitief kan plaats vinden, omdat de gegevens van één of meer distributietariefbeheerders niet kunnen gebruikt worden, kan het resultaat ervan, het toegelaten inkomen voor endogene kosten per distributietariefbeheerder, ook niet definitief door de VREG bepaald worden.

1. Voor de distributietariefbeheerders waarbij er geen probleem is: De tariefmethodologie wordt voorlopig toegepast m.b.v. de gegevens van deze groep van distributietariefbeheerders alsof zij de ganse sector omvatten. Zij ontvangen hieruit een voorlopig toegelaten inkomen waaruit zij hun voorlopige distributietarieven afleiden d.m.v. een tariefvoorstel. Dezelfde werkwijze wordt dus gevolgd indien er slechts één distributietariefbeheerder is die geen probleem heeft.
2. Voor de distributietariefbeheerders waarbij er een probleem is: Hun distributietarieven zijn eveneens voorlopig en gelijk aan de laatst geldende distributietarieven. Deze verlenging van de distributietarieven vindt plaats zonder indiening van een tariefvoorstel.

Zodra het probleem bij de enige distributietariefbeheerder of, indien er problemen zijn bij meer dan één distributietariefbeheerder, alle problemen volledig zijn opgelost, zal de VREG per distributietariefbeheerder het definitieve toegelaten inkomen voor endogene kosten vaststellen. De distributietariefbeheerders worden door

⁹⁷ Bijvoorbeeld bij een wijziging in de tariefstructuur.

⁹⁸ Art. 13.1.2 §3 van het Energiedecreet stelt dat de marktpartij aan wie een vraag is gericht door de VREG om gegevens en inlichtingen te verstrekken verplicht is om binnen de door de VREG gestelde termijn alle medewerking te verlenen.

de VREG van het definitief toegelaten inkomen op de hoogte gebracht en dienen dan een nieuw tariefvoorstel in bij de VREG voor de omzetting van dit toegelaten inkomen naar definitieve distributienettarieven m.b.v. de rekenvolumes.

Indien niet alle problemen zijn opgelost maar er wel een oplossing is gevonden bij één van de distributienetbeheerders waarbij er een probleem was:

1. De VREG zal voor die distributienetbeheerder die dan in orde is, zijn voorlopig toegelaten inkomen voor endogene kosten bepalen samen met en uit de rapporteringen van de distributienetbeheerders waarbij er geen probleem is, alsof zij samen de volledige sector omvatten. De distributienetbeheerder zal voor het aldus voorlopig totaal toegelaten inkomen een tariefvoorstel indienen bij de VREG voor de omzetting naar (nieuwe) voorlopige distributienettarieven (ter vervanging van de voorlopige distributienettarieven die een verlenging waren van de vorige).
2. De andere distributienetbeheerders die reeds in orde waren met hun rapporteringen en al werkten met voorlopige distributienettarieven op basis van een voorlopig toegelaten inkomen berekend door de VREG, blijven werken met dezelfde voorlopige distributienettarieven. De VREG zal elk van deze distributienetbeheerders ter informatie inlichten over zijn nieuwe voorlopig toegelaten inkomen dat voor hem werd berekend sinds bij een distributienetbeheerder de problemen zijn opgelost. Ieder van hen blijft dus wel met zijn voorlopige distributienettarieven werken totdat alle problemen zijn opgelost, omdat de VREG het onvoldoende nuttig en noodzakelijk acht om voor deze groep telkens voorlopige distributienettarieven te updaten met nieuwe voorlopige distributienettarieven, wat voor verwarring kan zorgen bij de distributienetgebruikers.

Scenario 2

In dit scenario is er alleen een probleem bij de bepaling van het toegelaten inkomen voor exogene kosten bij één of meer distributienetbeheerders. Elk van deze distributienetbeheerders wordt afzonderlijk behandeld. De andere distributienetbeheerders, waarvoor er geen probleem is, hebben definitieve distributienettarieven. Zo lang het probleem bij een distributienetbeheerder bestaat, zal deze distributienetbeheerder werken met voorlopige distributienettarieven, die een verlenging zijn van de vorige distributienettarieven. Deze overgang vindt plaats zonder de indiening van een tariefvoorstel bij de VREG.

Zodra het probleem is opgelost, kan de VREG het totaal toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder voor exogene kosten, bepalen. Dit vormt samen met het reeds eerder bepaald toegelaten inkomen voor endogene kosten, het totale toegelaten inkomen van de distributienetbeheerder. De VREG brengt de distributienetbeheerder op de hoogte van dit definitief toegelaten inkomen en de distributienetbeheerder vertaalt dit inkomen naar definitieve distributienettarieven via de indiening van een tariefvoorstel.

Scenario 3

In dit scenario zijn er bij één of meer distributienetbeheerders problemen wat betreft de rapportering van exogene én endogene kosten. De behandeling verschilt naargelang het soort problemen bij de distributienetbeheerder.

1. Distributienetbeheerders zonder problemen:
De VREG berekent voor hen een voorlopig toegelaten inkomen, waarbij het voorlopig toegelaten inkomen voor endogene kosten wordt bepaald uit de rapporteringen van de distributienetbeheerders voor endogene kosten waar er geen problemen waren, alsof deze groep de volledige sector zou omvatten. De distributienetbeheerders zetten het voorlopig toegelaten inkomen via een tariefvoorstel bij de VREG om in voorlopige distributienettarieven. De distributienetbeheerders blijven werken met deze voorlopige distributienettarieven, ook wanneer bij een aantal maar niet alle distributienetbeheerders de problemen m.b.t. de rapporteringen van de endogene kosten ondertussen opgelost geraken. De VREG zal hen dan ter informatie inlichten over de nieuwe berekening van hun toegelaten inkomen voor endogene kosten. Pas wanneer bij de distributienetbeheerders alle problemen m.b.t. de rapportering van de endogene kosten zijn opgelost,

zal de VREG voor deze groep het definitief toegelaten inkomen bepalen en wordt er via een tariefvoorstel overgegaan naar de definitieve distributienettarieven.

2. Distributienetbeheerders met alleen een probleem m.b.t. de rapportering van de exogene kosten:
De voorlopige distributienettarieven zijn de verlenging van de voorgaande distributienettarieven. Deze overgang vindt plaats zonder de indiening van een tariefvoorstel bij de VREG. Zodra het probleem van een distributienetbeheerder is opgelost, komt hij terecht in de categorie onder pt. 1. De VREG zal voor hem een voorlopig toegelaten inkomen berekenen, die hij via een tariefvoorstel omzet naar nieuwe voorlopige distributienettarieven. Indien op dat moment alle problemen m.b.t. de endogene kosten al zouden zijn opgelost, wordt voor hem geen voorlopig maar wel een definitief toegelaten inkomen berekend.
3. Distributienetbeheerders met alleen een probleem m.b.t. de rapportering van de endogene kosten:
De voorlopige distributienettarieven zijn de verlenging van de voorgaande distributienettarieven. Deze overgang vindt plaats zonder de indiening van een tariefvoorstel bij de VREG. Zodra het probleem is opgelost, komen zij terecht in de categorie onder pt. 1. De VREG zal voor hen een voorlopig toegelaten inkomen berekenen, die zij via een tariefvoorstel omzetten naar nieuwe voorlopige distributienettarieven. Voor de laatste distributienetbeheerder waarbij het probleem is opgelost, zal dan niet het voorlopig maar het definitief toegelaten inkomen berekend worden.
4. Distributienetbeheerders met problemen m.b.t. de rapportering van de exogene en endogene kosten:
De voorlopige distributienettarieven zijn de verlenging van de voorgaande distributienettarieven. Deze overgang vindt plaats zonder de indiening van een tariefvoorstel bij de VREG. Pas zodra alle problemen bij een distributienetbeheerder zijn opgelost, komt hij terecht in de categorie onder pt. 1. De VREG zal voor hem dan een voorlopig toegelaten inkomen berekenen, die hij via een tariefvoorstel omzet naar nieuwe voorlopige distributienettarieven. In geval hij de laatste distributienetbeheerder is waarbij er problemen waren m.b.t. de endogene kosten, zal voor hem dan niet het voorlopig toegelaten inkomen berekend worden maar het definitief toegelaten inkomen.

Scenario 4

In dit scenario is er alleen een probleem met de omzetting door een distributienetbeheerder van zijn door de VREG toegelaten inkomen naar distributienettarieven. Dit kan dus zowel gaan over de vertaling van een voorlopig toegelaten inkomen als van een definitief toegelaten inkomen.

Zo lang er geen akkoord is over de omzetting van het toegelaten inkomen naar distributienettarieven, werkt de distributienetbeheerder met voorlopige distributienettarieven die gelijk zijn aan de verlenging van de laatst geldende distributienettarieven⁹⁹. Deze overgang vindt plaats zonder de indiening van een tariefvoorstel bij de VREG.

⁹⁹ M.a.w. bijvoorbeeld, indien er een probleem zou zijn bij een overgang op 1 juli van voorlopige naar definitieve distributienettarieven, blijven de voorlopige distributienettarieven van juni van kracht tot het einde van het jaar.

9 Aanpak inzake fusies en (partiële) splitsingen

9.1. Fusie

9.1.1. Situatie

Met “fusie” van distributienetbeheerders wordt voor de doeleinden van de tariefmethodologie bedoeld:

- a) een fusie in de zin van art. 671 of 672 van het Wetboek van Vennootschappen, waarmee de rechtshandeling bedoeld wordt waarbij het *gehele* vermogen van één of meerdere distributienetbeheerders, zowel de rechten als verplichtingen, als gevolg van een *ontbinding* zonder vereffening overgaat op één fusie-distributienetbeheerder tegen uitreiking van aandelen in de nieuwe fusie-distributienetbeheerder (fusie door oprichting van een nieuwe fusie-distributienetbeheerder) of in de overnemende fusie-distributienetbeheerder (fusie door overneming) rechtstreeks aan de aandeelhouders van de ontbonden distributienetbeheerder(s) (eventueel – maar niet verplicht – met een beperkte opleg in geld),
- b) de onder art. 676 van het Wetboek van Vennootschappen met een fusie gelijkgestelde verrichtingen en
- c) transacties die niet aan de omschrijving van het begrip fusie in de zin van het Wetboek van Vennootschappen beantwoorden en bijgevolg niet ressorteren onder de in dat wetboek uitgewerkte regeling, doch waarbij die operaties een nauwe verwantschap met de fusie vertonen, en het (economisch) resultaat in hoofde van de fusie-distributienetbeheerder hetzelfde is: zij verwerft het gehele vermogen van de overgenomen distributienetbeheerder.

9.1.2. Distributienettarieven

De VREG zal zo snel als mogelijk nadat de fusie voltrokken is, de nieuwe distributienettarieven voor de fusie-distributienetbeheerder toepassen. Indien aangewezen, kunnen als overgangsmaatregel tijdelijk de distributienettarieven overeenkomstig de netgebieden en distributienetbeheerders van vóór de fusie, toegepast worden.

De VREG kan de overgangstermijn eenmaal verlengen, alleen na gemotiveerd verzoek hiertoe door de fusie-distributienetbeheerder aan de VREG overgemaakt binnen de 30 kalenderdagen nadat de fusie is voltrokken en nadat de VREG dit verzoek heeft beoordeeld en al dan niet temporeel geheel of gedeeltelijk heeft aanvaard. De VREG kan dan beslissen om de overgangstermijn te verlengen.

9.1.3. Rapportering en attestering

[In geval van een fusie van distributienetbeheerders dient conform het Wetboek van Vennootschappen door de aan de fusie deelnemende distributienetbeheerders minstens een fusievoorstel worden opgemaakt, alsook een schriftelijk verslag over het fusievoorstel dat in elke deelnemende distributienetbeheerder dient te worden opgesteld door de commissaris, hetzij, wanneer er geen commissaris is, door een bedrijfsrevisor of door een externe accountant die de bestuurders of zaakvoerders hebben aangewezen. Verder dient ook minstens een omstandig schriftelijk verslag door het bestuursorgaan van elke deelnemende distributienetbeheerder te worden opgemaakt.

De VREG verwacht dat zowel het fusievoorstel, het schriftelijk verslag door de commissaris en het omstandig schriftelijk verslag door het bestuursorgaan ten laatste 6 maand na de fusie aan hem wordt opgeleverd.]¹⁰⁰

¹⁰⁰ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

[Verder dient de]¹⁰¹ [...] ¹⁰² fusie-distributienetbeheerder [...] ¹⁰³ uiterlijk 6 maanden nadat de fusie is voltrokken aan de VREG een rapportering op te leveren conform bijlage 5 en bijlage 6 van de tariefmethodologie, vergezeld van een rapport van feitelijke bevindingen van de commissaris van de fusie-distributienetbeheerder. Deze rapportering heeft betrekking op het volledig gefuseerde netgebied en dient te worden opgeleverd voor elk van de door de VREG gevraagde boekjaren uit het verleden.

Voor de boekjaren vanaf het moment dat de fusie is voltrokken, rapporteert de fusie-distributienetbeheerder uiteraard altijd voor zijn volledig netgebied en, indien gevraagd door de VREG in het kader van de overgangstermijn, voor de afzonderlijke gefuseerde netgebieden. Deze rapporteringen moeten vergezeld zijn van een rapport feitelijke bevindingen van de commissaris volgens de bepalingen in Tabel 15.

9.1.4. Kwaliteitsprikkel

Wat betreft de invloed van de fusie op de rapportering van de kwaliteitsprestaties in het kader van de kwaliteitsprikkel, wordt verwezen naar de bepalingen hierover in de bijlage 10.

9.2. Gehele of partiële splitsing van een distributienetbeheerder

9.2.1. Situatie

Met “gehele splitsing” van een distributienetbeheerder wordt voor de doeleinden van de tariefmethodologie volgende transactie bedoeld:

de rechtshandeling waarbij het *gehele* vermogen van een distributienetbeheerder, zowel de rechten als verplichtingen, als gevolg van een *ontbinding* zonder vereffening overgaat op *twee of meer* distributienetbeheerders¹⁰⁴ tegen uitreiking van aandelen in de bestaande overnemende en/of nieuw opgerichte distributienetbeheerders rechtstreeks aan de aandeelhouders van de gesplitste distributienetbeheerder (eventueel – maar niet verplicht – met een beperkte opleg in geld).

Met “partiële splitsing¹⁰⁵” van een distributienetbeheerder wordt voor de doeleinden van de tariefmethodologie volgende transactie bedoeld:

de rechtshandeling waarbij een distributienetbeheerder, *zonder te worden ontbonden*, een *gedeelte* van haar vermogen inbrengt in *één* bestaande overnemende en/of nieuw opgerichte distributienetbeheerder tegen uitreiking van aandelen in de bestaande overnemende en/of nieuw opgerichte distributienetbeheerder rechtstreeks aan de aandeelhouders van de inbrengende distributienetbeheerder (eventueel – maar niet verplicht – met een beperkte opleg in geld).

Worden gelijkgesteld met een (partiële) splitsing voor de doeleinden van de tariefmethodologie: transacties die geen (partiële) splitsing zijn in de zin van het Wetboek van Vennootschappen en bijgevolg niet ressorteren onder de in dat wetboek uitgewerkte regeling, doch waarbij die operaties een nauwe verwantschap met de (partiële) splitsing vertonen en het (economisch) resultaat hetzelfde is.

9.2.2. Distributienettarieven

¹⁰¹ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹⁰² Geschrapd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹⁰³ Geschrapd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹⁰⁴ Het Wetboek van Vennootschappen onderscheidt drie soorten splitsingen, te weten de splitsing door overneming (art. 673 W. Venn.), de splitsing door oprichting van nieuwe vennootschappen (art. 674 W. Venn.) en de splitsing door combinatie van overneming en oprichting van nieuwe vennootschappen of de gemengde splitsing (art. 675 W. Venn.).

¹⁰⁵ Artikel 677 Wetboek van Vennootschappen

De VREG zal zo snel als mogelijk nadat de gehele of partiële splitsing voltrokken is, de nieuwe distributenettarieven per distributienetbeheerder (overnemende en inbrengende(n)) toepassen. Indien aangewezen, kunnen als overgangsmaatregel tijdelijk de distributenettarieven overeenkomstig de netgebieden en distributienetbeheerders van vóór de transactie, toegepast worden.

9.2.3. Rapportering en attestering

In geval van een (partiële) splitsing van een distributienetbeheerder dient conform het Wetboek van Vennootschappen¹⁰⁶ door de aan de (partiële) splitsing deelnemende distributienetbeheerders een splitsingsvoorstel worden opgemaakt dat onder meer een nauwkeurige beschrijving en verdeling bevat van de aan elke verkrijgende distributienetbeheerder over te dragen delen van de activa en passiva van het vermogen. Hiernaast bevat het Wetboek van Vennootschappen¹⁰⁷ ook specifieke voorschriften inzake een schriftelijk verslag over het splitsingsvoorstel dat in elke deelnemende distributienetbeheerder dient te worden opgesteld door de commissaris, hetzij, wanneer er geen commissaris is, door een bedrijfsrevisor of door een externe accountant die de bestuurders of zaakvoerders hebben aangewezen.

Aangezien het splitsingsvoorstel onder meer een nauwkeurige beschrijving en verdeling moet bevatten van de aan elke verkrijgende distributienetbeheerder over te dragen delen van de activa en passiva van het vermogen, verwacht de VREG dat in het splitsingsvoorstel ook een boekhoudkundige weergave van de over te dragen delen van de activa en passiva van het vermogen wordt opgenomen[, waarbij de van toepassing zijnde bepalingen in bijlage 3¹⁰⁸ of bijlage 3B¹⁰⁹ van de tariefmethodologie in acht worden genomen]¹¹⁰. Indien in het splitsingsvoorstel provisorio slechts boekhoudkundige gegevens worden opgenomen die niet gelijk zijn aan de definitief over te dragen delen van de activa en passiva van het vermogen, verwacht de VREG dat aan hem een boekhoudkundige weergave van de definitief over te dragen delen van de activa en passiva wordt opgeleverd, vergezeld van een gunstig rapport van de commissarissen, aangewezen bedrijfsrevisoren of accountants van elk van de deelnemende distributienetbeheerders en dit ten laatste 6 maand na de splitsing. [Hierbij dienen uiteraard ook de definitief over te dragen delen van de activa en passiva van het vermogen te voldoen aan de van toepassing zijnde bepalingen in bijlage 3 of bijlage 3B van de tariefmethodologie.]¹¹¹

Bij partiële splitsing dient de partieel gesplitste distributienetbeheerder uiterlijk 6 maanden nadat de partiële splitsing is voltrokken aan de VREG een rapportering op te leveren conform bijlage 5 en bijlage 6 van de tariefmethodologie, vergezeld van een rapport van feitelijke bevindingen van de commissaris van de partieel gesplitste distributienetbeheerder. Deze rapportering heeft betrekking op overgedragen (partieel gesplitste) deel van zijn netgebied, opgemaakt overeenkomstig de [van toepassing zijnde]¹¹² verdeelsleutels volgens bijlage 3 [of bijlage 3B]¹¹³ en dient te worden opgeleverd voor elk van de door de VREG gevraagde boekjaren uit het verleden. [I.v.m. de herrekening van de toegelaten inkomsten voor endogene kosten op basis van de historische referentieperiode (par. 5.6.2.3), kan de VREG vragen om enkel een opsplitsing te maken in de tijd terug tot en met het laatste jaar van die referentieperiode en waarbij vervolgens de opdeling voor de voorafgaande jaren volgens dezelfde percentages zal zijn als deze van dat laatste jaar.]¹¹⁴

In tegenstelling tot de rapporteringswijze voor de gewestgrensoverschrijdende distributienetbeheerders, dient elk van de tabellen in bijlage 5 van de tariefmethodologie louter betrekking te hebben op het overgedragen (partieel gesplitste) deel van het netgebied. De rapportering over het overgedragen (partieel gesplitste) deel

¹⁰⁶ Art. 728, alinea 2, 9° in het geval van een (partiële) splitsing door overneming; Art. 743, alinea 2, 9° in het geval van een (partiële) splitsing door oprichting nieuwe vennootschappen.

¹⁰⁷ Art. 731 in het geval van een (partiële) splitsing door overneming; Art. 746 in het geval van een (partiële) splitsing door oprichting nieuwe vennootschappen.

¹⁰⁸ Bij splitsing volgens de gewestgrens (voor grensoverschrijdende distributienetbeheerders).

¹⁰⁹ Bij splitsing binnen Vlaanderen (voor alle distributienetbeheerders).

¹¹⁰ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹¹¹ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹¹² Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹¹³ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹¹⁴ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

van het netgebied, m.b.t. de door de VREG gevraagde boekjaren uit het verleden, zal door de VREG als volgt in rekening worden genomen in de trendberekening voor de bepaling van de toegelaten inkomens inzake endogene kosten:

- Zowel in het geval van een partiële splitsing door overneming als oprichting zal deze rapportering in mindering worden gebracht van de originele rapportering door de partieel gesplitste distributienetbeheerder over de respectievelijke boekjaren uit het verleden, d.i. de rapportering inzake endogene kosten door de partieel gesplitste distributienetbeheerder over de boekjaren vooraleer de partiële splitsing is voltrokken;
- In het geval van een partiële splitsing door overneming zal deze rapportering bijgeteld worden bij de originele rapportering van de overnemende distributienetbeheerder over de respectievelijke boekjaren uit het verleden, d.i. de rapportering inzake endogene kosten door de overnemende distributienetbeheerder over de boekjaren vooraleer de partiële splitsing is voltrokken;
- In het geval van een partiële splitsing door oprichting zal deze rapportering in rekening worden gebracht bij de nieuw opgerichte distributienetbeheerder en dit voor elke van de respectievelijke boekjaren uit het verleden.

Bij splitsing dient de gesplitste distributienetbeheerder uiterlijk 6 maanden nadat de splitsing is voltrokken aan de VREG een rapportering op te leveren conform bijlage 5 en bijlage 6 van de tariefmethodologie, vergezeld van een rapport van feitelijke bevindingen van de commissaris van de gesplitste distributienetbeheerder. Deze rapportering is bovendien meervoudig aangezien de gesplitste distributienetbeheerder afzonderlijk moet rapporteren over elk van de gesplitste delen van zijn netgebied, opgemaakt overeenkomstig de [van toepassing zijnde]¹¹⁵ verdeelsleutels volgens bijlage 3 [of bijlage 3B]¹¹⁶. Bovendien dient deze rapportering te worden opgeleverd voor elk van de door de VREG gevraagde boekjaren uit het verleden. In tegenstelling tot de rapporteringswijze voor de gewestgrensoverschrijdende distributienetbeheerders, dient elk van de tabellen in bijlage 5 van de tariefmethodologie louter betrekking te hebben op de gesplitste delen van het netgebied.

Voor de boekjaren vanaf het moment dat de (partiële) splitsing is voltrokken, rapporteren elk van de betrokken distributienetbeheerders uiteraard enkel voor hun netgebieden.

9.2.4. Kwaliteitsprikkel

Wat betreft de invloed van de splitsing op de rapportering van de kwaliteitsprestaties in het kader van de kwaliteitsprikkel, wordt verwezen naar de bepalingen hierover in de bijlage 10.

¹¹⁵ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹¹⁶ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

10 Bijlagen

- 10.1 **Bijlage 1: Invul- en auditinstructie rapporteringsmodellen.**
- 10.2 **Bijlage 2: Rapport kapitaalkostenvergoeding reguleringsperiode 2017-2020.**
- 10.3 **Bijlage 3: Verdeelsleutels [...] ¹¹⁷ [voor de balansen en resultatenrekening van de distributienetbeheerders volgens de opdeling van hun distributieactiviteit tussen Vlaanderen en Wallonië] ¹¹⁸**
- 10.4 **[Bijlage 3B: Verdeelsleutels voor de balansen en resultatenrekening van de binnen Vlaanderen (partieel) gesplitste distributienetbeheerders] ¹¹⁹**
- 10.5 **Bijlage 4: Rapporteringsmodel exogene kosten**
- 10.6 **Bijlage 5: Jaarlijks ex-post rapporteringsmodel endogene kosten**
- 10.7 **Bijlage 6: In te dienen toelichting bij rapporteringsmodel endogene kosten**
- 10.8 **Bijlage 7: Rapporteringsmodel tariefvoorstel**
- 10.9 **Bijlage 8: In te dienen documenten door de distributienetbeheerder bij zijn tariefvoorstel**
- 10.10 **Bijlage 9: Rapporteringsmodel m.b.t. saldo vennootschapsbelasting**
- 10.11 **Bijlage 10: De kwaliteitsprikkel.**
- 10.12 **Bijlage 10A: Rapporteringsmodel kwaliteit dienstverlening**
- 10.13 **Bijlage 10B: Checklist interne audit**
- 10.14 **Bijlage 10C: Berekeningsmodel q-factoren**
- 10.15 **Bijlage 11: Rekenbladen VREG**
- 10.16 **[Bijlage 12: Bijkomende stimulans bij fusie van Eandis System Operator cvba en Infracx cvba tot Fluvius System Operator cvba] ¹²⁰**

¹¹⁷ Geschapt bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹¹⁸ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹¹⁹ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 6 juli 2018.

¹²⁰ Toegevoegd bij beslissing van de VREG van 20 september 2018

